

Hyvinkään viheralueohjelma 2011-2020

HYVINKÄÄN KAUPUNKI
Tekniikka ja Ympäristö
**Kunnallistekniikka/
Puistoyksikkö**

2010

1. Johdanto

Viheralueohjelma on pitkän aikajänteen kehittämissuunnitelma, joka käsittelee kaikkia viheralueverkostoon kuuluvia alueita. Ohjelma on Hyvinkäällä ensimmäinen laatuaan, jatkossa tavoitteena on tarkastella viheralueverkoston kehittämistarpeita 10 vuoden välein. Nyt ensimmäistä kertaa viheralueohjelmaa laadittaessa on jouduttu tekemään runsaasti erilaisia selvityksiä suunnittelun lähtökohdaksi.

Viheralueohjelma on laadittu omalta osaltaan toteuttamaan kaupungin strategian tavoitteita ja vastaamaan asukkaiden viheraluepalveluihin kohdistuviin tarpeisiin.

Työryhmä

Tekniikan ja ympäristön toimiala:

Tekninen keskus

Kaupungininsinööri Jouni Mattsson

Kaavoitus:

Päivi Seppälä

Seppo Itkonen

Kaupunkimittaus:

Tiina Kettunen

Kunnallistekniikan suunnittelu:

Jarmo Äkräs

Liikennesuunnittelu:

Kimmo Kiuru

Katu kunnossapitoyksikkö:

Kalervo Karimies

Ympäristöpalvelut:

Mika Lavia

Puistoyksikkö:

Terhi Parkkali-Reskola

Elina Riipinen

Jukka Leinonen

Sari Kekki

Sivistystoimiala:

Liikuntapalvelut:

Reijo Laiho

Kaupunginmuseo:

Lea Bergström

Taidemuseo:

Merja Ilola

Ohjausryhmä

Tekninen lautakunta:

Anne Oksanen

Timo Virtala

Ympäristölautakunta:

Leena Vilkkä

Kulttuuri- ja vapaa-

aikalautakunta

Marja-Leena Laakso

Viheralueohjelman tavoitteet

Tavoitteet on asetettu käyttäjiltä ja erilaisilta sidosryhmiltä saadun palautteen pohjalta. Ohjelman tavoitteena on turvata viheralueiden määrä ja laatu tasapuolisesti eri puolilla kaupunkia. Toimivan ja kattavan viheralueverkoston luominen on tavoitteena sekä nykyisten viheralueiden kehittämistyössä että myös viheralueiden yleis- ja asemakaavoitusprosesseissa.

Viheralueisiin liittyvää käsitteistöä

Viheralue on kasvillisuuden, ulkoilun ja/tai virkistyksen luonnehtima alue.

Viheralueverkostolla tarkoitetaan viheralueiden muodostamaa kokonaisuutta, jonka osia ovat puistot, suojaviheralueet, liikenneviheralueet, liikuntapaikat ja julkisten kiinteistöjen piha-alueet. Viheralueverkostoon kuuluu sekä rakennettuja että luonnonmukaisia alueita.

Virkistysalue merkitsee asemakaavamerkintänä puistoa, esimerkiksi VP rakennettava puisto, VL lähivirkistysalue. Viheralueohjelmassa käytetään nimitystä puisto kun tarkoitetaan asemakaavan virkistys- ja suojaviheralueita. Virkistysalue tarkoittaa terminä myös luonnonmukaista, laajempaa ulkoilualueutta kuten Hyvinkäällä Hirvijärven virkistysalue.

Virkistysaluejärjestelmä on luokitus, jolla pyritään kuvaamaan puistojen kaupunkikuvallista, toiminnallista ja historiallista merkitystä.

Valtionrautateiden keskuspuutarhan omenapuukuja kirjastoaukiolla ja taidemuseo.

Hyvinkään kaupungin nimikkokasvi on riippuvaoksainen, Valtionrautateiden keskuspuutarhalla löydetty rautatienomenapuu, *Malus 'Hyvingiensis'*.
Tiettävästi vanhin Hyvinkään yleisillä viheralueilla kasvava rautatienomenapuu löytyy Asemanpuistosta.

Sisällysluettelo

1.	Johdanto	2
	Sisällysluettelo	3
2.	Viheralueiden merkitys	4
3.	Kasvillisuuden erityispiirteitä keskustaaajaman viheralueilla	5
4.	Viheralueiden ylläpito	7
5.	Viheralueet	12
	5.1. Virkistysaluejärjestelmä	12
	5.1.1. Keskuspuistot	12
	5.1.2. Kaupunkipuistot	15
	5.1.3. Asuinaluepuistot	21
	5.1.4. Lähipuistot	22
	5.1.5. Muut asemakaavoitetut puistoalueet	23
	5.2. Viheraluepalvelut	25
	5.2.1. Leikkaipaikat	25
	5.2.2. Koirapuistot ja muut lemmikkieläinpalvelut	28
	5.2.3. Palstaviljelyalueet ja siirtolapuutarha	29
	5.2.4. Matonpesupaikat	30
	5.2.5. Kierrätyspisteet	31
	5.2.6. Liikuntakeskukset ja keskustaaajaman urheilukentät	32
	5.2.7. lähiliikuntapaikat	34
	5.2.8. Ulkoilureitit	35
	5.2.9. Uimarannat	35
	5.2.10. Opastetut kohteet	37
	5.3. Liikenneviheralueet	38
	5.3.1. Aukiot ja levähdyspaikat	39
	5.3.2. Kiertoliittymät	41
	5.3.3. Opas- ja seurataulut	42
	5.3.4. Liikenneviheralueiden puusto	43
6.	Viheralueiden käyttö	47
7.	Viheralueiden kehittämisen erityiskohteet	49
	7.1. Muistomerkkiohjelma	49
	7.2. Vesistöjen virkistyskäytön kehittämisohjelma	51
8.	Viheralueohjelman toteutus ja seuranta	55

2. Viheralueiden merkitys

Maisemallinen merkitys

Taajaman viheralueiden maisemallinen tehtävä on sitoa rakennettuja taajaman osia toisiinsa sekä liittää taajama sitä ympäröivään maisemaan.

Kaupunkikuvallinen merkitys

Viheralueiden tehtävänä on jäsentää ja elävöittää kaupunkikuvaa. Kasvillisuuden avulla voidaan sulkea ja avata näkymiä. Viheralueet peittävät ulkonäöllisesti heikkoja alueita ja toisaalta korostavat arvokkaita alueita ja yksityiskohtia. Viheralueet toimivat myös liikennealueiden optisena ohjauksena, auttaen kuljettajaa havainnoimaan kaarteita ja kadun päätteitä. Katutilan ilmettä voidaan myös esimerkiksi kaventaa puuistutuksella, mikä auttaa hillitsemään kaupunkinopeuksia.

Toiminnallinen merkitys

Viheralueilla ulkoillaan ja harrastetaan eri liikuntalajeja. Leikkipaikat ja pelialueet ovat puistojen perinteisiä toiminnallisia keskuksia

Sosiaalinen merkitys

Viheralueet tarjoavat asukkaille luontevia tapaamispaikkoja ja mm. palstaviljelyalueilla syntyy yhteisöllisyyttä. Viheralueilla järjestetään erilaisia sosiaalisia tapahtumia, joiden vuoksi erityisesti puistoihin liittyy myönteisiä mielikuvia ja muistoja. Viheralueet tukevat osaltaan kotiutumista uudelle asuinalueelle.

Kulttuurinen merkitys

Viheralueet tarjoavat käyttäjille kauneuselämyksiä sekä mahdollisuuden luonnon ja vuoden aikojen vaihtelun tarkkailuun. Viheralueille sijoittuvat usein taajaman historiaa kuvaavat muistomerkit, ja niillä voivat säilyä kaupunkirakenteen kerrostumat. Viheralueita voidaan monella tavalla käyttää hyödyksi koulu- ja esiopetuksessa.

Ekologinen merkitys ja ympäristövaikutukset

Viheralueiden kasvillisuus sitoo ilman epäpuhtauksia ja tuottaa happea. Kasvillisuus myös parantaa pienilmastoa ja vähentää tuulisuutta. Viheralueiden imevillä pinnoilla hulevedet imeytyvät maaperään. Luonnonmukaiset viheralueet ylläpitävät luonnon monimuotoisuutta ja tukevat kestävästä kehityksestä. Myös rakennettujen puistojen kasvillisuus voi tuottaa luontokokemuksia, esimerkiksi kukkaistutukset houkuttelevat perhosia asukkaiden iloksi.

3. Kasvillisuuden erityispiirteitä keskustaaajaman viheralueilla

Kaupunki mäntykankaalla

Hyvinkään kantakaupunki on rakentunut mäntykankaalle. Männyt luonnehtivat yhä edelleen keskustan viheralueita. Erittäin merkittävä mäntyjen rooli on ollut aikanaan Hyvinkään Parantolan paikkaa valittaessa. Parantola haluttiin sijoittaa kuivalle kankaalle, ”raikkaaseen vuoristoilmaan”. Männyt kuuluvatkin erottamattomasti parantolan miljööseen. Keskustan merkittävimmät puistoalueet, mm. Parantolanpuisto, Kirkkopuisto ja Sahanmäenpuisto ovat alkuperäisiä männiköitä, jotka on muutettu rakennetuiksi puistoiksi nurmettamalla ja täydentämällä kasvillisuutta koristepuilla ja –pensaille. Kaupunginpuutarhuri Erkki Melaja toi esille ajatuksen Hyvinkästä metsäkaupunkina, jossa alkuperäistä metsää pyritään säilyttämään viheralueilla. Männyt antavat keskustalle omaleimaisen ilmeen ja ovat tärkeitä erityisesti talvimaisemassa. Mäntyjen ansiosta Hyvinkää on talvella vehreämpi kuin ne kaupungit, joissa lehtipuut muodostavat pääosan puustosta. Keskusta-alueen mäntyjen säilyttäminen ja myös uusien taimien istuttaminen on erittäin tärkeää kaupungin ilmeen kannalta.

Alkuperäistä harjukasvillisuutta on säilynyt kaupunkialueella vähän. Sveitsinpuiston harjualueella runsasta valoa vaativa kasvillisuus on kärsinyt sekä kulumisesta että umpeenkasvusta; vain pieniä esiintymiä kangasajuruohoa ja kissankäpälää löytyy valoisimmista rinteistä. Hevosmäessä Ävikin alueella ja lentokentällä harjukasvillisuutta on säilynyt enemmän.

1950-luvulla rakennetussa Sahanmäenpuistossa säilytettiin Erkki Melajan suunnitelman mukaan alueen alkuperäiset männyt ja korvattiin kulunut metsänpohja nurmikolla.

Rautateiden puistolaitoksen kotikaupunki

Valtionrautateiden keskustaimisto perustettiin Hyvinkäälle vuonna 1874. Se toimi nykyisen keskustakorttelin alueella lähes 90 vuotta, kunnes toiminta siirrettiin Tuusulan Nuppulinnaan 1960-luvun alkupuolella. Valtionrautateiden keskuspuutarhalla on ollut erittäin suuri merkitys puutarhakulttuurin levittämisessä Suomeen, samoin se on vaikuttanut esimerkiksi myös Hyvinkäällä. Kaupungin pihat ovat vehreitä ja hyvin hoidettuja ja monilla pihilla tapaa harvinaisia kasveja, jotka on saatu tai ostettu keskuspuutarhasta. Keskuspuutarhan jäljellä olevan kasvillisuuden säilyttäminen ja sen käyttäminen lisäslähteenä on yksi tärkeimmistä tavoitteista Hyvinkään viheralueilla. Keskuspuutarhan aikaista kasvillisuutta löytyy vielä Kirjastoaukiolta, Asemanpuistosta, Suomen Rautatiemuseon puistosta ja Konepajan alueelta. Myös villatehtaan puiston ja Parantolanpuiston kasvillisuudesta ainakin osan voidaan uskoa olevan peräisin keskuspuutarhasta.

Rautatienomenapuu, *Malus 'Hyvingiensis'* valittiin vuonna 1996 ympäristölautakunnan päätöksellä Hyvinkään kaupungin nimikkokasviksi. Tieteellisen nimen suora käänne kuuluu ”hyvinkääläinen omenapuu”. Riippuvakasvuinen omenapuu esiintyy ensimmäisen kerran keskuspuutarhan taimiluettelossa jo vuonna 1879. Omenapuun alkuperää ei tunneta, mutta se on saanut nimensä keskuspuutarhassa, ja alkujaan sitä käytettiin vain asema-alueiden koristeena. Hyvinkääläiset ovat ottaneet nimikkopuunsa omakseen ja monilla pihilla näkee komeita, jo 1950-luvulla istutettuja yksilöitä.

Helene Schjerfbeck – puistikossa on monia keskuspuutarhan aikaisia kasveja. Vihreää ilmettä piristää muun muassa punakukkainen koristeomenapuu.

Kaupungin puistotoimen oma kasviperinne

Kaupunginpuutarhurin virka perustettiin vuonna 1950. Ensimmäinen kaupunginpuutarhuri Erkki Melaja toimi virassa lähes 30 vuotta kuolemaansa asti. Näinä vuosikymmeninä rakennettiin Hyvinkään keskustan tärkeimmät puistot, jotka Melaja itse suunnitteli. Istutuksiin käytettiin perinteisiä koristekasvilajeja, erityisesti erilaiset syreenit näyttävät olleen Melajan suosiossa. Aivan hänen viimeisinä työvuosinaan toteutetut laajat katualueiden pensasruusu- ja kallonauhusistutukset ovat olleet kaupunkikuvallisesti merkittäviä. Melaja oli kiinnostunut myös erikoisuuksista ja hankki Valtionrautateiden keskuspuutarhan muuttovaiheessa mm. punatammia, joita istutettiin Kirkkopuistoon. Tärkeiden, vanhimpien puistojen peruskorjauksissa rakentamisajankohdalle tyypillistä kasvillisuutta tulisi säästää ja hyviksi havaittuja lajeja ottaa lisäykseen käytettäväksi uusillakin viheralueilla.

Vieremänpuistossa kukkii keväisin komea nuokkusyreeni vaaleanpunaisiin kukin.

Rautateiden ja teollisuuden tulokaslajisto

Rautatiekalustossa ja tehdaslaitosten kuljetuskalustossa kulkeutuu kasvien siemeniä pitkiäkin matkoja aina ulkomailta asti. Osa tästä lajistosta vakiintuu uudelle kasvupaikalle. Tällä tavalla on syntynyt erilaisille toiminnoille ominaisia kasvillisuustyyppejä. Tunnetuin esimerkki lienevät painolastikasvit, joita purjelaivat toivat hiekan mukana satamiin paluukuormissaan. Rautateiden varsilla ja teollisuuslaitosten pihalla on myös omat tyypilliset kasvinsa. Hyvinkäällä näitä joutomaiden lajeja esiintyy muun muassa villatehtaan ympäristössä ja rautateiden penkoilla. Villatehtaan ympäristössä kasvaa esimerkiksi tyräruohoa, ratakrassia ja pölkkyruohoa. Tätä lajistoa on pyritty saamaan talteen Kankurinpuistoon ja Kankurinkadun istutuskaistoille. Myös Myllyn Parhaan alueella Hiiltomossa on säilynyt joutomaan kasvillisuutta, alueelta on löytynyt muun muassa rohtomesikkää ja ketokelttoa. Radanvarsikasvillisuuden runsas esiintymä on Sahanmäen masmalokedolla, joka on ollut viime vuodet järjestelmällisen talkoohoidon piirissä, osittain myös VR:n rahoittamana. Alueella kasvaa masmalon lisäksi mm. juovakannusruohoa. Jokelankadun varrella rataluiskassa kasvaa komeaa kenttätyräkkiä. Radanvarsikasvillisuuden osalta arvokas alue on myös Hangon ratapiha, jossa tälle kasvilajistolle tulisi suoda kasvumahdollisuudet myös tulevassa asemakaavasuunnittelussa.

Kangasajuruoho Tanssikallionkadun viheralueella.

4. Viheralueiden ylläpito

Hoidettavat alueet

Hyvinkäällä on vuonna 2010 asemakaavoitettuja virkistys- ja suojaviheralueita yhteensä n. 794 hehtaaria. Näistä alueista käytetään tekstissä nimitystä puistoalue. Osa kaavoitetuista puistoalueista on yksityisessä omistuksessa tai muussa käytössä, joten ne eivät kuulu hoidettaviin pinta-aloihin. Toisaalta muuhun käyttöön kaavoitettuja alueita hoidetaan puistoalueina. Hoidettavat alueet ovat muotoutuneet erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisuusperiaatteella. Kaavoitetun ja hoidettavan alueen välillä on siis ristiriitaisuuksia, jotka estävät näiden pinta-alojen vertailun.

Rakennettuja puistoja on 52 hehtaaria eli noin 11 m² asukasta kohti. Rakennettu puisto tarkoittaa yleensä viheraluetta, jonka alkuperäinen kasvillisuus on korvattu nurmikolla ja istutuksilla tai erilaisilla rakenteilla. Rakennettuja puistoja on eniten keskusta-alueella, uudemmilla asuinalueilla rakennettua puistoa on vain pistemäisinä kohteina, esimerkiksi leikkipaikan yhteydessä. Rakennetun puiston määrä on Hyvinkäällä pieni muihin vastaaviin ja pienempiinkin kuntiin verrattuna. Kaupungin laajenemisesta huolimatta rakennettujen puistojen määrä on lisääntynyt hyvin maltillisesti. Viimeisten 15 vuoden aikana pinta-ala on kasvanut 5 hehtaarilla. Hyvinkäällä on jo 1950-luvulta alkaen painotettu metsäalueiden merkitystä puistoina. Kaupunginpuutarhuri Erkki Melaja esitti ajatuksen Hyvinkäältä metsäkaupunkina. Viheralueohjelman asukasyhteistyössä tuli esille kaupunkilaisten tyytyväisyys valittuun linjaan. Olemassa olevien rakennettujen puistoalueiden osalta toivottiin kuitenkin ylläpidon tason nostamista erityisesti asuinalue- ja lähipuistoissa.

Niittyalueita on puistoalueilla 21 hehtaaria ja liikenneviheralueilla 8 hehtaaria. Tästä luvusta puuttuvat avo-ojilla varustettujen tiemäisten katujen reunaniityt, joiden pinta-ala ei ole tiedossa. Niittyalueet sijoittuvat pääasiassa entisille peltoalueille mm. Sveitsinpuistossa ja Martissa. Niittyjä syntyy kuitenkin uusia asuinalueita rakennettaessa myös metsäalueille esimerkiksi katujen varsille, josta esimerkkinä Tapainlinnan –Tanssikallionkadun luonnonkasviniityt.

Taajamametsiä on 800 ha. Pinta-ala ei ole tarkka, koska taajamametsän määrässä tapahtuu jatkuvia muutoksia tonttien myynnin ja maan ostamisen vuoksi. Taajamametsiin kuuluu asemakaavoitettuja puisto- ja suojaviheralueita, katualueiden metsäisiä reuna-alueita ja rakentamattomia tontteja. Lisäksi taajamametsiin luetaan kaavoittamattomia metsäalueita, jotka sijaintinsa vuoksi edellyttävät pienipiirteisempää metsänhoitoa. Tämänkaltaisen alue on esim. Sonnimäki. Taajamametsiä hoidetaan metsänhoitosuunnitelman mukaan asuinalue kerrallaan.

Nykyinen metsäsuunnitelma on voimassa vuoteen 2016. Käytännössä suunnitelmaan tulee jatkuvia muutoksia maanomistuksen muuttuessa ja kaavoituksen edistyessä. Metsänhoito pyritään suorittamaan kullakin asuinalueella 10...12 vuoden kiertoajalla. Lyhyt kiertoaika antaa mahdollisuuden käyttää kevyempiä hoitotoimia, jolloin maisemalliset vaikutukset jäävät vähäisemmiksi. Taajamametsien hoidossa kuullaan asukkaita ennen hoitotöiden aloittamista.

Rakennettuja, kaupungin hoidossa olevia liikenneviheralueita on 33 ha. Liikenneviheralueet ovat kaupungin käytetyimpiä viheralueita koska ne ovat kaikkien näkyvillä kaupungissa liikuttaessa. Liikenneviheralueiden merkitys kaupungin yleisilmeen ja kaupunkikuvan kannalta onkin suurempi kuin puistoalueiden. Liikenneviheralueet ovat toisaalta merkittävästi haasteellisempia hoidon kannalta, koska kasvillisuuteen kohdistuu monia liikenteestä ja kadunhoidosta aiheutuvia rasitustekijöitä.

Hoitoluokitus

Puistoyksikön hoidossa olevia puisto-, liikenneviher- ja piha-alueita hoidetaan valtakunnallisen viheralueiden hoitoluokituksen mukaan. Valtakunnallisen hoitoluokituksen laatimisen yhtenä tavoitteena on ollut kuntien puistokustannuksien vertailun mahdollistaminen. Hoitoluokka määrittelee viheralueen ilmeen tavoitetaso ja samalla hoidon määrän ja intensiteetin. Hoitoluokitus on laadittu puistoalueille, mutta sitä voidaan soveltaa kaikkien viheralueiden ylläpidossa. Hoitoluokka valitaan kohteen sijainnin, käytön ja laatutason perusteella. Uutta aluetta suunniteltaessa hoitoluokka sovitaan etukäteen ja kohde suunnitellaan tulevaan hoitotasoon sopivaksi. Hoitoluokitusta on noudatettu Hyvinkäällä 1990-luvun puolivälistä alkaen epävirallisena. Viheralueohjelman yhteydessä hoitoluokitus on ensimmäistä kertaa käsittelyssä päätöksentekoa varten.

Hyvinkään puistojen ja liikenneviheralueiden hoitoluokitettut pinta-alat.

PUISTOT: Hoitoluokka	Pinta-ala yhteensä ha	LIIKENNEVIHERALUEET: Hoitoluokka	Pinta-ala yhteensä ha
Rakennetut viheralueet:			
A1	0,8	A2	12,0
A2	29,1	A3	12,5
A3	21,9	B3	8,4
Niittyalueet:		E	0,1
B2	13,0		
B3	7,9		
Eriyisalueet:		TAAJAMAMETSÄT:	Pinta-ala yhteensä ha
E	0,7	Taajamametsät	805

Hoitoluokituksen määrittelykset.

Rakennetut viheralueet A	Maisemapelot ja niityt B	Taajamametsät C	Muut viheralueet
A1 Edustusviheralueet Keskeisesti kaupunkirakenteessa sijaitsevia, korkeatasoisesti hoidettuja "katselupuistoja". Hoidon tavoitteena on paikan omaleimaisen ilmeen säilyttäminen jatkuvasti edustuskelpoisena. Hoitotoimet ovat päivittäisiä. A2 Käyttöviheralueet Keskeisesti rakennetussa ympäristössä sijaitsevia, kasvillisuudeltaan ja rakenteiltaan monipuolisia oleskelu-, leikki- ja pelialueita. Hoidon tavoitteena on viihtyisä, toimiva, turvallinen ja siisti puistoympäristö. Hoitotoimet ovat viikoittaisia. A3 Käyttö- ja suojaviheralueet Asutuksen läheisyydessä sijaitsevia, pääsääntöisesti luonnonkasvillisuudesta muodostettuja ulkoilu-, oleskelu-, liikunta- ja pelialueita. Hoidon tavoitteena on kasvillisuuden elinvoimaisuuden turvaaminen sekä toimintojen kunnon ja turvallisuuden ylläpito. Hoitotoimet ovat kuukausittaisia.	B2 Käyttöniityt Asutuksen lähistöllä tai osana laajempaa viheraluetta sijaitsevia, rakennettuja tai itsestään syntyneitä avoimia tai puoliavoimia niittyalueita. Hoidon tavoitteena on maisemakuvan ja toimintojen ylläpitäminen, sekä kasvilajiston säilyttäminen. Hoitotoimet ovat kausiluontoisia. B3 Maisemaniityt Asutuksen lähistöllä tai osana laajempaa viheraluetta sijaitsevia, itsestään tai laiduntamalla syntyneitä sekä rakennettuja avoimia tai puoliavoimia niittyalueita. Hoidon tavoitteena on maisemakuvan ja kulkureittien ylläpitäminen, sekä kasvilajiston säilyttäminen. Hoitotoimet ovat kausiluontoisia.	Asutuksen läheisyydessä sijaitsevia, pienialaisia tai laajoja metsäalueita. Taajamametsät ovat monipuolisen, päivittäisen ulkoilun mahdollistavia virkistysalueita. Taajamametsät voivat toimia myös pääväylien tai teollisuusalueiden reuna-alueilla suojavyöhykkeenä. Näiden metsien virkistyskäyttö on vähäistä. Taajamametsien hoidon tavoitteena on ulkoilumahdollisuuksien, alueen ilmeen, lajiston elinvoimaisuuden ja suojavaikutusten turvaaminen. Hoitotoimet ovat metsäsuunnitelman mukaisia.	Muut viheralueet voivat olla esimerkiksi puistoiksi tai virkistysalueiksi kaavoitettuja alueita, jotka ovat muussa käytössä tai eivät ole kaupungin omistuksessa. Muita viheralueita ovat myös rakennetut ympäristöt, jotka poikkeavat muiden hoitoluokkien luonteesta ja vaativat ympäröivästä hoitoluokituksesta poikkeavaa hoitoa, esimerkiksi opastaulut. Hoidon tavoitteet ja hoitotoimet määritellään erillisesti.

Viheralueiden hoidon kustannukset

Viheralueiden hoidon kustannuksia on puistoyksikössä seurattu 1990-luvun puolivälistä alkaen Kuntaliiton Tekpavertti –tilastossa. Valitettavasti kuntien innostus Tekpaverttiin on vuosien kuluessa laimentunut ja vertailukuntia on enää hyvin vähän. Seurannassa mukana oleminen on kuitenkin antanut puistoyksikölle tarpeellista tietoa omasta toiminnasta kehittämistyötä varten.

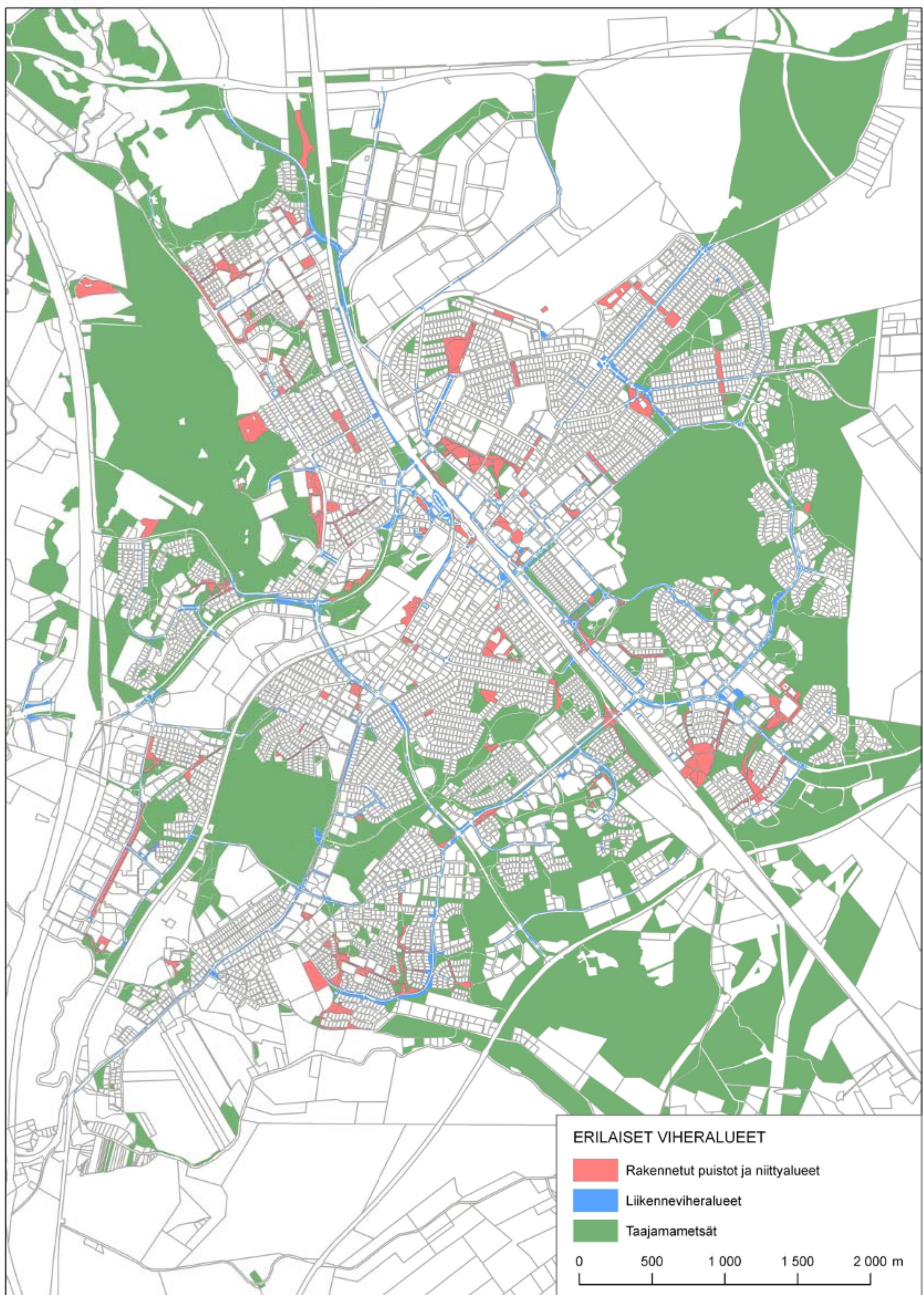
Vuoden 2009 puistojen hoitokustannuksia hoitoluokittain:

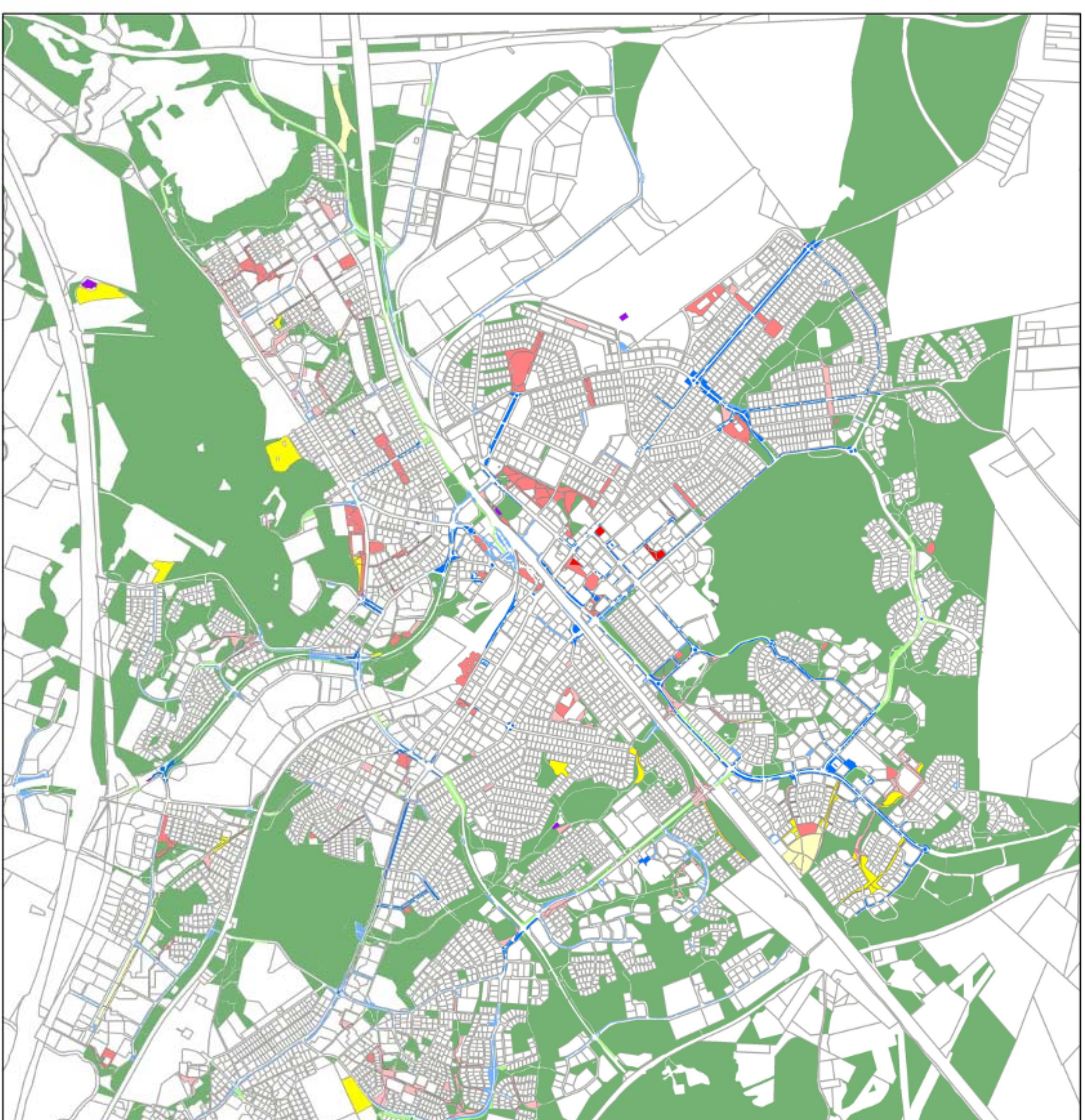
hoitoluokka	puistot €/m ²	liikenneviheralueet €/m ²	Taajamametsät €/m ²
A1 edustusviheralueet	6,2		
A2 käyttöviheralueet	0,8	1,9	
A3 luontoviheralueet	0,4	0,5	
B niityt	0,04	0,09	
C taajamametsät			0,02

Hoitoluokkien väliset kustannukset ovat merkittäviä. Maisemaniittyjen ja taajamametsien suosiminen viheralueina on paitsi ekologinen, myös hyvin suuressa määrin taloudellinen ratkaisu. Näitä viheraluetyppejä pyritään suunnittelussa suosimaan. Niillä alueilla, missä käyttöä kuitenkin on paljon, on viheralueet rakennettava paremmin kulutusta kestäviksi. Nykyisten rakennettujen viheralueiden hoitoluokitusta ei ole syytä muuttaa luonnonmukaisempaan suuntaan. Hyvinkään rakennettujen viheralueiden kustannukset ovat alle muiden kuntien keskiarvojen. A2- puistojen ja A3- puistojen osalta on jouduttu tinkimään hoitoluokituksen vaatimustasosta riittämättömien määrärahojen vuoksi. Käytävien ja kalusteiden hoito on jäänyt erittäin vähälle jo pitkään, mikä vaikuttaa heikentävästi rakennettujen puistojen ilmeeseen. Penkkien ja roska-astioiden vähäinen määrä on asia, josta kaupunkilaisilta tulee jatkuvaa kielteistä palautetta. Puistojenhoidon taloudellisia resursseja olisi korjattava näiden hoitoluokkien osalta.

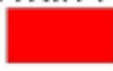

Ero puistojen ja liikenneviheralueiden kustannustasossa on myös selvästi havaittavissa. Liikenneviheralueet ovat useimmiten kapeita kaistaleita, joilla työskentelyä haittaavat monenlaiset esteet. A2-alueiden osalla liikenneviheralueiden kustannuksia nostaa erityisesti katupuiden hoito, ja myös katualueiden kukkaistutukset nostavat pinta-alayksikköä kohti laskettua hintaa.

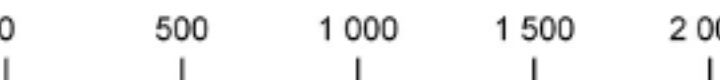

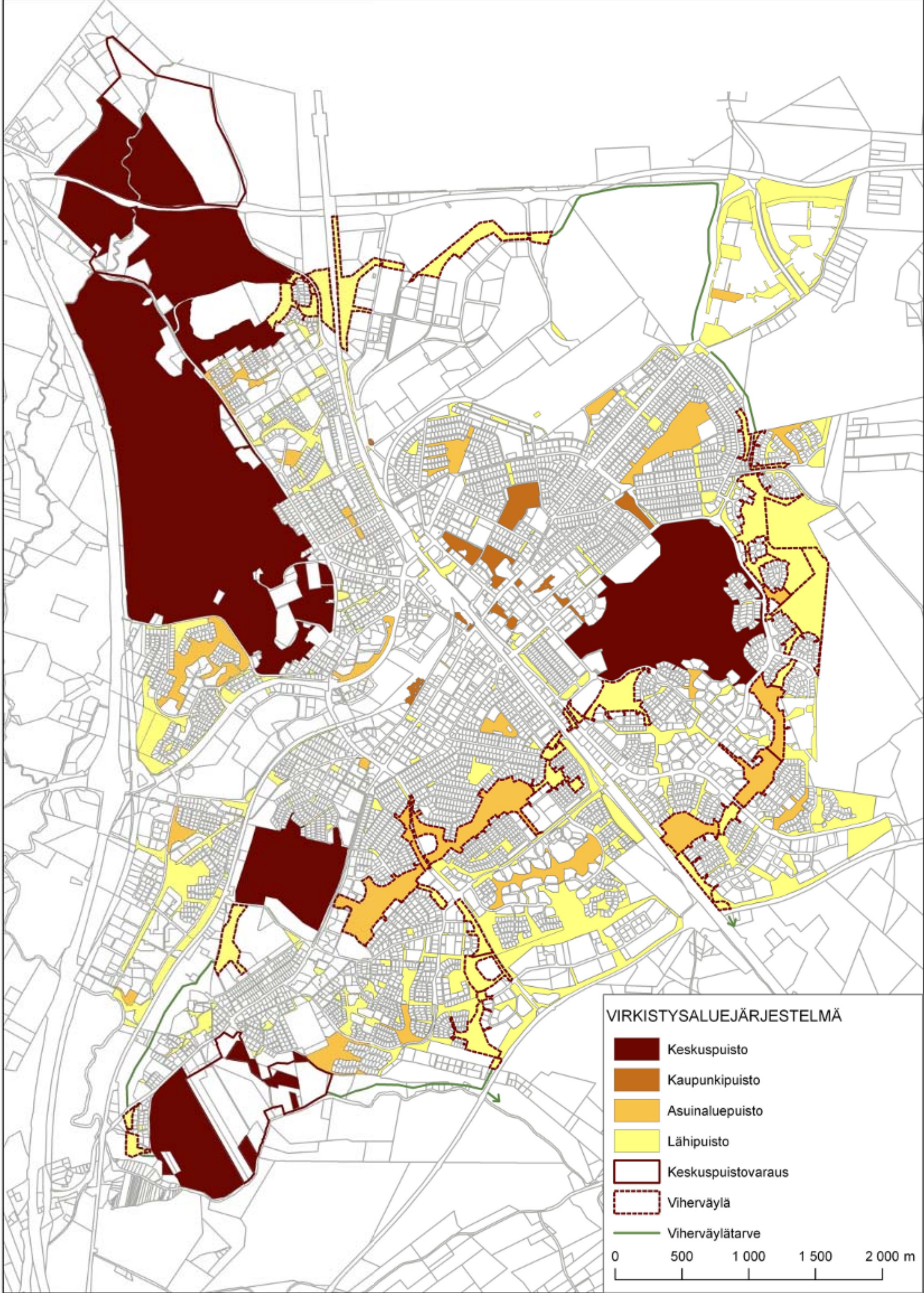

HOITOLUOKITUS

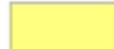

HOITOLUOKAT	LIKENNE-VIHERALUEET	RAKENNETUT PUISTOT JA NIITYT
A1 Edustusviheralueet		
A2 Käyttöviheralueet		
A3 Käyttö- ja suojaviheralueet		
B2 Käyttöniityt		
B3 Maisemaniityt ja laitumet		
E Erityisalueet		
TAAJAMAMETSÄT		

0 500 1 000 1 500 2 000 m

VIRKISTYSALUEJÄRJESTELMÄ

- Keskuspuisto
- Kaupunkipuisto
- Asuinaluepuisto
- Lähipuisto
- Keskuspuistovaraus
- Viherväylä
- Viherväylätarve

0 500 1 000 1 500 2 000 m

5. Viheralueet

5.1. Virkistysaluejärjestelmä

Virkistysaluejärjestelmän perustana ovat asemakaavoitetut viheralueet. Järjestelmän laadintatyössä on huomioitu myös käynnissä oleva keskustaaajaman osayleiskaavan tarkistustyö. Viheralueet on luokiteltu käyttötarkoituksen, laajuuden, merkityksen ja luonteen mukaan keskus-, kaupunki-, asuinalue- ja lähipuistoihin.

5.1.1. Keskuspuistot

Keskuspuistot ovat 50-100 hehtaarin laajuisia, ulkoiluun ja harrastustoimintaan soveltuvia puistoalueita. Keskuspuistoilla on myös ekologisia tavoitteita mm. pohjaveden muodostumisalueina ja kaupunkiluonnon monimuotoisuuden ylläpitäjinä. Keskuspuistot ovat tavallisesti metsiä, mutta ne voivat olla myös avoimia maisematiloja, kuten peltoja tai niittyjä. Keskuspuistot pyritään liittämään toisiinsa viherväylillä, jotka ovat joko puistoja tai kevyenliikenteenväyliä. Viherväylällä kokoojakatujen ylitykset tulisi järjestää eritasossa sekä kevyenliikenteen turvallisuuden että latujen toimivuuden vuoksi. Viherväyliä tulisi olla n. 30 metrin levyisiä ja mielellään metsäalueita. Sonnimäen ja Tehtaansuon välinen viherväylä on nykyisellään toimiva lukuun ottamatta Jokelankadun ylitystä. Muiden viherväyliä osalta kehittämistyötä on jatkettava sekä asemakaavojen että katusuunnittelutyön yhteydessä.

Yhteiset kehittämistavoitteet:

Keskuspuistoja pyritään kehittämään niin, että niiden toiminnallinen merkitys kasvaisi. Keskuspuistoihin tulisi sijoittaa leikkipaikkoja, lähiliikuntapaikkoja ja muita toiminnallisia viheraluepalveluita. Eteläisiin kaupunginosaan joko Yli-Jurvan tai Palopuron alueelle tulisi saada uusi vähintään 50 hehtaarin keskuspuisto.

Sveitsinpuisto ja Kulomäki

Sveitsinpuisto on laajuudeltaan 272 ha ja koostuu hyvin erityyppisistä alueista. Keskeisin alue on yli 90 hehtaarin laajuinen luonnonsuojelualue, joka on rauhoitettu harjensuojeluohjelman perusteella. Sveitsin supan alue on ollut virkistyskäytössä jo 1870-luvulta alkaen ja alueella on järjestetty monenlaisia tapahtumia kuten kruunuhäitä ja kesäjuhla. Sveitsi on ollut hyvin merkittävä talviurheilukeskus mäkihyppytorneineen ja valaistuine latuineen.

Karun harjualueen lisäksi Sveitsinpuistoon kuuluu myös lähteikköjä, laaja suoalue, viljeltyjä peltoja sekä erilaisia metsäalueita, joista osa on yli 100-vuotiasta vanhaa metsää. Sveitsinpuiston luonto on hyvin monimuotoista; puiston alueella on mm. kaksi liito-oravan reviiiriä ja lähteikköalueilla on tavattu hyvin harvinaisia sammalia.

Sveitsinpuistossa on paljon erilaisia harrastusalueita. Puistoa kiertävät kahden, neljän ja kuuden kilometrin pituiset ulkoilureitit, joita talvella hoidetaan latuina. Reiteiltä on yhteydet Usmin ja Erkylän suuntaan laajempiin ulkoilumaastoihin. Puistossa on myös tenniskenttiä. Puiston keskellä, omalla tontillaan on Sveitsin uimala ja Vaiveronkadun puoleisella reunalla sijaitsee Perttulan liikuntapuisto ja jäähalli.

Puiston pohjoisosassa on laaja koiraharrastusalue vinttikoiraratoineen ja harjoituskenttineen. Sveitsinpuistoon sijoittuu myös palstaviljelyalue. Sveitsinpuisto on pääosin kaupungin omistuksessa, mutta pohjoisosassa on myös yksityisiä metsäalueita.

Kulomäen alue, jonka pinta-ala on 53 hehtaaria liittyy luontevana osana keskuspuistoon. Sen pohjoisosassa sijaitsee Hyvigolfin kenttä ja Sveitsin hiihtokeskus laskettelurinteineen. Soranotto- ja maankaatotoiminnan loppuessa Kulomäen alue voidaan laajemmin ottaa virkistyskäyttöön.

Kehittämistavoitteet:

Luonnonsuojelualueen tunnettuutta ja matkailullista merkitystä tulee parantaa kehittämistoimin. Sveitsin luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma päivitetään ohjelmakauden ensimmäisellä puoliskolla. Sveitsiin suunniteltu kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita esittelevä opastettu polku rakennetaan valmiiksi vuoteen 2013 mennessä. Luontopolkujen suunnittelu aloitetaan ja opastettu luontopolku toteutetaan ohjelmakauden loppujaksolla. Sveitsinpuiston virkistyskäyttöä suojelualueen ulkopuolella tulee kehittää. Kulomäkeä kehitetään liikuntapuistona erityisesti talviurheilulajien käyttöön. Sveitsinpuiston yksityisessä omistuksessa olevat osat tulisi lunastaa kaupungille.

Tehtaansuo

Tehtaansuon keskuspuisto, jonka pinta-ala on 114 hehtaaria, käsittää suoalueen lisäksi myös kuivempaa kangasmetsää sekä jo rakennettuja puistoalueita. Varsinaisen Tehtaansuon osalta on jo ensimmäisestä asemakaavasta lähtien aika ajoin suunniteltu turpeen poistamista ja suon muuttamista järveksi. Asiaa on selvitetty moneen otteeseen, mutta päädytty toteamaan, että suuren vesiaiheen rakentaminen tulisi kalliiksi ja veisi turpeenpoiston osalta hyvin paljon aikaa. Myöhemmin on todettu, että suon luonnontilainen osa Tanssikallion puoleisella reunalla on arvokas, eikä sen luonnontilaa tulisi järkyttää. Tehtaansuon keskustan puoleinen osa on ollut ojitettuna jo pitkään, mm. villatehdas on johtanut jätevesiään Tehtaansuon läpi. Ojitetun alueen luonnontilassa tapahtuneiden muutosten vuoksi tämä osa suota voidaan rakentaa.

Tehtaansuon keskuspuistoon kuuluu Kankurin liikuntapuisto, jossa on mm. lämmitettävä tekonurmikenttä ja muita pelikenttiä. Puiston vieressä on tenniskeskus omalla tontillaan. Tehtaansuon Tanssikallion puoleista reunaa kiertää valaistu ulkoilureitti, jota talvella hoidetaan latuna. Tehtaansuolle on rakennettu kaksi hulevesien laskeutus- ja haihdutusallasta. Toinen altaista on osoitettu koirien uimapaikaksi. Lammikoiden ohi kulkeva käytävä on suosittu lenkkipolku erityisesti läheisten vanhustentalojen asukkaille. Suolla on paljon käytettyjä polkuja, joihin asukkaat itse ovat tehneet kokoojaojia ylittäviä siltoja.

Kehittämistavoitteet:

Tehtaansuon keskuspuistolle laaditaan Suokadun reunan asemakaavoituksen yhteydessä yleissuunnitelma. Ulkoilureitti suunnitellaan kiertämään koko keskuspuistoa, ja suoalueen polkuverkostoa ja siltoja parannetaan. Hulevesistä pyritään kehittämään koristealtaita. Keskuspuiston toiminnallisuutta lisätään eri tavoin. Suunnitelmaa toteutetaan samanaikaisesti Tehtaankulman kerrostalokortteleiden rakentamisen kanssa.

Sonnimäki

Sonnimäen keskuspuisto, jonka osayleiskaavaluonnoksen mukainen pinta-ala on 56 hehtaaria sijoittuu Uudenmaankadun ja Hangonradan väliin. Alue on pääasiassa komeaa, maastonmuodoiltaan vaihtelevaa mäntymetsää. Uudenmaankadun varressa on entinen kauppapuutarhan tontti, ns. Puolimatkan puutarha omenapuineen.

Sonnimäkeen on 2000-luvun alussa rakennettu aluetta kiertävä, valaistu ulkoilureitti, jota talvella hoidetaan latuna. Vuonna 2009 rakennettiin Uudenmaankadun yli kevyenliikenteensilta, Sonnimäen Tehtaansuohon liittävän viherväylän alku. Sonnimäen keskuspuiston luoteisnurkassa on entinen soranottopaikka, joka on talvisin suosittu mäenlaskupaikka. Keskuspuiston läpi kulkee monia suosittuja polkuja, joita käytetään ulkoiluun mutta paljon myös työmatkoilla sairaalan suuntaan.

Kehittämistavoitteet:

Sonnimäen keskuspuisto tulisi asemakaavoittaa. Entisen sora-alueen käytöstä laaditaan kehittämissuunnitelma. Puolimatkan puutarha-alue otetaan hoidon piiriin, jotta alueelle istutettu puutarhakasvillisuus voi säilyä. Kevyenliikenteen tarpeet keskuspuiston alueella selvitetään ja rakennetaan tarpeelliset puistoväylät.

Hyvinkään kylän keskuspuisto

Hyvinkään kylän keskuspuisto, jonka osayleiskaavan mukainen pinta-ala on 96 hehtaaria muodostuu pääosin suojellusta peltomaisema-alueesta. Hyvinkään kylän pellot ovat satojen vuosien ikäistä kulttuurimaisemaa. Maisema-alue rajoittuu Vantaanjokeen, jonka ranta muodostaa keskuspuistoon oman arvokkaan luontokohteensa. Lounaisreunalla on suojeltu, kuivatun Hyvinkäänjärven kosteikkoalue ja Ävikin harjualue. Hyvinkään kylän maisema-alue on pääosin yksityisessä omistuksessa. Alueen virkistyskäyttö on vähäistä, eikä käytön merkittävään lisäämiseen ole mahdollisuutta peltoviljelyn, omistussuhteiden ja suojelunäkökohtien vuoksi. Hyvinkään kylän maisema-alue on tässä suhteessa luonteeltaan poikkeava muihin keskuspuistoihin verrattuna.

Kehittämistavoitteet:

Pääulkoilureitti on osoitettu osayleiskaavassa kulkemaan Vantaanjoen rannassa keskuspuiston kohdalla sekä Ävikin harjulla. Ulkoilureitin sijoittamismahdollisuudet tulee selvittää. Kaupungin omistamilla osilla pidetään huolta maiseman pysymisestä avoimena suojelutavoitteiden mukaisesti.

Keskuspuistoja yhdistävät viherväylät

Keskuspuistoja yhdistävien virkistysreittien aikaansaaminen on asetettu tavoitteeksi vuoden 1990 keskustaajaman osayleiskaavaa laadittaessa. Virkistysreitti yleiskaavassa on määritelty kevyenliikenteenyhteydeksi, joka risteää ajoneuvoliikenteen kanssa eritasossa. Virkistysreittejä on päästy toteuttamaan vain osittain. Reitti Sonnimäestä Tehtaansuolle on toteutunut parhaiten. Pikkulukon sillan valmistuttua reitin ainoat epäjatkuvuuskohdat ovat Martinkatu ja Jokelankatu, jossa kevytliikenne risteää samassa tasossa sisääntulokadun vilkkaan autoliikenteen kanssa. Muilla virkistysreiteillä Tehtaansuolta lentokentän kautta Sveitsinpuistoon ja Sveitsinpuistosta Sonnimäkeen on tasoyliityksiä ja muita epäjatkuvuuskohtia vielä paljon.

Kehittämistavoitteet:

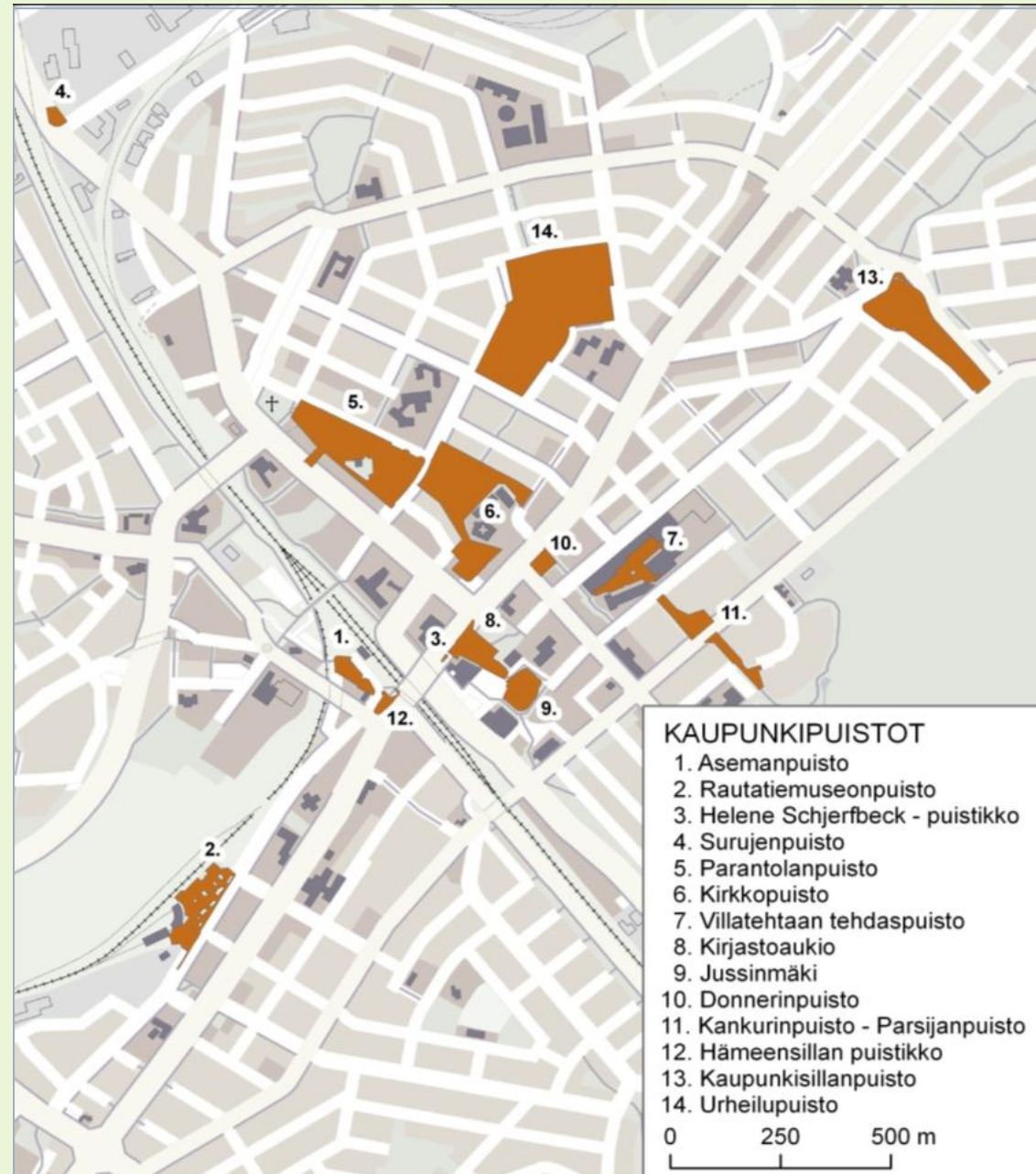
Tavoitteeksi asetetaan virkistysreittien kehittäminen mahdollisuuksien mukaan viherväyliksi, joilla kevyenliikenteenyhteydenä toimimisen lisäksi on tehtävänä toimia ekologisina käytävinä. Keskustaajaman osayleiskaavaan merkittyjen ulkoilureittien tarpeet ja toteuttamismahdollisuudet selvitetään. Laaditaan ulkoilureittiohjelma. Jatketaan eritasoratkaisujen rakentamista nykyisille ulkoilureiteille. Kaavoituksessa pyritään luomaan Keskuspuistoja yhdistäviä viherväyliä.

5.1.2. Kaupunkipuistot

Kaupunkipuistot ovat kohteita, joihin saavutaan kaikkialta kaupungista, ne sijaitsevat useimmiten keskustassa, ja niissä voidaan järjestää erilaisia tapahtumia. Kaupunkipuistot ovat kohteita, pieniä nähtävyyksiä, joita esitellään vieraille. Kaupunkipuistot ovat pääasiassa katselua varten mutta niihin voi kuulua myös toiminnallisia osia. Hoitotasoltaan kaupunkipuistot ovat korkealaatuisia.

Kaupunkipuistojen sijoittuminen keskustaajaman alueella.

HISTORIALLISET KAUPUNKIPUISTOT

Historialliset puistot ovat puistoja, jotka ovat syntyneet jo ennen Hyvinkään itsenäistymistä tai välittömästi sen jälkeen. Historialliset kaupunkipuistot eivät kaikki ole puistoiksi kaavoitettuja alueita, eivätkä ne välttämättä ole alun perin puistoiksi tarkoitettuja. Historialliset puistot ovat kuitenkin säilyttäneet pääosin alkuperäiset piirteensä, ja niihin liittyy merkittävää hyvinkääläistä kulttuurihistoriaa.

Asemanpuisto

Puisto on ensimmäisiä Suomeen rakennettuja aseman puistoja, se on mahdollisesti jo vuodelta 1874. Puiston muoto ja puusto on säilynyt hyvin, vanhimmat puut ovat 1870-luvulta. Vanha puusto tarvitsee säännöllisiä hoitotoimia säilyäkseen mahdollisimman pitkään. Puistossa sijaitsee 1920-luvulla pystytetty saksalaisten sotilaiden hautamuistomerkki ja 1890-luvulla puistoon siirretty ”Leivättömän mökin raunio”, jonka kerrotaan olevan asemanseudun ensimmäisen asukkaan, Heta-Leenan mökin jäännökset. Asemanpuistoa on kunnostettu vuonna 1997, jolloin asema-alueita järjesteltiin uudelleen.

Kehittämistavoitteet:

Saksalaisten sotilaiden muistomerkki kunnostetaan.

Puiston kasveista otetaan lisäysmateriaalia, jotta lajistoa voidaan pitää yllä nykyisten yksilöiden lahotessa. Puiston ilme pyritään pitämään mahdollisimman muuttumattomana.

Asemanpuiston suunnitelma vuodelta 1958.

Rautatiemuseonpuisto

Puisto sijaitsee Suomen Rautatiemuseon tontilla. Puisto on muodostunut yksityisen, Hyvinkää-Hanko rautatien asemarakennuksen ympärille. Nykyisen muotonsa puisto on saanut aikana, jolloin alueen rakennukset olivat rautatieläisten asutokäytössä. Suomen Rautatiemuseon aloittaessa toimintansa Hyvinkäällä puistoon tehtiin peruskorjaus, jonka yhteydessä istutettiin paljon ”perinnelajistoa”, joka ei kuitenkaan edusta aitoja vanhoja kantoja. Puistossa toimii kesäteatteri, ja siellä järjestetään myös paljon muita tilaisuuksia. Puiston kasvillisuus on osittain vanhaa ja arvokasta mutta koska puisto ei ole aito kokonaisuus, sen lajistoa voidaan täydentää rautatiepuistoihin liittyvillä istutuksilla.

Kehittämistavoitteet:

Puistoa kehitetään Suomen Rautatiemuseon toimintaa tukevana tapahtumien järjestämipaikkana sen nykyinen ilme ja hoitotaso säilyttäen. Vanhaa kasvillisuutta ylläpidetään, epäaitoa kasvillisuutta poistetaan vähitellen ja korvataan rautatiepuistoille tyypillisellä lajistolla.

Surujenpuisto

Surujenpuisto on muodostettu vuoden 1918 punaisten vankien teloituspaike muistoksi. Puistoon on pystytetty vuonna 1967 muistomerkki. Puisto on käytävärakenteita lukuun ottamatta luonnontilaista mäntymetsää. Puisto peruskorjattiin vuonna 2002 jolloin tavoitteena oli vähentää viereisen teollisuustontin aiheuttamaa häiriötä.

Kehittämistavoitteet:

Puiston aluetta tulisi kasvattaa, jotta muistomerkki saisi riittävän tilan ympärilleen, ja kävijöille muodostuisi mahdollisuus rauhoittumiseen muistomerkin vierellä.

Helene Schjerfbeckin puistikko

Puistikolla on suuri kaupunkikuvallinen ja kulttuurihistoriallinen merkitys. Puistikon kasvillisuuden muodostavat Valtionrautateiden keskuspuutarhasta jäljelle jääneet puut ja pensaat. Kasvillisuus on jo hyvin iäkästä, koska puutarhan siirtymisestä Nuppulinnaan on jo lähes 50 vuotta. Osa puustosta voi olla peräisin 1800-luvun lopulta. Kasvillisuus on erittäin arvokasta ja käsittää harvinaisiakin lajeja. Alkuperäinen puusto tulisi saada säilymään mahdollisimman pitkään, mikä edellyttää säännöllisiä hoitotoimia.

Puistikossa sijaitsee Helene Schjerfbeck –muistomerkki, kuvanveistäjä Tapio Junnon veistos ”Ovi”. Veistoksen ympäristön suunnittelussa on ollut innoittajana Schjerfbeckin taulu ”Varjo muurilla” Tapio Junnon aloitteesta.

Kehittämistavoitteet:

Puuston hengissä pysymisen turvaamiseksi lumen kasaaminen ja poistaminen puistikosta lopetetaan.

Puistikon kasveista otetaan lisäsmateriaalia, jotta lajistoa voidaan pitää yllä nykyisten yksilöiden lahotessa. Puistikon ilme pyritään pitämään mahdollisimman muuttumattomana.

Parantolanpuisto ja Kirkkopuisto

Parantolanpuisto ja Kirkkopuisto kuuluivat vuonna 1896 perustetun Hyvinkään parantolan tonttiin ja muodostivat alun perin parantolan asiakkaiden ulkoilupuiston. Puistoalue säilyi yksityiskäytössä aina talvisotaan asti, jolloin pommitusten raunioittama parantola lopetti toimintansa. Puistossa on vielä jäljellä jonkin verran parantolan aikaista puustoa.

Nykyiset puistot muodostettiin vuoden 1946 asemakaavalla ja alue siirtyi kaupungin omistukseen 1950. Samalla vuosikymmenellä parantolanpuistoon rakennettiin leikkipaikka ja 1960-luvulla puiston kahluualtaaseen sijoitettiin Terho Sakin Pärskelyrstö-suihkulähdeveistos. Tämän jälkeen Parantolanpuistossa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Puisto on pääosin hyvässä kunnossa eikä kaipaa laajempaa peruskorjausta. Runeberginkadun reunassa oleva vanha kioskin paikka olisi kunnostettava viheralueeksi. Pyörätien rakentamisesta puistoon on tullut useita esityksiä. Käytäväverkosto on aikanaan luotu puistossa kävelyä varten eikä se täytä nykypäivän pyörätien vaatimuksia. Myös kulkureitit ovat muuttuneet ja oikopolkuja syntyy nurmikoille.

Kehittämistavoitteet:

Puiston kulttuurihistoriallinen arvo ja alkuperäinen luonne on otettava huomioon muutoksia suunniteltaessa. Vanhan kioskin kenttä ja käytäväverkosto peruskorjataan ohjelmakauden jälkimmäisellä puoliskolla.

Kirkkopuisto on ollut pääasiassa luonnonmukaista aluetta. 1970-luvulla aluetta rakennettiin puistomaisemmaksi, mutta Donnerinkadun ja kirkon puoleiset reunat ovat edelleen metsämäisiä. Kirkkopuistossa on arvokasta kasvillisuutta, mm. vielä tunnistamaton pihlaja sekä leveälehtinen muunnos sinikuusamasta. Kirkkopuiston merkitys oleskelupuistona on korostumassa Kirjastoaukion vapaan alueen pienennyttyä. Puistoa tulisi saada avoimemmaksi ja sen toiminnallisuutta voisi lisätä.

Kehittämistavoitteet:

Puiston peruskorjaus toteutetaan ohjelmakauden jälkipuoliskolla.

17

Parantolanpuiston männikköä. Puistossa voi nähdä kaikki männyn kehitysvaiheet nuoresta puusta kuolevaan keloon asti.

Villatehtaan tehdaspuisto

Villatehtaan tehdaspuisto on rakennettu ylipuutarhuri Willy Nykoppin suunnitelman mukaan 1920-luvulla. Alue ei ole varsinainen puisto vaan kiinteistön piha-alueita. Tehdaspuistot ovat yksi muoto häviävää puistokulttuuria, jota ei ole jäänyt paljonkaan jäljelle tehdasalueiden muutoksissa. Villatehtaan puiston alkuperäinen ilme ja puusto on säilynyt varsin hyvin vaikka monia koriste-elementtejä, kuten suihkuallas onkin kadonnut. Puistoalueen puuston ongelmana on alueen käyttö paikoitusalueena, josta on aiheutunut mekaanisia runko- ja juuristovaurioita ja kasvualustan tiivistymistä. Villatehtaan tontin uudelleenjärjestelyt mahdollistavat paikoituksen siirtämisen tontin takaosaan, jolloin puistoalue voitaisiin peruskorjata muistuttamaan enemmän alkuperäistä muotoaan.

Kehittämistavoitteet:

Puiston peruskorjaus tehdään mahdollisimman pian uuden paikoitusalueen rakentamisen jälkeen jotta vanha puusto olisi vielä mahdollista pelastaa. Puiston purettuja elementtejä pyritään palauttamaan. Peruskorjauksessa tulee ottaa huomioon alueen kulttuurihistoriallinen arvo ja käyttää mahdollisuuksien mukaan alueella aiemminkin käytettyä kasvillisuutta.

Villatehtaan sisäpihalla sijaitsevassa Yhdistyneiden Villatehtaiden entisessä palokalarakennuksessa sijaitsee nykyisin Valvillan tehdasmuseo. Museorakennuksen edustalla on Suomen viime sodissa kaatuneiden Yhdistyneiden Villatehtaiden työntekijöiden muistomerkki.

EDUSTUSPUISTOT

Edustuspuistot ovat pienialaisia ydinkeskustan kohteita, joiden hoito on korkeatasoista. Edustuspuistoissa on usein muistomerkkejä ja muita arvokkaita elementtejä kuten suihkualtaita.

Kirjastoaukio

Kirjastoaukio on osa entistä Valtionrautateiden keskuspuutarhan taimistoaluetta. Kirjastoaukion reunassa on säilynyt omenapuukujanne, joka lienee istutettu noin 60 vuotta sitten. Omenapuukujanteen lajikkeet on tunnistettu, ne ovat istutusajankohdalle tyypillisiä, ja niihin kuuluu mm. melko harvinainen Grenman –lajike.

Kirjastoaukiolla sijaitsee Hitsaajat –veistos, jonka ympärillä on tulipunainen kukkaistutus. Veistoksen ympäristön nykyinen asu on vuodelta 1997.

Kehittämistavoitteet:

Kirjastoaukiolle laaditaan peruskorjaussuunnitelma kauppakeskusten rakentamisen yhteydessä. Muutostyöt sijoittuvat vuodelle 2011-2012. Omenapuukujanteen aukkopaidat täydennetään 1940-50 lukujen tyypillisillä lajikkeilla. Omenoiden hyötykäyttöä pyritään lisäämään.

Jussinmäen jyrkässä rinteessä kasvaa maanpeitekasveja kuten laakakatajia ja rönsyleimua.

Jussinmäki

Jussinmäki on kallioalue, joka kohoaa 12 m ympäristöään korkeammalle Keskustakorttelissa. Jussinmäen rakentaminen puistoksi on aloitettu vuonna 2005, jolloin toteutettiin mäelle nousevat portaat ja istutettiin Prisman puoleinen rinne. Jussinmäen laelle on suunniteltu sijoittaa taideteos, josta järjestettiin taidekilpailu vuonna 2007. Valittua "Allegro assai" -teosta ei ole toistaiseksi toteutettu. Jussinmäen kauppatorin puoleinen sivu on rakentamatta.

Kehittämistavoitteet:

Jussinmäki tulisi rakentaa valmiiksi keskustakorttelin kauppakeskushankkeiden yhteydessä.

Donnerinpuisto

Donnerinpuisto on rakennettu ensimmäisen kerran vuonna 1951, jotta paikka olisi edustavan näköinen kun olympiatuli kuljetetaan Hyvinkään halki matkallaan kohti Helsingin olympiastadionia. Jo ensimmäisessä sommitelmassa oli suihkuallas. Nykyiseen muotoonsa puisto kunnostettiin muutamaa vuotta myöhemmin, kun Villateollisuuden muistomerkki, ns. Donnerin obeliski pystytettiin. Muistomerkkisuunnitelmaan kuului suorakulmainen allas entisen 8-kulmaisen tilalle. Puisto peruskorjattiin nykyiseen geometrisempaan muotoonsa vuonna 1999.

Kehittämistavoitteet:

ei muutostarpeita.

Villateollisuuden muistomerkki Donnerinpuistossa.

Kankurinpuisto ja Parsijanpuisto

Kankurinpuisto sijaitsee kerrostaloalueella, joka on alun perin kuulunut villatehtaan tonttiin. Puiston lammikko on yksi kolmesta villatehtaan kaivamista lammikoista, joita käytettiin vedenottoon ja myös jätevesien laskeutukseen. Puisto on rakennettu vuonna 2003, ja siitä on tullut hyvin suosittu kohde alueen asukkaille. Kankurinpuisto valittiin 2000-luvun viheralueiden parhaimmistoa esittelevään kirjaan.

Parsijanpuisto sijoittuu Kankurinpuiston viereen, Suokadun toiselle puolelle ja se ulottuu Tehtaansuon reunaan asti. Myös tätä puistoa ympäröivät kerrostalokorttelit. Puiston suunnitelma on hyväksytty, ja rakentaminen tapahtuu sitä mukaa kuin asuinkorttelit valmistuvat.

Kehittämistavoitteet:

Parsijanpuiston suunnitelman toteuttamiseen varataan määrärahaa asuinkortteleiden rakentuessa.

Hämeensillan puistikko

Hämeensillan puistikko on ollut alun perin osa asema-aluetta. Myöhemmin alueelle on rakennettu huoltoasema ja katujärjestelyjäkin on muutettu monessa vaiheessa. Suurin piirtein nykyisen muotonsa puistikko sai nykyisen Hämeensillan rakentamisen yhteydessä, jolloin myös puistikon lehmukset istutettiin. Viimeisin peruskorjaus tehtiin 2000-luvun alkuvuosina, kun Hämeensillaa levitettiin kevyenliikenteenväylää varten. Puistikko on tyypillinen läpikulkupuisto, jonka tärkein merkitys on antaa huoliteltu vaikutelma kaupunkiin saapuville.

Kehittämistavoitteet:

ei muutostarpeita.

Hämeensillan puistikko.

Ylhäällä vasemmalla: Kankurinpuiston yläosan kuiville kasvupaikoille on valittu perinteisiä harjujen kasveja.

Alhaalla vasemmalla: Rinteeseen rakennetun Kankurinpuiston korkeusero saa puiston näyttämään pinta-alaansa suuremmalta. Puiston rehevämpään alaosaan on istutettu lehdon ja rannan kasveja.

Vasemmalla: Kankurinpuiston puistosuunnitelma.

TOIMINTAPUISTOT

Toimintapuistot ovat korkeatasoisia liikunnallisia kohteita.

Kaupunkisillanpuisto

Kaupunkisillanpuiston maauimalalla on pitkät perinteet. Kauppala on hankkinut lammikon jo 1930-luvulla sekä palovesialtaaksi että uimalammikoksi. Vuonna 1952 uimalammikko kunnostettiin maauimalaksi. Allas muotoiltiin 50 metrin mittaiseksi ja se varustettiin päätymuureilla ja uimahyppytelineillä. Maauimalaan rakennettiin myös pukuhuonetila. Maauimala oli hyvin suosittu aina siihen asti kun Sveitsin uimala rakennettiin. Maauimala toimi edelleen valvottuna uimapaikkana mutta sen rakenteet rapistuivat ja puisto menetti entisen loistonsa. Pitkä rappeutumiskausi päättyi ympäröivän alueen asukkaiden aktiivisuuden ansiosta vuonna 2009, jolloin Kaupunkisillanpuisto maauimaloineen otettiin käyttöön peruskorjauksen jälkeen.

Maauimalan lisäksi puistossa on ulkokuntosali, beachvolley-kenttä, lasten leikkipaikka ja matonpesupaikka. Puisto on todellinen kesätoimintojen keskus, joka on muodostunut hyvin suosituksi kahden ensimmäisen toimintavuotensa aikana.

Kehittämistavoitteet:

Puiston laitteiden ja rakenteiden ylläpitoon kiinnitetään jatkuvaa huomiota, koska käyttäjiä on paljon. Puiston luonnonvaraisen eteläosan suunnitelma toteutetaan käytävineen ja puronvarsi-istuksineen.

Urheilupuisto

Urheilupuisto on perustettu yksityisenä yhtiönä vuonna 1919. Lauri 'Tahko' Pihkala on ollut merkittävä vaikuttaja kentän aikaansaamisessa ja urheilutoiminnan kehittämisessä Hyvinkäällä. Maa-alueen kenttää varten luovutti Ahdenkallion kartano. Sodan jälkeen kenttä siirtyi kauppalan omistukseen. Urheilupuistossa on yleisurheilukentän ja pesäpallokentän ohella myös tenniskenttiä sekä eri lajien tarvitsemia huoltorakennuksia sekä katsomoita. Alue on käytetty varsin tarkkaan, puustoisia nurmikoita on vain muutamia pienehköjä paloja lähinnä alueen reunoilla.

Urheilupuisto on myös viheralueena merkittävä. Erityisesti pesäpalo-ottelut, mutta myös muiden lajien kilpailut, keräävät Urheilupuistoon paljon kilpailijoita ja katselijoita. Tässä suhteessa Urheilupuisto on yksi Hyvinkään käyntikorteista, ja alueen viihtyisyyteen ja huoliteltuun ilmeeseen tulee kiinnittää huomiota. Puiston männyt ovat Hyvinkään maiseman tyypillisinä piirteinä erityisen tärkeitä. Männikön säilymisestä ja uusien yksilöiden istuttamisesta on pidettävä huolta.

Kehittämistavoitteet:

Urheilupuiston rakenteet ja kasvillisuus pidetään siisteinä ja viihtyisyyttä pyritään lisäämään.

5.1.3. Asuinaluepuistot

Asuinaluepuistoihin liittyy useimmiten toiminnallisia osia kuten leikkipaikka tai pelikenttä. Asuinaluepuistot ovat pääasiassa rakennettuja mutta niissä voi olla myös luonnonvaraisempia niitty- tai metsäalueita. Asuinaluepuistojen pinta-alan tulisi olla noin 5-20 hehtaaria. Hyvinkäällä asuinaluepuistoksi on luokiteltu 24 puistoa.

Asuinaluepuistojen joukossa oman ryhmänsä muodostavat 1950-60-luvuilla rakennetut Hyvinkään ensimmäiset kunnalliset puistot. Nämä, pääasiassa Carolus Lindbergin vuoden 1930 asemakaavaan perustuvat puistot sijoittuvat keskustan alueelle ja ovat pääasiassa mäntykankaalle rakennettuja. Näiden puistojen alkuperäinen ilme tulee säilyttää mahdollisuuksien mukaan. Tärkeimpiä näistä puistoista ovat Sahanmäenpuisto, Vieremänpuisto ja Viertolanpuisto. Konepajan alueen puistot ovat samantyyppisiä mutta poikkeavan, rautatiepuistikulttuuriin liittyvän syntyhistoriansa vuoksi ne muodostavat oman, erittäin arvokkaan ryhmänsä. Näistä puistoista tärkein on Ilmarisen kentät –puisto.

Uudet asuinaluepuistot ovat pääasiassa metsäalueita, joissa rakennettuja osia on vain toimintojen ympärillä. Peltoalueille rakennettujen asuinalueiden puistot ovat muodostuneet niittymäisiksi, näitä puistoja on lähinnä Martin alueella. Martinniityn puiston suunnittelun tavoitteeksi oli asetettu avoimen maisematilan säilyttäminen. Asukkaat ovatkin antaneet puistolle nimitykset Tuulipuisto ja Teletappipuisto. Viime vuosien uusia asuinaluepuistoja ovat mm. Tiilenpuisto Nummenkärjessä ja Polkkapuisto Pavinmäessä.

Kehittämistavoitteet:

Nykyisistä asuinaluepuistoista Hakalanpuisto ja Mustanmännistönpuisto otetaan kehittämiskohteiksi, joille laaditaan peruskorjaussuunnitelmat.

Uusille asuinalueille sijoitetaan asuinaluepuistoja noin yhden kilometrin välein. Puistoon sijoitetaan asuinalueleikkipaikka ja niihin pyritään saamaan toimintoja myös muille ikäryhmille sekä erilaisia harrastuksia ajatellen.

ASUINALUEPUISTOT:

Ilmarisen kentät	1950-luku
Sahanmäenpuisto	1950-luku
Viertolanpuisto	1950-luku
Vieremänpuisto	1950-luku
Mustanmännistönpuisto	1970-luku
Kruununpuisto	1970-luku
Mantelinpuisto	1970-luku
Talvisillanpuisto	1970-luku
Aittapuisto	1970-luku
Välanojanpuisto	1970-luku
Kirjavantolpanpuisto	1980-luku
Hakalanpuisto	1980-luku
Lemminkäisenpuisto	1980-luku
Veikkarinpuisto	1980-luku
Martinniitty	1990-luku
Neidonpuisto	1990-luku
Martin urheilupuisto	1999
Tiilenpuisto	2007
Kruununmaanpuisto	2008
Rakovalkeanpuisto	2008
Polkkapuisto	2009
Martin Ulkoilupuisto	2010
Martinlähteenpuisto	2010
Kenraalinkulmanpuisto	tuleva
Nummenmäenpuisto	tuleva

RAKENTAMISAIKA:

5.1.4. Lähipuistot

Lähipuistot ovat pienialaisia joko rakennettuja tai luonnonvaraisia puistoalueita, joissa usein on erilaisia toimintoja, kuten korttelileikkipaikka tai oleskelualue. Ulkoilupuistot ovat pääasiassa laaja-alaisia luonnonvaraisia puistoja, joihin myös voidaan sijoittaa korttelileikkipaikkoja tai muita toimintoja. Lähi- ja ulkoilupuistoja on noin 180.

Vanhimmat lähipuistot ovat 1950-luvulta, kuten Veturipuisto ja Toukolanpuisto Uudenmaankadun ja Martinkadun risteyksessä. Ne edustavat vanhaa kaavoitusperinnettä, jossa puisto muodostui korttelin reunalle tai keskelle samanmuotoisena kuin ympäröivät tontit. Osa näistä vanhoistakin "postimerkkipuistoista" on jätetty luonnontilaan, kuten Ojalankadun ja Puolimatkan kadun kulmauksen nimetön pikku puistikko. Yksi ensimmäisistä nauhamaisista lähipuistoista ja puistokäytävistä syntyi, kun ikivanhan, keskustasta Sveitsinpuistoon johtaneen kulkutien ympärille 1950-luvun puolivälissä muodostettiin Puusepänpuisto.

Nykyisessä kaavoituksessa tavoitellaan luontevampia puistoalueita, jotka kiertävät asuinkortteleita ja muodostavat laajempia kokonaisuuksia, joissa eri puistoalueet liittyvät toinen toisiinsa ilman selviä rajoja. Korttelileikkipaikat ja muut toiminnot sijoitetaan sopiviin kohtiin, useimmiten näiden ulkoilupuistojen reunoille. Ulkoilupuistoon sijoittuu usein puistoväylä, ulkoilureitti tai muu pienempimuotoinen kulkureitti ulkoilua varten. Muilta osin näiden puistojen ilme pidetään luonnonmukaisena, joko metsäisenä tai niittyinä.

Kehittämistavoitteet:

Vanhimpien lähipuistojen ilme säilytetään osana ympäröivää kaupunkikuvaa. Monet lähipuistot ovat peruskorjauksen tarpeessa, laaditaan peruskorjausohjelma vanhimpien lähipuistojen kunnostamisesta. Ulkoilupuistojen yleisilme pidetään viihtyisänä ja ulkoiluun houkuttelevana metsänhoidon ja puhtaanapidon avulla.

Paavolassa sijaitsevan Täähkäpuiston leikkipaikka.

Lemminkäisenpuisto sijaitsee Vehkojalla.

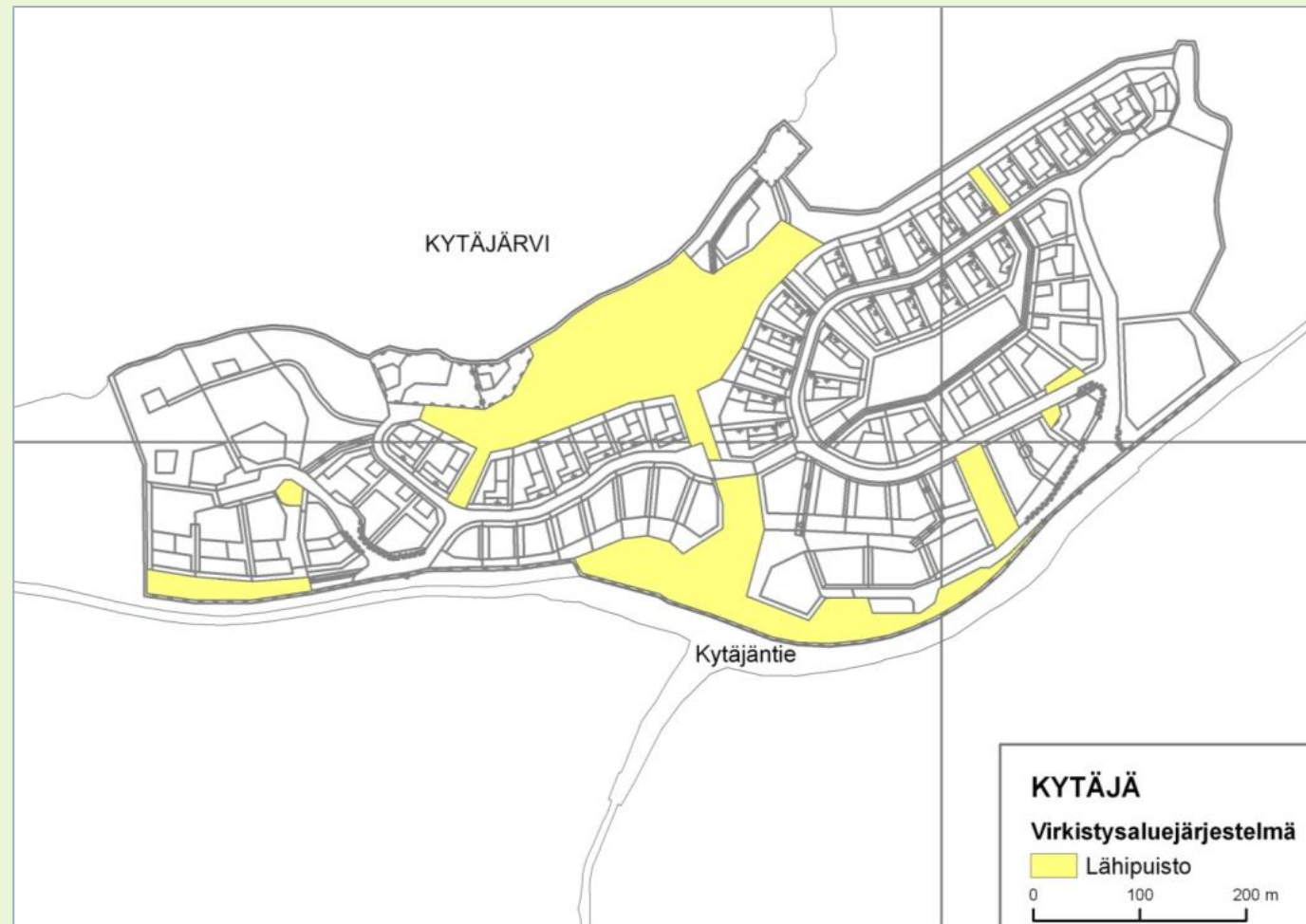

Toukolanpuisto on 1950-luvulla rakennettu "postimerkkipuisto".

5.1.5. Muut asemakaavoitetut puistoalueet

Kytäjä

Kytäjän Isonkylän asemakaava-alue sijoittuu Kytäjärven etelärannalle. Alueen rakentaminen on vielä kesken. Isonkylän alueella on monia puistoalueita sekä VL-lähivirkistysalue että EV-suojaviheralue, -merkinnöillä. Puistoalueet ovat kaupungin omistuksessa, mutta tehdyn sopimuksen mukaan puistoalueiden suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta vastaa asemakaava-alueen alkuperäinen omistaja. Puistosuunnitelmia laaditaan parhaillaan. Kytäjän alueen kyläleikkipaikka sijoittuu Isonkylän alueelle.

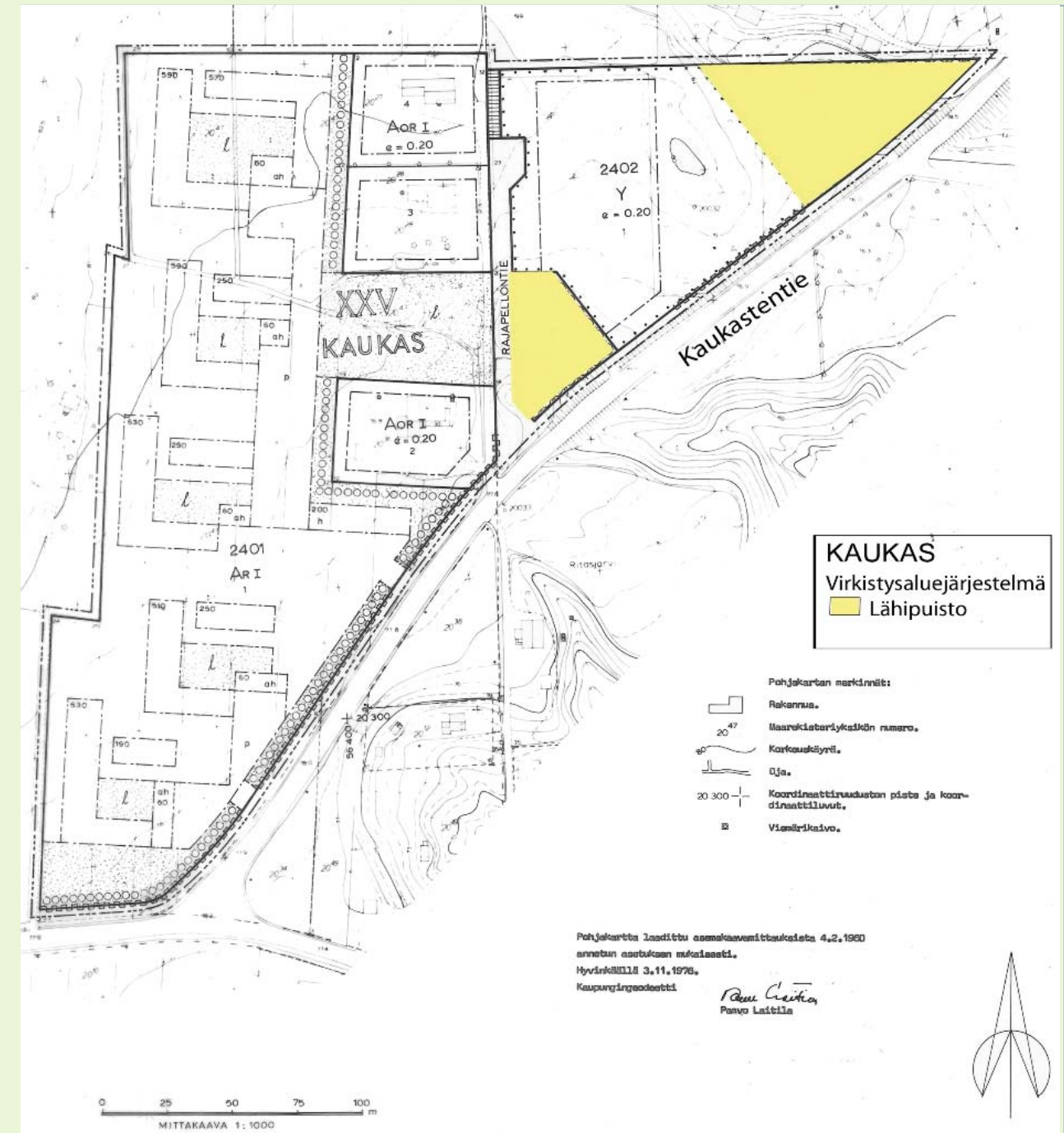

Kaukas

Kaukasten asemakaava-alue sijoittuu Kaukastentien varteen, palvelutalon ympärille. Alueella on kaksi P-puisto -merkinnällä varustettua puistoaluetta, joista toinen, Rajapellontien ja Kaukastentien risteyksessä oleva, on kaupungin omistuksessa. Kyseinen alue on pinta-alaltaan n. 1000 m², ja se muodostuu jyrkähköistä puron reunoista, jotka kasvavat rehevää lehtipuustoa.

Kehittämistavoitteet:

Puistoaluetta hoidetaan taajamametsänä. Puron varren puuston hoidossa otetaan huomioon purehdon ekologinen arvo.

Hyypärä

Hyypärän uusi asemakaava-alue sijoittuu moottoritien ja Vantaanjoen väliin. Asemakaavalla on osoitettu Korkkisenpuisto, joka on arvokas, vanhaan Hyypärän päärakennukseen liittynyt puistomainen alue jaloine lehtipuineen. Lisäksi alueella on metsäisiä EV-suojaviheralueita ja VU-merkinnällä varustettu alue, joka on osoitettu ratsastusreittien sijoituspaikaksi. Hyypärän alue on annettu Hyvinkään urheiluratsastajien käyttöön pitkäaikaisella käyttöoikeussopimuksella.

Kehittämistavoitteet:

Hyypärän puistoalueiden ylläpidosta laaditaan sopimus uuden asemakaavan pohjalta.

Vanhamylly

Vanhamyllyn siirtolapuutarhan asemakaavaan liittyy Vantaanjoen rantaan sijoittuva VL-merkinnällä varustettu puistoalue. Rinteisellä alueella kasvaa rehevä, lehtipuuvaltainen rantalehto.

Kehittämistavoitteet:

Puistoaluetta hoidetaan taajamametsänä. Metsänhoidossa otetaan huomioon rantalehdon ekologinen arvo sekä Vantaanjoen virkistyskäyttö.

Kuumola

Kuumolassa, Vantaanjoen varressa on VL-merkinnällä varustettu puistoalue, jonka läpi kulkee latureitti Hyypärän ja Nummenkärjen välillä.

Kehittämistavoitteet:

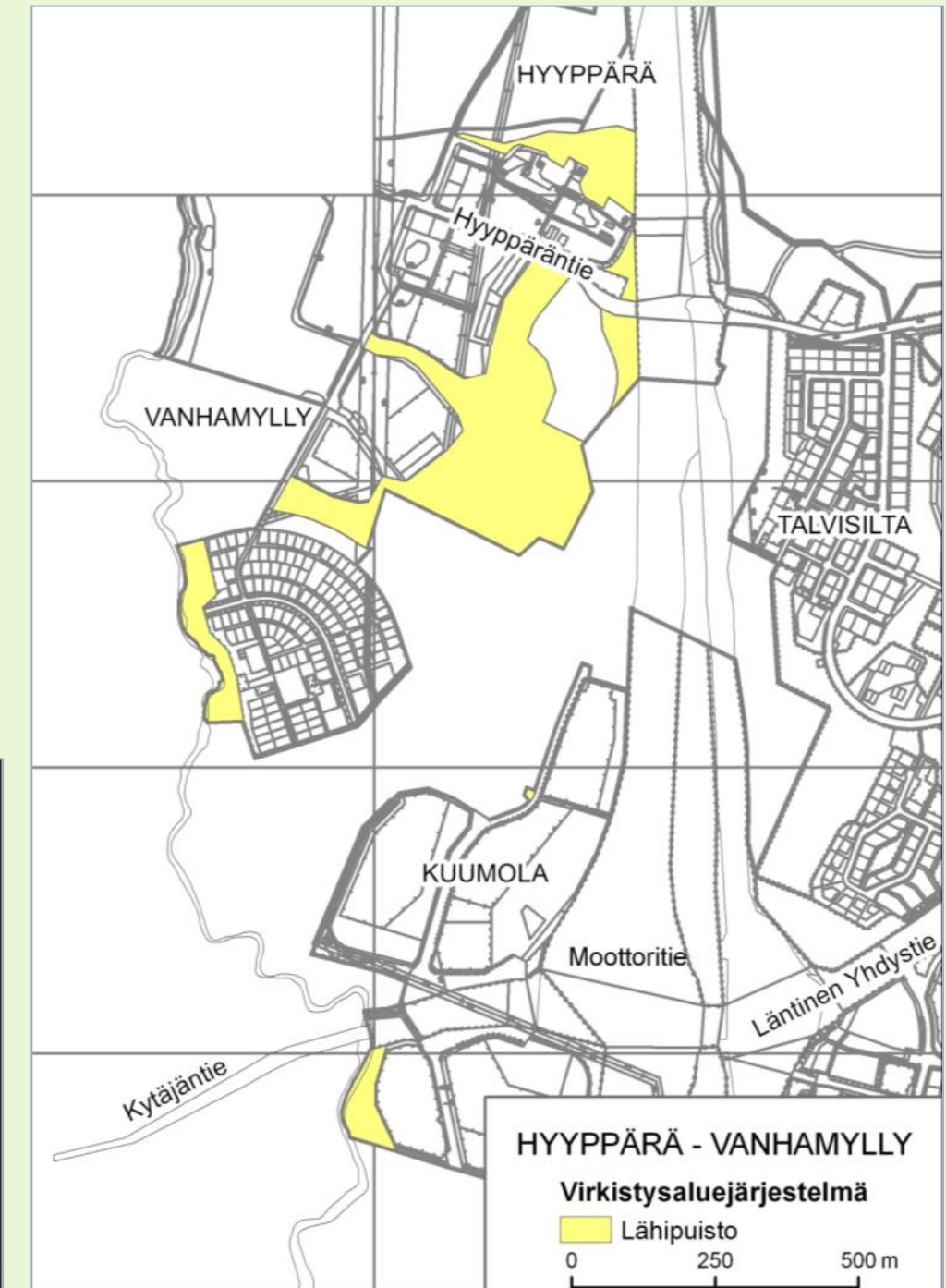
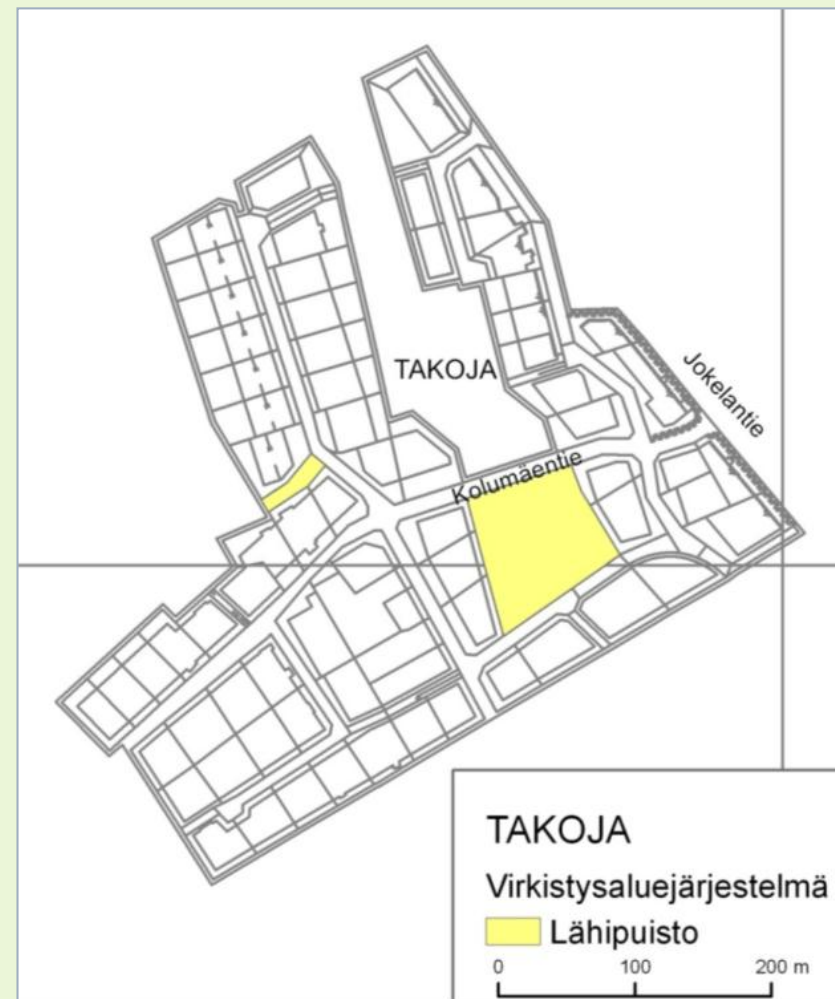
Puistoalue kunnostetaan alueen viimeisenkin tontin rakennuttua. Suunnitelmassa otetaan huomioon Vantaanjokivarren avoimen maisema-tilan säilyminen, joen virkistyskäyttö sekä ladun hoidon tarpeet.

Takoja

Takojan asemakaava-alue sijoittuu Kolumäentien läheisyyteen ja se rajoittuu Tuusulan kunnanrajaan. Alueella on kaksi VL-lähivirkistysalue merkinnällä varustettua puistoaluetta. Toinen, kapea johtokatualue on kaupungin omistuksessa, ja toisesta alueesta kaupunki omistaa kapean reunakaistan. Takojan alue kuuluu nykyisen leikkipaikkaohjelman mukaan Palopuron kyläleikkipaikan vaikutusalueeseen.

Kehittämistavoitteet:

Kaupungin omistuksessa olevat puistoalueet hoidetaan niitty- ja metsäalueina.

5. Viheralueet

5.2. Viheraluepalvelut

Viherpalveluihin kuuluvat erilaisille viheralueille sijoittuvat toiminnot kuten leikkipaikat, pelikentät, ulkoilureitit, koirapuistot, matonpesupaikat, palstaviljelyalueet, uimarannat ja muut erilaiset liikuntapaikat. Vastuu erilaisista kaupunkilaisille tarjottavista viherpalveluista on jakautunut puistoyksikön, liikuntatoimen, yksityisten yritysten ja yhdistysten kesken.

Viherpalveluille on tämän ohjelmatyön aikana asetettu palvelukohtaisia tavoitteita, jotka on saatu aikaan tarkastelemalla palveluja yksi kerrallaan ja kokonaisuutena. Palveluiden tasosta ja käytöstä on pyydetty palautetta kaupunkilaisilta ja tämä palaute on huomioitu palveluiden kehittämistavoitteita mietittäessä.

5.2.1. Leikkipaikat

Hyvinkään ensimmäiset leikkipaikat on rakennettu vuonna 1950, heti kaupunginpuutarhurin viran perustamisen jälkeen. Vanhimpia leikkipaikkoja ovat Parantolanpuiston, Veturipuiston, Vilhelmiinanpuiston ja Vieremänpuiston leikkipaikat. Hyvinkäällä leikkipaikkoja on kohtuullisen vähän asukaslukuun verrattuna. Niitä on vuosikymmenien aikana rakennettu taloustilanteen mukaan, joillekin alueille leikkipaikkoja tehtiin useita kun taas jotkut alueet ovat voineet jäädä kokonaan ilman palveluita.

Hyvinkäällä leikkipaikkojen rakentamista ja peruskorjausta on ohjattu vuodesta 2002 erityisellä leikkipaikkaohjelmalla, jonka yhtenä päätavoitteena on ollut palvelutason tasaisempi jakautuminen uusien ja vanhojen asuinalueiden kesken. Tällä hetkellä on meneillään toinen leikkipaikkaohjelmakausi vuosille 2007- 2011. Leikkipaikkaohjelman laadinnassa on käytetty apuna paikkatietotekniikkaa. Leikkipaikkojen palvelualueet on muodostettu ottaen huomioon liikenne-esteet, kuten kokoojakadut ja rautatiet. Paikkatiedon avulla on selvitetty eri-ikäisten lasten määrä leikkipaikan palvelualueella. Lasten määrän perusteella on määritelty leikkipaikkojen luokitusta ja peruskorjausten toteutusjärjestystä.

Leikkipaikkavaraukset tehdään uusiin asemakaavoihin leikkipaikkaohjelman periaatteiden mukaan. Leikkipaikat pyritään sijoittamaan asuinalueelle keskeisesti ja hyvien kevyenliikenteen yhteyksien ulottuville. Toisaalta leikkipaikalta olisi myös oltava yhteys ympäröivään luontoon.

Veturipuisto on yksi Hyvinkään vanhimmista puistoista. Erkki Melajan puistosuunnitelma on vuodelta 1950.

Veturipuiston leikkipaikka nykyasussaan.

Sisäasianministeriön kaavoitusta ohjaava mitoitustavoite määrittää kotiovelta korttelileikki-paikalle olevan matkan korkeintaan 150 metriksi ja vastaavasti asuinalueleikkipaikalle korkeintaan 500 metriksi. Korttelileikkipaikalla tarkoitetaan pientä, lähinnä pienimmille lapsille tarkoitettua, perusleikkivälineet sisältävää leikkipaikkaa. Kaupunginosaleikkipaikka sisältää toimintoja, jotka kiinnostavat myös vanhempia lapsia ja välineistöä täydennetään mahdollisuuksien mukaan myös pienellä pallokentällä. Hyvinkäällä on käytössä kolmiportainen leikkipaikkaluokittelu. Kaupunginosaleikkipaikka on parhaiten varusteltu, sen palvelualueen säde on 500 metriä; korttelileikkipaikka on tarkoitettu lähinnä pienimmille, palvelusäde on 200 metriä; kyläleikkipaikka on pienimuotoinen haja-asutusalueen leikkipaikka, joka useimmiten on sijoitettu jonkin julkisen rakennuksen yhteyteen. Hyvinkäällä on leikkipaikkoja 44 kpl, joista kaupunginosaleikkipaikkoja 25 kpl, korttelileikkipaikkoja 15 kpl ja kyläleikkipaikkoja 4 kpl.

Leikkipaikkojen suunnittelua on ohjannut eurooppalainen leikkikenttävälineiden turvallisuusstandardi vuodesta 1997 alkaen. Standardin viimeisin päivitys astui voimaan 1.6.2009. Standardi antaa ohjeita leikkivälineiden valmistajille mm. materiaaleista, rakenteesta ja rakenteen aukkojen koosta. Suunnittelijalle standardit kertovat mm. leikkivälineen oikeanlaisesta alustasta ja leikkivälineen ympärille vaadittavasta vapaasta tilasta. Kuluttajavirasto valvoo kuntien, julkisten laitosten ja asunto-osakeyhtiöiden leikkipaikkojen turvallisuutta tuoteturvallisuuslainsäädännön nojalla.

Kehittämistavoitteet:

Nykyinen leikkipaikkaohjelmakausi päättyy vuonna 2011. Uusi ohjelma laaditaan niin, että se voidaan ottaa käyttöön vuoden 2012 alusta. Uudella ohjelmakaudella on tavoitteena sijoittaa enemmän palveluja keskuspuistoihin ja lisätä kolmen sukupolven liikkumismahdollisuuksia yhdessä.

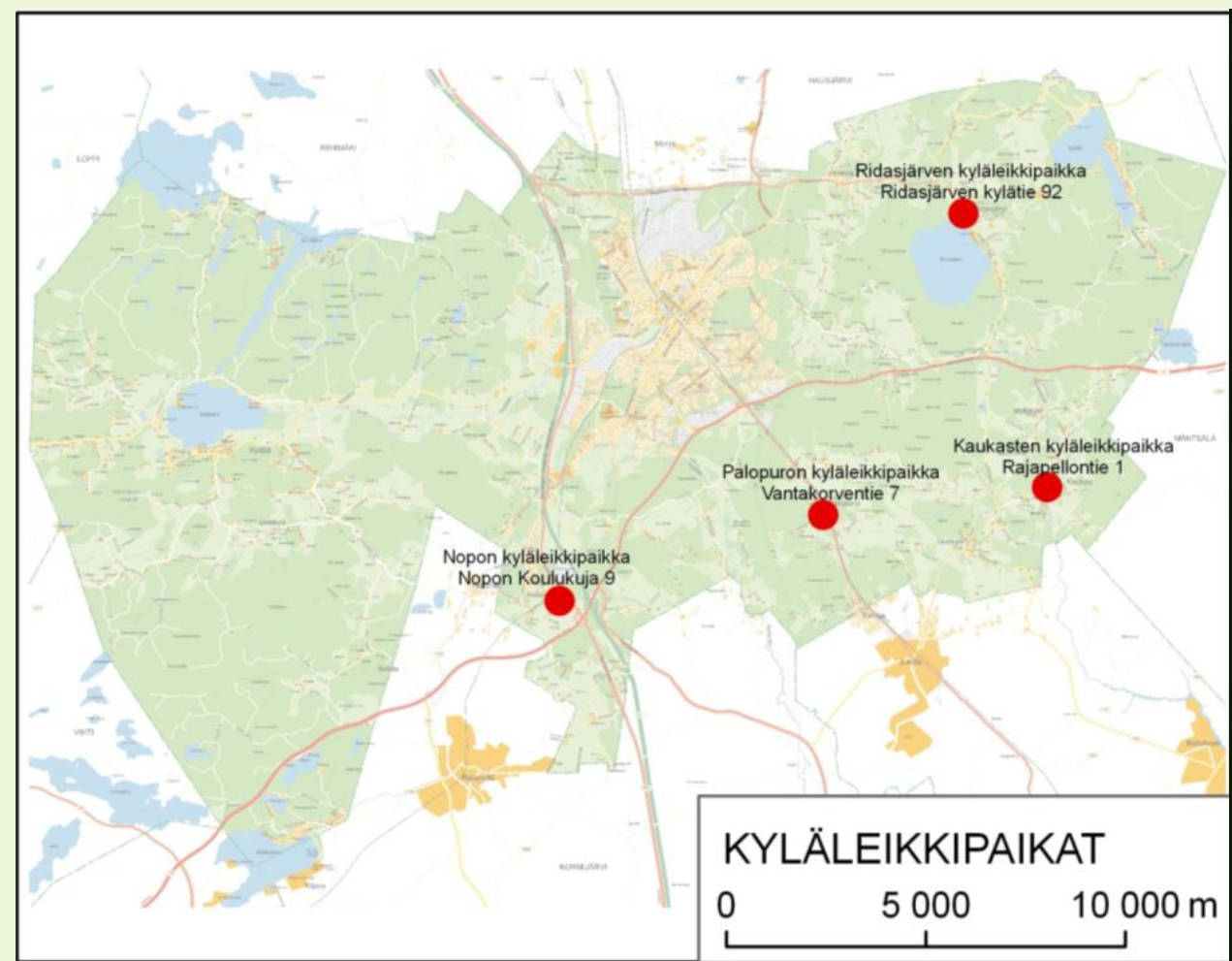
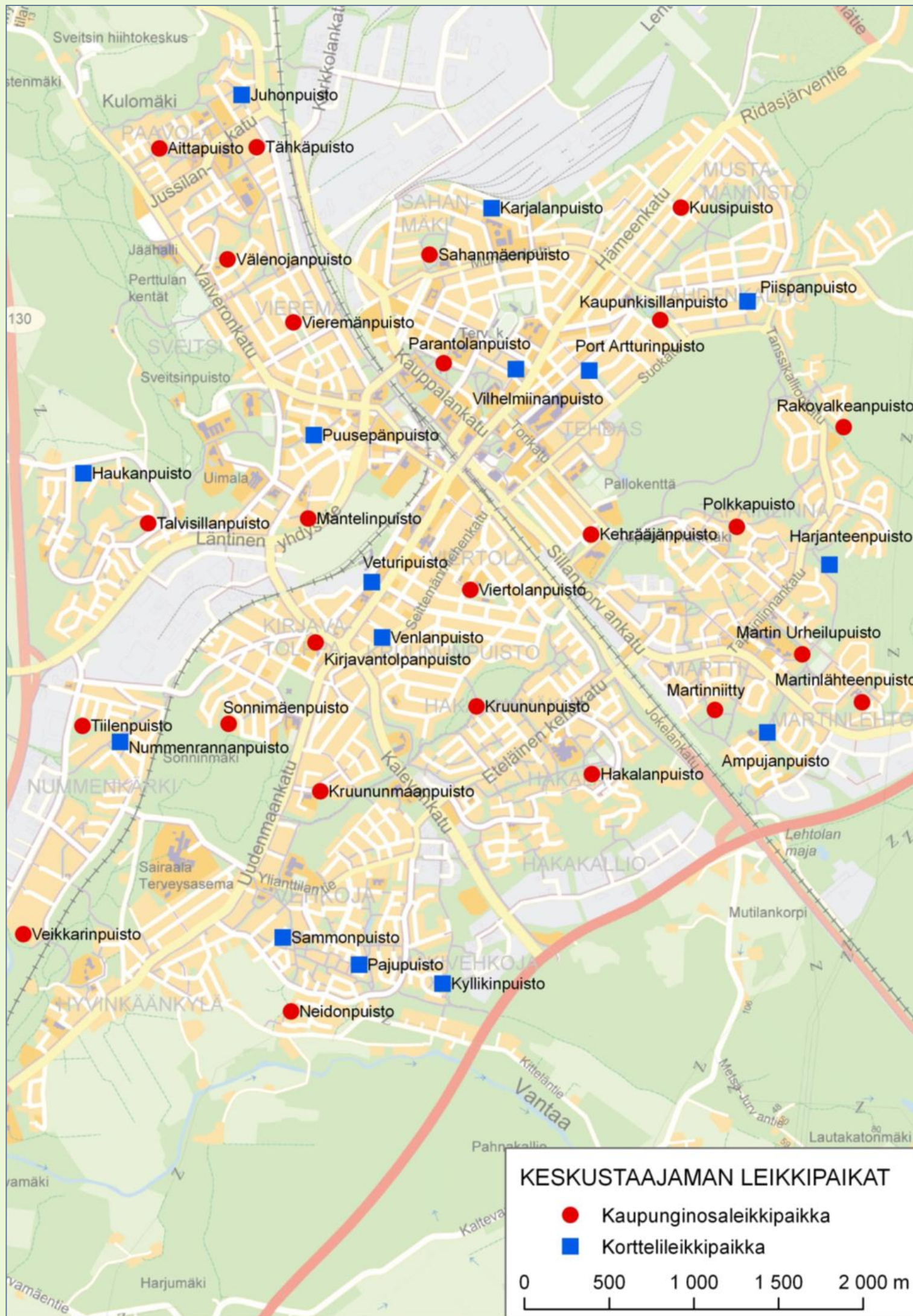
Kruununmaanpuiston vuonna 2008 rakennettu kaupunginosaleikkipaikka. Uusien asuinalueiden leikkipaikat rakennetaan alueiden valmistuessa.

Kirkkarissa sijaitseva Mantelipuiston kaupunginosaleikkipaikka rakennettiin 70-luvun puolivälissä ja kunnostettiin vuonna 2009.

Vehkojalla sijaitseva Pajupuiston korttelileikkipaikka, joka rakennettiin 1980-luvulla ja peruskorjattiin vuonna 2008.

Nopon kyläleikkipaikka sijaitsee Nopon koululla ja täydentää koulunpihan varustelua. Kyläleikkipaikka rakennettiin vuonna 2009.

5.2.2. Koirapuistot ja muut lemmikkieläinpalvelut

Hyvinkäällä on 3 aidattua koirapuistoa, joissa omistaja voi pitää koira vapaana. Koirapuistot ovat keskustassa Rautatiepuistossa, Hakalanmäessä Kruununpuistossa ja Konepajan alueella. Koiranomistajilta tulevan palautteen perusteella koirapuistoja on liian harvassa, ja niiden tasoa toivotaan nostettavaksi. Pienille ja suurille koirille tulisi olla omat alueensa. Myös valaistusta sekä pinnoitusta koskevia palautteita tulee usein. Koirapuiston välittömässä läheisyydessä tulee olla paikoitusalue, koska koirat usein kuljetetaan puistoon autolla.

Muita lemmikkieläinpalveluita ovat Sveitsinpuiston koiraharrastusalue, jossa useat eri koiraharrastusyhdistykset järjestävät tapahtumia. Alueella on vinttikoirarata, vapaa puistoyksikön hoitama harjoitusnurmi ja muita harjoitusalueita mm. tottelevaisuuskoulutusta varten.

Lemmikkien hautausmaa sijaitsee Sveitsinpuistossa koiraharrastusalueen yhteydessä. Hautausmaa on otettu käyttöön vuonna 1978. Hautauksia on tehty lähes 1300. Viime vuosina hautauksia on tehty 10-20 vuodessa. Hautausmaa on ollut puistoyksikön hoidossa vuodesta 1988.

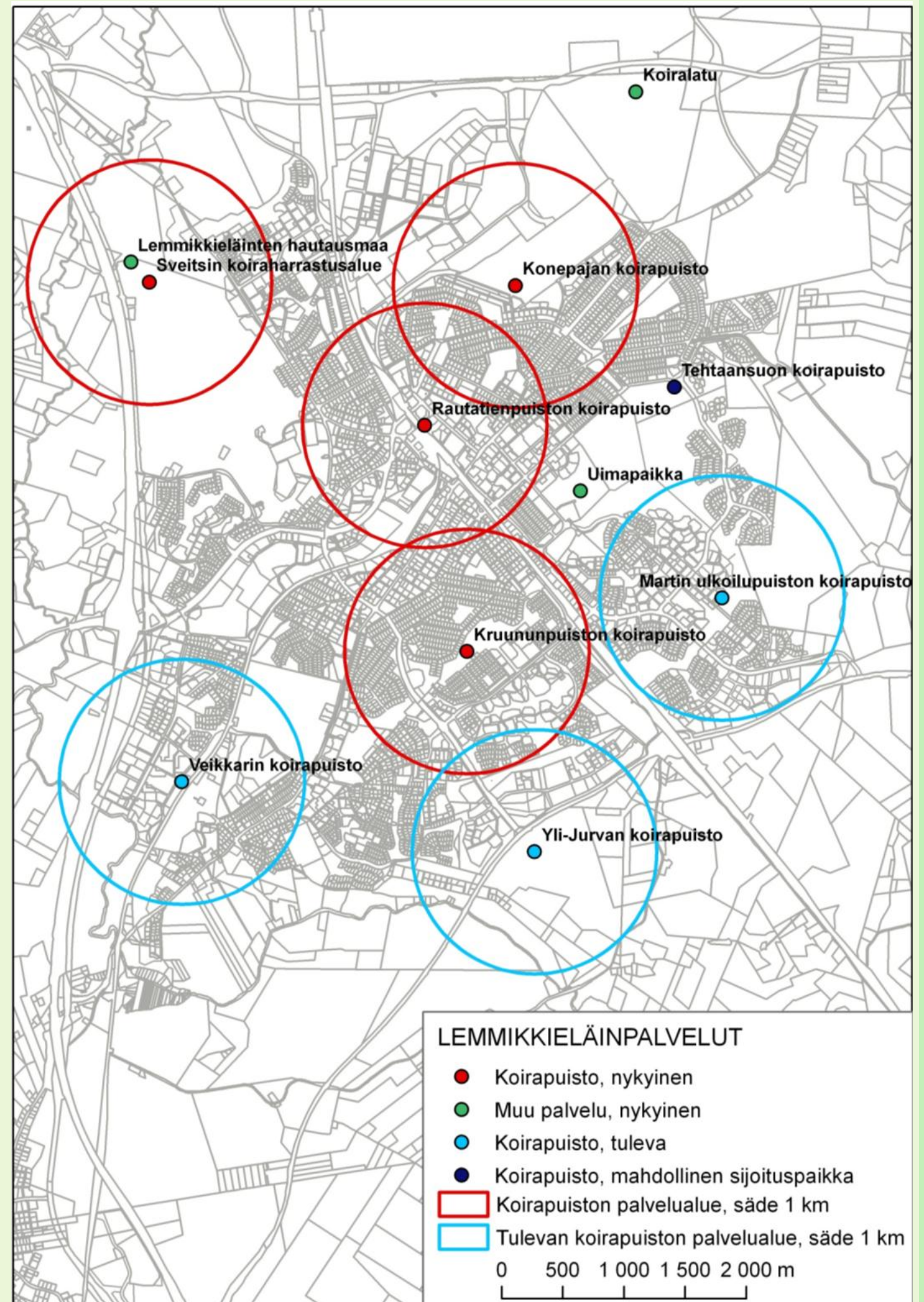
Kehittämistavoitteet:

Koirapuiston palvelualueen säteeksi on suunniteltu 1 km. Ohjelmakaudella tavoitellaan palvelutason nostamista nykyisestä kolmesta koirapuistosta viiteen.

Martin ulkoilupuiston yleissuunnitelmassa on esitetty paikka koirapuistolle, jossa on mahdollisuus jakaa alue isoille ja pienille koirille erikseen.

Toinen koirapuisto tarvitaan läntiseen kaupunkiin, Veikkarista on tullut aloitteita koirapuiston rakentamiseksi. Sopiva paikka löytyy Härkätien puistosta Hangon radan varresta.

Konepajan koirapuisto sijaitsee VR-yhtymän omistamalla maalla, se olisi siirrettävä palvelualueellaan keskeisemmälle paikalle Tehtaansuon reunassa olisi mahdollinen paikka valmiine paikoitusalueineen. Siirto olisi ajankohtainen koirapuiston aidan peruskorjausvaiheessa, mutta ei sijoittune ohjelmakaudelle.

5.2.3. Palstaviljelyalueet ja siirtolapuutarha

Palstaviljelyn nykytila

Viljelypalstalla tarkoitetaan vuokrattua, pienialaista peltoaluetta, jolla kaupunkilaiset voivat viljellä pääasiassa omaan käyttöön meneviä hyöty- ja koristekasveja. Palstaviljelypelloille ei saa rakentaa rakenteita. Viljely perustuu viljelijän omatoimisuuteen.

Palstaviljelytoiminta alkoi, kun Hyvinkään 4H-yhdistys otti Paavolan kunnalliskodin pelloilla olleet viljelypalstat hoitoonsa vuonna 1974. Yhdistys vastaa edelleen Hyvinkään palstaviljelytoiminnasta. Kaupunki antaa yhdistykselle käyttöoikeuden viljelyalueisiin viideksi vuodeksi kerrallaan, ja yhdistys vuokraa edelleen viljelypalstoja kaupunkilaisille. Tämän hetkinen sopimusjakso kaupungin ja yhdistyksen välillä päättyy 2014.

Palstaviljelykäytössä on yhteensä noin 2,8 hehtaaria peltoa, josta noin 1 hehtaari on aktiivisessa viljelyssä ja loppu osa on kesannolla. Erillisiä palstaviljelyalueita on Hyvinkäällä neljä ja ne sijaitsevat eri puolilla kaupunkia. Alueista suurin sijaitsee Sveitsin puistossa Talvisillan asuinalueen laidalla. Muut alueet sijaitsevat Vanhanmyllyn siirtolapuutarhan yhteydessä, Kaskentien varrella Vehkojalla ja Martinniityn puistossa Martissa. Jokaisella alueella on tietyt ominaispiirteensä alueen koon, maaperän ja muiden kasvutekijöiden suhteen.

Laurea ammattikorkeakoulun Kestävän kehityksen koulutusohjelmassa on tutkittu opinnäytetyönä Hyvinkään Palstaviljelyalueita vuosina 2008-2009. (Minna Saarentausta; Palstaviljely Hyvinkään kaupungin omistamilla maa – alueilla vuosina 2008 – 2009) Viljelijöille toteutettiin kysely alueista sekä viljelijöiden tarpeista ja toiveista viljelyn, alueiden ja viljelytoiminnan suhteen.

Viljelijöille toteutetun kyselyn tuloksista voidaan havaita viljelijöiden olevan pääsääntöisesti tyytyväisiä viljelyalueisiin, niiden sijaintiin ja kokoon. Viljelyalueiden läheisyyteen toivottiin lapsille leikki- ja oleskelumahdollisuuksia, jotta vanhemmat voisivat turvallisesti keskittyä viljelyyn. Viljelyalueiden kastelumahdollisuuksiin toivottiin myös parannusta. Martinniityn palsta-alue on ainut, jossa on kaivo viljelijöiden tarpeisiin. Sveitsin palstaviljelyalueen vieressä on kokoojaoja, josta voi ottaa vettä. Kittelän palstaviljelyalueen maaperä on vettä heikosti pidättävää hietaa, joka poutasäällä kuivuu nopeasti, eikä lähetyvillä ole runsasvetistä ojaa.

Syksyllä 2008 kuntalaisille toteutetun viheraluekyselyn mukaan kaupungin tarjoamista viherpalveluista oltiin tyytyväisimpiä juuri palstaviljelymahdollisuuksiin. 75 % vastaajista oli tyytyväisiä palstaviljelyn nykyiseen tasoon ja mahdollisuuksiin.

Kehittämistavoitteet:

Kittelän palstaviljelyalueelle, jossa maaperän vuoksi kasteluvesiongelma on pahin, rakennetaan kasteluvesikaivo.

Hyvinkään siirtolapuutarha

Hyvinkään siirtolapuutarha-alue sijaitsee Vanhanmyllyn alueella, keskustaajaman länsireunalla, noin 5 km päässä kaupungin keskustasta. Alueelle on valmistunut asemakaava vuonna 1985. Siirtolapuutarhatoiminta on alkanut 1990-luvun alussa.

Siirtolapuutarha-alueen kokonaispinta-ala on n. 11,6 hehtaaria joista vuokrattavien palstojen osuus on noin puolet ja yhteisten alueiden, kuten pysäköintialueiden, yhteisten rakennusten ja yleisten viheralueiden osuus muodostaa toisen puolen. Vuokrattavia palstoja on yhteensä 136 kappaletta. Palstat ovat n. 400 m² kokoisia ja ne vuokrataan 15 vuodeksi kerrallaan. Palstan vuokraajan ei tarvitse olla hyvinkääläinen. Vuokrattavista palstoista 120:lle saa rakentaa mökin. Alueella on vielä 60 tyhjää palstaa. Kaikki mökittömät palstat on kuitenkin vuokrattu.

Hyväksytyjä mökkipiirustuksia on valmiina yli 10:een erilaiseen ratkaisuun. Mökit rakennetaan itse. Alueella on käytössä pintavesiverkosto. Alueella voi oleilla pääsääntöisesti 1.4. – 31.10. välisenä aikana, ja ympärivuotista asumista alueella ei sallita, vaikka suuri osa mökeistä onkin varusteltu talviasuttaviksi. Alueen ylläpitäjänä toimii Vanhanmyllyn siirtolapuutarhayhdistys. Yhdistyksen hallussa on kerhotalo, rantasauna ja muita yhteisiä tiloja.

Kehittämistavoitteet:

Rakennettavia mökkipalstoja on vielä runsaasti vapaana, joten laajennustarvetta ei siltä osin ole. Mökittömien palstojen lisäämismahdollisuutta tulisi selvittää.

5.2.4. Matonpesupaikat

Hyvinkäällä on kaksi kaupungin ylläpitämää ns. kuivanmaan matonpesupaikkaa. Matonpesupaikat sijaitsevat yleisillä viheralueilla Kaupunkisillanpuistossa keskustan välittömässä läheisyydessä ja Hyyppärän alueella keskustaajaman länsireunalla.

Hyyppärän matonpesupaikalla on kahdeksan pesupistettä ja Kaupunkisillan puistossa kymmenen. Molemmilta pesupaikoilta löytyvät mattomankeli ja kuivausalueet. Vesi pesupaikoille tulee kaupungin vesijohtoverkosta, ja pesupaikat ovat viemäröityjä. Pesupaikat ovat avoinna kesäkaudella, sääolojen salliessa 17.5. – 19.9. Päivittäinen pesuaika on klo 07.00-22.00.

Kaupunkisillanpuistossa matonpesupaikan välittömässä läheisyydessä on lasten leikkialue ja hieman kauempana uimapaikka. Hyyppärässä on pesijöiden tarpeisiin pöytä-penkki yhdistelmä ja lapsille keinut. Lisäksi alueilla on roska-astiat.

Molemmat pesupaikat ovat hyvin suosittuja ja kuumina kesäpäivinä omaa vuoroaan joutuu useasti odottamaan. Toisaalta viileällä säällä pesupaikat ovat yleensä tyhjiään.

Syksyllä 2008 toteutetun viheraluekyselyn mukaan 73 % vastaajista oli tyytyväisiä nykyisiin matonpesumahdollisuuksiin. Yhdessä palautteessa toivottiin uutta matonpesupaikkaa Vehkojalle.

Kehittämistavoitteet:

Pidetään matonpesupaikkojen palvelu- ja hoitotaso nykyisellään. Hyyppärän matonpesupaikkaa tulisi kehittää viihtyisyyden osalta. Eteläisiin kaupunginosiin tarvitaan tulevaisuudessa uusi matonpesupaikka.

5.2.5. Kierrätyspisteet

Hyötyjätteet ja kunnan velvollisuus hyötyjätteen keräämisessä

Hyötyjätteellä tarkoitetaan sellaista jätettä, mitä voidaan käyttää uudelleen joko kierrättämällä sellaisenaan tai raaka-aineena uuden tuotteen tuotantoprosessissa. Hyötyjätettä, eli kierrätettävää materiaalia ovat esimerkiksi erilaiset paperit ja pahvit, lasi, metalli, muovit ja biojäte.

Kierrätyskelpoista hyötyjätettä kerätään Hyvinkäällä aluekeräyspisteisiin, eli kierrätyspisteisiin. Hyvinkään alueella kierrätettävän materiaalin keräämisestä vastaa Kiertokapula Oy.

Kierrätyspisteet ovat ilmeeltään yhtenäisiä koko kaupungissa. Paperi, pienmetalli ja lasi kerätään Molok-säiliöihin ja vaatteille ja kierrätyskartongille ovat omat, yhtenäisen näköiset, säiliönsä. Yhtenäinen ulkonäkö on siisti ja ohjaa kaupunkilaisia myös lajittelemaan kierrätettävät jätteet oikein.

Kierrätyspisteitä on kahta tasoa. Kaikissa pisteissä yhtä lukuun ottamatta on mahdollista kierrättää keräyspaperia, lasia ja pienmetallia. Lisäksi suuremmissa kierrätyspisteissä voidaan kerätä vaatteita ja keräyskartonkia. Aiemmin kierrätyspisteissä on ollut myös pariston keräys, mutta tämä on poistunut ongelmajätteiden keräämistä koskevan lakimuutoksen yhteydessä.

Kierrätyspisteiden sijainti

Kierrätyspisteitä on eri puolilla kaupunkia, sekä keskustaaajamassa (24 kpl) että haja-asutus alueella (6kpl). Yhteensä kierrätyspisteitä on 30 kpl. Keskustaaajaman alueella olevista kierrätyspisteistä 2 kpl sijaitsee liikekiinteistöjen paikoitushalleissa, 11 kpl kauppojen ja muiden kiinteistöjen tonteilla ja 11 kpl on sijoitettu viheralueiden yhteyteen.

Pisteet on sijoitettu paikkoihin, jossa kulkee paljon ihmisiä ja jotka ovat käytetyimpien kulkureittien varrella. Yhtenä sijoittamisen kriteerinä on se, että pisteen luokse on mahdollista pysäköidä. Uusien asuinalueiden suunnittelussa varataan paikat myös tarvittaville kierrätyspisteille.

Kierrätyspisteet viheralueilla

Kierrätyspisteitä on sijoitettu myös yleisille viheralueille, kuten puisto- tai katualueille. Pisteet ovat viheralueiden laidalla, kadun välittömässä läheisyydessä.

Kierrätyspisteiden ongelmana on usein ympäristön roskaantuminen. Mikäli piste on täyttynyt, eikä tyhjennystä suoriteta kohtuullisen ajan kuluessa, jätetään jätteitä usein astioiden viereenkin. Tämä saa ympäristön helposti näyttämään epäsiistiltä, ja vaarana on myös, että linnut ja muut eläimet levittelevät jätteitä laajemmalle alueelle. Myös keräysastioihin itsessään voi kohdistua ilkeävaltaa, kuten graffiteja ja astioiden rikkomista. Rikkinäiset tai sotketut astiat luovat omalta osaltaan epäsiistin vaikutelman.

Roskaantumisongelma on pahempi viheralueilla olevissa kierrätyspisteissä, kuin kiinteistöjen piha-alueilla olevissa pisteissä. Piha-alueilla olevia kierrätyspisteitä ja niiden täyttymistä valvotaan yleensä kaupan tai muun tontin omistajan toimesta, ja ongelmatilanteista voidaan ilmoittaa nopeammin pisteistä vastaavalle taholle. Sosiaalinen paine siisteyden puolesta auttaa omalta osaltaan kiinteistöjen piha-alueilla olevien pisteiden siistinä pysymistä.

Roskatut tai muilla tavoin sotketut kierrätyspisteet vaikuttavat negatiivisesti kaupunkikuvaan. Kierrätykseen ja jätteiden lajitteluun ei saisi liittyä epämiellyttäviä kokemuksia vaan ennemminkin houkuttelevia. Viheralueille sijoitettujen kierrätyspisteiden ja niiden ympäristöjen tulisi olla siistejä.

Kierrätyspiste, joka ei ole esteettiseltä arvoltaan kovin hyvä, voidaan viheralueella rajata pois näkymästä esimerkiksi aitarakenteiden tai istutusten, kuten puiden ja pensaiden avulla. Kasvit eivät kuitenkaan saa estää kierrätyspisteen näkyvyyttä, jotta kaupunkilaiset löytävät pisteen helposti. Kasveja ei tule myöskään istuttaa sellaisiin kohtiin, joissa ne voivat luoda katvealueita tai hämääriä nurkkia, jotka houkuttelisivat ilkeävaltakijöitä.

Ympäristön yleiseen siistyyteen ja helppohoitoisuuteen tulee kiinnittää huomiota jo kierrätyspisteiden sijoittelua mietittäessä.

Kehittämistavoitteet:

Kierrätyspisteiden rakenteen ja ulkoasun tulee olla yhtenäinen koko kaupungissa. Pisteet voidaan myös merkitä kierrätyspistekyltein. Yhtenäisellä ilmeellä voidaan helpottaa pisteen paikantamista ja ohjata käyttöä. Pisteiden ympäristö tulee pitää siistinä ja hoidettuna. Hangontien, Talvisillankadun, Alttarikiven, Martinkadun ja Kruununpuistonkadun kierrätyspisteiden ympäristöille laaditaan kunnostussuunnitelmat, ja pisteiden ympäristöt kunnostetaan.

5.2.6. Liikuntakeskukset ja keskustaajaman urheilukentät

Liikuntakeskukset

Moniin viheralueisiin liittyy saumattomasti myös erilaisia liikunta-alueita. Kaupungin keskeisimmät liikunta-alueet ovat asemakaavoitettuja puistoja. Liikuntakeskukset mahdollisine rakennuksineen on sijoitettu useimmiten keskuspuistojen yhteyteen, omille tonteilleen mutta kuitenkin osaksi laajempaa viheraluekokonaisuutta.

Keskuspuistot ovat itsessään tärkeitä ulkoilu-, virkistys ja liikunta-alueita. Keskuspuistojen alueella on urheilukenttiä ja ulkoilureittejä, joista suuri osa on talvisin latuina. Liikuntakeskuksista Sveitsin uimala, Jääliikuntakeskus ja Perttulan nurmet sijaitsevat Sveitsin keskuspuiston reunalla ja Sveitsin hiihtokeskus sekä Hyvinkään Golfin golfrata Kulomäen läheisyydessä. Kulomäessä on myös skeittauksen lähiliikuntapaikka. Kankurin liikuntapuiston jalkapallokentät sijaitsevat Tehtaansuon keskuspuiston lounaisreunalla, keskustan välittömässä läheisyydessä.

Liikuntakeskuksista ainoastaan Urheilupuisto ei tukeudu mihinkään keskuspuistoon vaan on oma toimintapuistonsa kaupungin keskustassa. Urheilupuistossa on pesäpallokenttä, yleisurheilukenttä, jalkapallokenttä, viisi tenniskenttää, kori- ja lentopallokentät sekä voimailusali. Puiston yleisilmeen tulee aina olla hoidettu ja siisti sekä käyttäjien viihtyvyyden että alueella vierailevan yleisön vuoksi.

Liikuntakeskusten hoidosta vastaa liikuntatoimi.

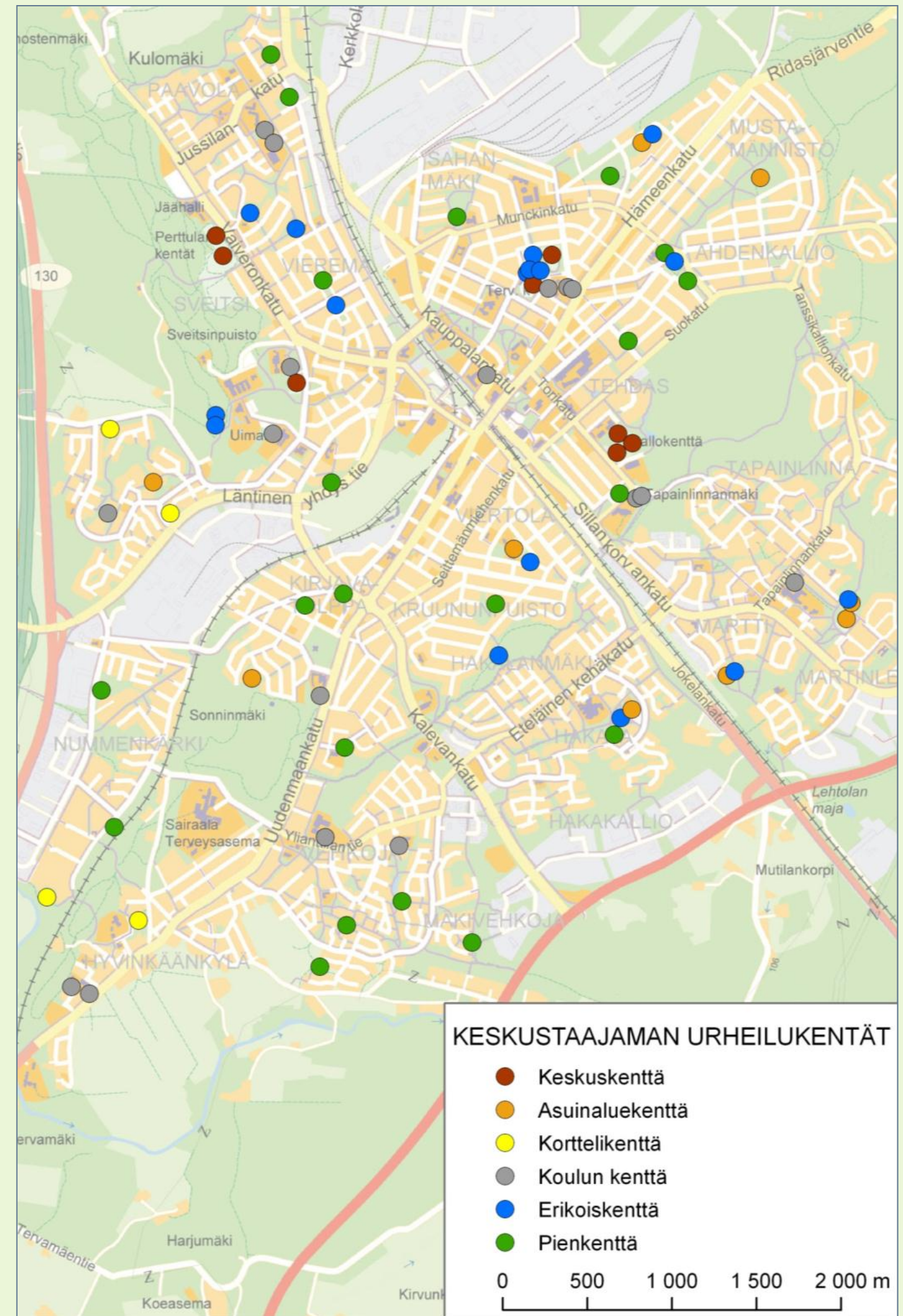
Keskustaajaman urheilukentät

Keskustaajaman alueella on laskentatavasta riippuen noin 60 eri kenttäaluetta, yksittäisiä kenttiä on noin 70 kappaletta. Kenttiä on myös kyläkeskuksissa Kytäjän, Ridasjärven, Kaukasten, Palopuron, Nopon ja Uudenkylän kouluilla.

Viheralueilla olevat urheilukentät on viheralueohjelmassa jaoteltu koon ja hoitotason mukaan keskus-, asuinalue-, kortteli-, pien- ja erikoiskenttiin. Tämän lisäksi useimmilla kouluilla on piha-alueellaan omat kenttensä. Kentät ovat seurojen, koulujen ja kuntalaisten käytössä. Kentillä on varattuja vuoroja, mutta myös vapaata tilaa omaan pelailuun ja harrastamiseen.

Erilaisten kenttien määrät:

- 8 keskuskenttää (keskuspuistoissa)
- 8 asuinaluekenttää
- 4 korttelikenttää
- 21 pienkenttää
- 17 koulun kenttää
- 17 erikoiskenttää

Keskuskentät sijaitsevat keskus- tai kaupunkipuistoissa, ja ne ovat korkeimman hoitotason kenttiä. Ne voivat olla nurmi-, massa-, hiekkatekonurmi- tai sorapintaisia. Keskuskenttien palveluihin kuuluvat pukusuojat ja huoltorakennukset, valaistus ja yleensä katsomorakenteita. Keskuskenttien yhteydessä on paikoitustilaa. Keskuskenttien ylläpidosta vastaa liikuntatoimi.

Asuinaluekentät sijaitsevat asuinaluepuistoissa. Kentät ovat kooltaan, pinnoitteeltaan, varustetasoltaan ja valaistukseltaan vaihtelevia. Asuinaluekentillä harjoitellaan ja pelataan eri kortteli- ja puulaakiliigojen pelejä, ja monet asuinaluekentät jäädytetään talvisin luistelua varten. Asuinaluekenttiä hoitaa liikuntatoimi.

Asutuksen välittömässä läheisyydessä sijaitsevat korttelikentät ovat pienialaisempia, sorapintaisia kenttiä, joita voidaan käyttää päivittäiseen pelailuun ja ulkoiluun. Muun muassa nappulaliigan joukkueet harjoittelevat korttelikentillä. Korttelikenttiä hoitaa liikuntatoimi.

Pienkentät ovat puistoyksikön hoitamia, pääsääntöisesti leikkipaikkojen yhteydessä olevia kenttiä. Kentät on tarkoitettu pienten lasten pelailuun ja leikkimiseen. Pienkenttien pinnoitteena on sora tai nurmi. Kentän varusteena voi olla palloiluseinä tai maali.

Erikoiskentät ovat jonkin tietyn lajin, esimerkiksi beach volleyn tai tenniksen harrastamiseen tarkoitettuja kenttiä. Kenttien pinnoitemateriaali on lajille tyypillinen, esimerkiksi beach volley -kentällä hieno hiekka. Asuinaluepuistoissa sijaitsevat erikoiskentät ovat pääsääntöisesti liikuntatoimen hoidossa. Kentillä ei pääsääntöisesti ole valaistusta.

Lisäksi koulujen pihoilla on erilaisia ja eritasoisia, useimmiten sorapintaisia kenttiä koulujen tarpeisiin. Koulujen kentät ovat liikuntatoimen hoidossa. Osa koulujen kentistä jäädytetään talvisin luistelua varten. Kouluaian ulkopuolella kentät ovat yleisesti urheiluseurojen ja kuntalaisten käytettävissä. Koulujen kenttien hoidosta vastaa liikuntatoimi.

Vasemmalla: Viertolanpuiston asuinaluekenttä.

Urheilukenttien ja ympäristön kuntoa ja viihtyisyyttä on tarkasteltu viheralueohjelmatyön puitteissa. Kenttien kunnan todettiin keskus-, asuinalue-, kortteli- ja erikoiskentillä pääsääntöisesti vastaavan määriteltyä tasoa, kahdeksan kentän pinnoitteessa havaittiin erilaista kulumista tai käytön puutteesta johtuvaa ruohottumista. Kentän ja ympäristön rajojen todettiin olevan selkeitä, vaikka kentän ympärillä ei olisikaan aita. Useimpien kenttien varustuksesta puuttuvat roska-astiat. Keskuskentillä on tapahtumia varten isot siirreltävät jäte-astiat. Esimerkiksi tavaroiden säilyttämiseen ja vaatteiden vaihtoon soveltuvat penkit puuttuvat monista kenttäkohteista.

Kenttien ympäristöt ovat pääsääntöisesti hoidettuja ja siistejä. Kenttien ja niitä ympäröivien alueiden yleisilme on kuitenkin monin paikoin jäsentymätön ja ankea, mikä vaikuttaa alueen viihtyisyyteen.

Pienkentistä todettiin seitsemän kentän olevan käytön puutteesta johtuen ruohottuneita, ja neljän kentän todettiin olevan epätasaisia. Pienkenttien rajat eivät aina olleet selkeitä kenttien muodosta johtuen. Useat pienkentät on toteutettu leikkipaikan yhteyteen maaston luonnollisia muotoja mukaillen. Pienkenttien kalusteet, kuten roska-astiat ja penkit ovat usein yhteisiä leikkipaikkojen kanssa. Kaikilla pienkentillä ei kuitenkaan ole roska-astioita tai penkkejä.

Kehittämistavoitteet:

Ilmarisen kentille konepajan alueella laaditaan kehittämissuunnitelma, ja Martin liikuntapuiston suunnitelma toteutetaan loppuun. Kruununpuiston, Haukanpuiston ja Sveitsinpuiston kenttien viihtyisyyttä parannetaan ympäristöjä selkeyttämällä. Asuinalue-, kortteli-, ja erikoiskenttien yhteyteen sijoitetaan roska-astioita ja penkkejä. Pienkenttien kunnostusta tehdään käyttäjien tarpeiden mukaan. Ruohottuneiden kenttien kunnossapitoa lisätään, mikäli käyttö sitä edellyttää.

Oikealla: Kruununmaanpuiston leikkipaikan yhteydessä oleva pienkenttä.

5.2.7. Lähiliikuntapaikat

Lähiliikuntapaikka –käsite on syntynyt 2000 –luvun alussa, jolloin ne on otettu valtion liikuntapaikkarakentamisen painopistealueeksi. Lähiliikuntapaikalla tarkoitetaan yhden tai useamman liikuntamuodon toiminnallista kokonaisuutta, joka sijaitsee asutuksen välittömässä läheisyydessä, ja on helposti saavutettavissa turvallisten liikenneyhteyksien päässä. Se soveltuu laajoille käyttäjäryhmille ja on vapaasti kaikkien käytettävissä. Hyvä lähiliikuntapaikka innostaa kaikkia ikäryhmiä oma-aloitteiseen liikkumiseen.

Koulujen pihat on todettu erinomaisiksi lähiliikuntapaikoiksi, koska niiden käyttöaste on korkea. Välitunnilla vietetään peruskoulussa enemmän aikaa kuin yhdessäkään oppiaineessa. Tästä johtuen sivistystoimen liikuntapalvelut teetti syksyllä 2008 selvityksen peruskoulujen pihojen mahdollisuuksia toimia lähiliikuntapaikkoina. Kartoituksessa oli mukana 19 peruskoulua, joista 6 sijaitsee keskustaajaman ulkopuolella. Näistä 14 koulupihan todettiin sopivan hyvin lähiliikuntapaikaksi. Toteutettuja lähiliikuntapaikkoja on tällä hetkellä kolme.

Kehittämistavoitteet:

Selvityksen pohjalta on ehdotettu, että koulujen pihat rakennetaan lähiliikuntapaikoiksi neljässä vaiheessa, aloittaen Härkävehmaan ja Vehkojan kouluista. Koska selvityksessä ei ole huomioitu yleisiä viheralueita, tulisi tehdä sekä koulupihat että yleiset viheralueet yhdistävä selvitys lähiliikuntapaikkojen sijoittamisesta ja toteutusaikataulusta.

Martin liikuntapuisto rakennettiin vuonna 2005, skeittipaikka siirrettiin kuitenkin asukkaiden valitusten vuoksi Pujottelutielle samana vuonna.

Tapainlinnan koulun lähiliikuntapaikka rakennettiin vuonna 2008.

Kaupunkisillanpuisto kunnostettiin vuonna 2009 lähiliikuntapaikaksi ja leikkipaikan lisäksi puistoon rakennettiin ulkokuntosali.

5.2.8. Ulkoilureitit

Ulkoilureittejä ja hiihtolatuja on Hyvinkäällä yhteensä n. 90 km. Laajalla Kytäjä-Usmin ulkoilualueella on merkittyjä ulkoilu- ja retkeilyreittejä n. 40km. Niiden varrella on useita uima-, nuotio- ja yöpymispaikkoja.

Valaistuja reittejä, joita talvella hoidetaan latuina on noin 35 km. Sveitsinpuiston reiteiltä on valaistu yhteys Erkylään. Toinen valaistu reitti kiertää Sonnimäessä, josta on yhteys Hakalanmäen ja Martin aallopin kautta Tehtaansuolle ja Tanssikallioon. Erkylän ja Lehtolan majan välillä on Tanssikallion kautta kulkeva valaisematon reitti. Sveitsinpuistosta on valaisematon yhteys Usmiin sekä Hyppärän kautta Sonnimäkeen ja Nikinharjulle. Edellä mainitut reitit, Sveitsiä ja Erkylää lukuun ottamatta, toimivat myös maastopyöräilyreitteinä.

Hyvinkään läpi kulkee neljä valtakunnallista pyöräilyreittiä: Helsinki-Vaasa, Helsinki-Utsjoki, Porvoo-Hanko ja Loppi-Hyvinkää. Maakunnallinen Seitsemän veljeksien vaellusreitti alkaa Sveitsinpuistosta ja suuntautuu Usmin alueen kautta Petkelsuolle, josta reitti jatkaa Nurmijärven kunnan alueelle. Tuusulan ja Vantaan kautta reitti jatkuu edelleen Helsinkiin Vanhankaupunginkosken rantaan. Hyvinkään liikuntapalvelut ylläpitää kaupungin sisäisiä ulkoilureittejä.

Kehittämistavoitteet:

Ulkoilureiteistä laaditaan yleissuunnitelma, jossa selvitetään yleiskaavan mukaisten ulkoilureittivarausten toteutusmahdollisuudet, ja laaditaan toteutussuunnitelma seuraaville 10 vuodelle. Uudet asuinalueet liitetään olevaan verkostoon, ja niille tehdään myös alueellisia reittejä, esimerkiksi Yli-Jurvaan. Lisäksi suunnitellaan ja toteutetaan yhteys Martin ulkoilupuistosta Tehtaansuolle. Talviseen liikuntaan on usein toivottu metsässä kulkevia, laduista erillään olevia kävelyreittejä. Myös nämä tarpeet selvitetään ulkoilureittien yleissuunnitelmassa. Liikuntamahdollisuuksia pyritään täydentämään sijoittamalla keskeisten reittien yhteyteen liikuntavälineitä.

5.2.9. Uimarannat

Hyvinkään kaupungilla on 3 uimarantaa: Usminjärven rannalla 5 km keskustasta länteen, Sääksjärvellä Nurmijärven puolella n. 20km päässä keskustasta ja Hirvijärven virkistysalueella 23km keskustasta luoteeseen. Lisäksi Kaupunkisillanpuistossa lähellä keskustaa on maaumala, joka on peruskorjattu vuonna 2009. Kaikilla uimarannoilla Hirvijärveä lukuun ottamatta on wc, joissakin on lisäksi nuotiokatos tai kioski. Hirvijärveä lukuun ottamatta uimarannat ovat kesällä valvottuja. Sääksjärvellä ja Kaupunkisillanpuistosta löytyy lisäksi leikkipaikka ja Hirvijärveltä vuokrattavia veneitä. Sääksjärven uimaranta, joka on Nurmijärven ja Hyvinkään yhteinen, on peruskorjattu 2000-luvun alussa. Kaupungin rajojen sisäpuolella uimarantoja hoitaa liikuntatoimi, Sääksjärvellä Nurmijärven kunta.

Hirvijärven virkistysalueen uimarannan viihtyisyyttä voisi parantaa penkillä ja pukukopilla. Siirrettävät puukatokset voisivat olla grillikatoksen yhteydessä ja veneiden nopeusrajoituskyltti pystytettynä lähelle vesirajaa. Uimaranta ja näkymä järvelle Nokanmaalta on kasvamassa umpeen, joten ranta vaatii ruoppausta. Vesakkojen raivaus olisi tarpeen sekä uimarannan ja p-alueen välistä että venerannasta uimarannalle johtavan polun reunoilta. Muutkin metsänhoidon maisemalliset toimenpiteet pitäisi suunnitella. Viitoitus uima- ja venerannoille selventää niiden sijaintia.

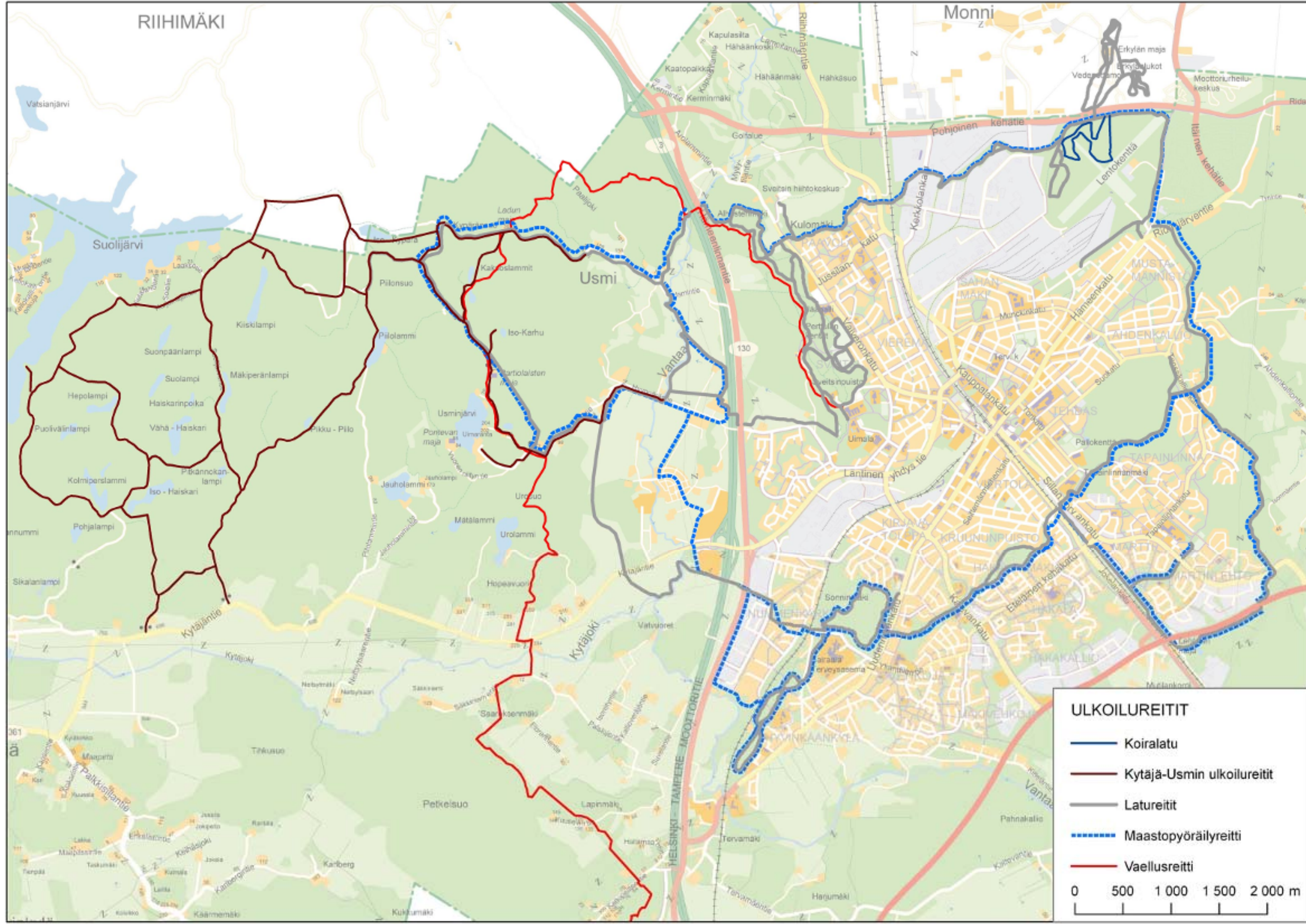
Usminjärven uimarannalle voisi myös lisätä penkkejä.

Kehittämistavoitteet:

Hirvijärven uimarannalle tehdään peruskorjaussuunnitelma.

Hirvijärven uimaranta.

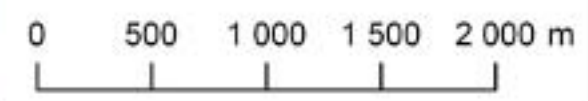
RIIHIMÄKI

Monni

Uusikaupunki

ULKOILUREITIT

- Koiralatu
- Kytäjä-Uusimaa ulkoilureitit
- Latureitit
- - - Maastopyöräilyreitti
- Vaellusreitti

5.2.10. Opastetut kohteet

Opastuksen avulla voidaan kaupunkirakenteesta nostaa esille asioita, jotka voisivat muuten jäädä huomiotta. Opastuksella on merkitystä uusien asukkaiden kotouttamisessa, ja ne voivat yleisesti vahvistaa kotiseututuntemusta. Opastettu reitti voi toimia myös pienimuotoisena matkailukohteena. Koulut ja varhaiskasvatus voivat käyttää opastettuja reittejä opetustyössä.

Opastus voidaan hoitaa joko kohteen viereen pystytetyllä opastaululla tai esitteellä, joka voi olla joko painettu tai nettisivuilta poimittavissa. Näiden kaikkien yhdistelmällä olisi saavutettavissa suurin yleisö. Opastaulun voivat löytää myös sellaiset henkilöt, jotka eivät osaisi lähteä etsimään tietoa matkailuneuvonnasta tai kaupungin kotisivuilta. Opastaulujen ongelmana on ilkeältä-alttius, myös tietojen päivittäminen saattaa olla hankalaa opastaulun tyypistä riippuen. Opastuksen järjestäminen onkin suunniteltava tarkkaan jotta tehty työ ei ilkeivallan vuoksi valu hukkaan.

Hyvinkäällä on ollut noin 10 vuoden ajan opastettu kulttuuripolku ”Hyvinkää – promenadi”, jonka varrella ovat keskusta-alueen kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet. Reitin pituus on 7 km. Kohteiden esittelyä varten on painatettu pieni vihkonen ja kohteiden tiedot on löydettävissä myös kaupungin kotisivuilta. Alkuvuosina promenadi merkittiin sinisellä viivalla maastoon mutta käytännöstä luovuttiin sen hankalan ylläpidon vuoksi. Kohteiden varustamista opastauluilla on suunniteltu alusta alkaen mutta toistaiseksi tuloksetta.

Hyvinkään ympäristönsuojeluyhdistys on yhteistyössä Uudenmaan maaseutuoppilaitoksen kanssa suunnitellut useita luontopolkuja eri teemojen mukaan Vantaanjokivarren ja Ävikin maisemiin. Yhdistys on laatinut myös lasten luontopolkuesitteen Sveitsinpuiston luonnonsuojelualueelle.

Sveitsin luonnonsuojelun rauhoituspäätöksen jälkeen laadittiin Sveitsiin luontopolku ja painettiin sille opasvihko. Luontopolun opastaulut kuitenkin rikottiin, eikä niiden uusimiseen ollut resursseja.

Sveitsiin on kaupungin toimesta suunniteltu kulttuuripolku, joka kiertää Sveitsin supan ympärillä ja esittelee alueen kulttuurihistoriaa. Polun toteuttaminen on aloitettu 2009 ja sen on tarkoitus olla valmis vuoteen 2013 mennessä.

Kehittämistavoitteet:

Opastettuja reittejä ja kohteita lisätään. Hyvinkäällä on yli 70 erilaista muistomerkkiä tai vastaavaa, joista useimpien tunnettuus ei ole erityisen hyvä. Luontoteemaisia opastettuja reittejä ja yksittäisiä kohteita lisätään. Sveitsin luonnonsuojelualueelle laaditaan useampia eri teemojen mukaan suunniteltuja luontopolkuja.

Sveitsinpuiston luonnonsuojelualue

Staudingerinpolku

Hyvinkään Sveitsi oli jo 1800-luvun lopulla suosittu retkikohde. Parantolan asiakkaat ja muutkin kesävieraat vaelsivat Härkävehmäsmaen maastoon promenadia, nykyistä Vaiveronkatua pitkin. Aluetta ryhdyttiin kutsumaan Schweitziksi, ilmeisesti jyrkkien maastonmuotojen vuoksi. Nimen tarkkaa alkuperää ei tiedetä. Sveitsi kuuluu samaan sarjaan sellaisten luonnonkauneudestaan kuulujen matkailukohteiden kanssa kuin Imatran koski, Aavasaksa ja Aulanko. Kesävieraiden käyttöön vakiintui suppaa kiertävä kävelyreitti, jota opastettu reitti noudattelee.

Kuva: Staudingerin kivi alkuperäisellä jalustalla.

Kuva: Staudingerin rautakaupan avajaisilmoitus Hangö lehdessä 10.5.1900.

STAUDINGERIN KIVI

Kiven pystyttänyt Carl Staudinger oli hankolainen rautakauppias ja Hyvinkään Parantolan vakioasiakas. Sveitsin luonto innoitti Staudingeria niin, että hän halusi muistuttaa muitakin kulkijoita luonnon ihmeellisyydestä muistokiven sanoin:

Havaitse Jumala Luonnossa! – Se Gud i Naturen!

Staudingerin kivi on pystytetty vuonna 1914. Sen suunnittelussa oli mukana Hyvinkään sementtivalimo. Kivi on kertaalleen jouduttu 1980-90-lukujen vaihteessa kiinnittämään uudelleen paikoilleen alkuperäistä tyyliä mukailien. Uudelleenkiinnityksen yhteydessä tehty tekstin kultaus ei ole kuulunut alkuperäiseen työhön.

Yllä: Hyvinkään sementtivalimolla suunnitellaan kiven pystyttämistä. Staudinger kuvassa toinen oikealta.

Oikealla: Kiviportaatt suppa kiertävällä kävelyreitillä.

Sveitsin kulttuuripolulle suunniteltu opaskylttimalli.

5. Viheralueet

5.3. Liikenneviheralueet

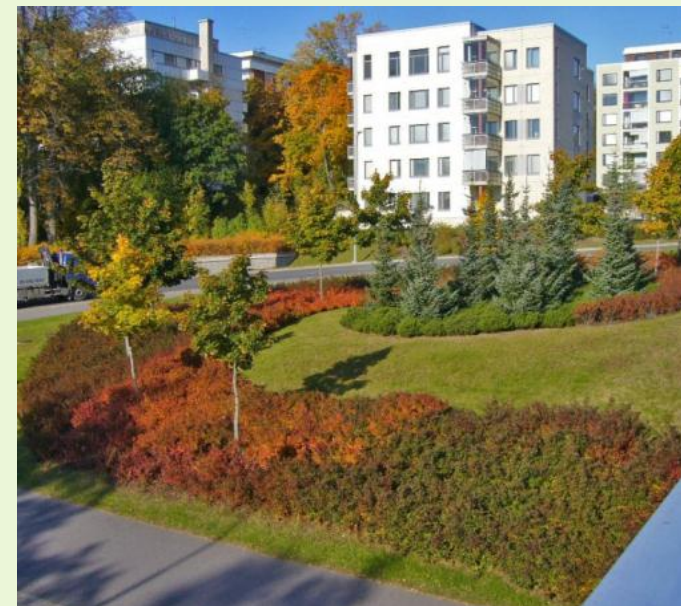
Liikenneviheralueita ovat kaavoitettujen katujen, kevyenliikenteenväylien ja aukoiden alueella olevat kasvillisuus- tai oleskelualueet. Liikenneviheralueet muodostavat kaupunkikuvan kaikkein näkyvimmät viheralueet, joita ”käytetään” aina kun liikutaan kaupungilla. Liikenneviheralueet antavat leimansa kaupungille ja niiden perusteella vierailija osaltaan muodostaa mielipiteensä kaupungin viihtyisyydestä ja houkuttelevuudesta.

Liikenneviheralueiden kasvillisuus voi olla puustoa, pensas- tai kukkaistutuksia tai nurmikkoja, jota on suurin osa pinta-alasta. Kasvillisuutta sijoitetaan katualueelle monista syistä. Kasvillisuus voi toimia optisesti ohjaavana tekijänä. On havaittu, että kaduilla, joilla on puurivit autoilijat hiljentävät ajonopeutta. Puurivit auttavat myös hahmottamaan kadun suunnan muutoksia ja risteysalueita. Kasvillisuus katujen varsilla vaikuttaa meluun lähinnä näköesteenä mutta vaikuttanee myös ihmiskorvin aistittavaan melutasoon. Kasvillisuus katujen varsilla sitoo pölyä ja vähentää tuulisuutta. Tärkein merkitys katualueiden istutuksilla on kuitenkin katutilan rajaajana ja viihtyisän miljööän muodostajana.

Pensasistutukset tuovat katutilaan vehreyttä ja piristävät maisemaa erityisesti kukkiessaan ja syksyisin ruskan aikaan. Kukkaistutukset antavat väriä ja korostavat merkittävien aukoiden ja risteysten merkitystä kaupunkikuvassa. Istutusten avulla voidaan korostaa vuodenaikojen vaihtelun vaikutusta maisemassa. Aleksis Kiven kadulla ja Läntisellä yhdystiellä ovat laajat kallionauhusistutukset ja keväiset tulppaanit ihastuttaneet kaupunkilaisia jo 1970-luvulta alkaen muistuttaen vuosittain kevään tulosta ja syksyn saapumisesta.

Katualueilla istutusten suunnittelussa on monia haasteita. Käytettävien lajien täytyy kestää mekaanisia vaurioita, joita syntyy muun muassa talvikunnossapidossa. Puiden on siedettävä voimakkaitakin hoitoleikkauksia, joita tehdään oksien poistamiseksi ajoradoilta. Pensasistutusten on oltava lajeja, jotka kestävät alasleikkauksen runsaslumisten talvien jälkeen. Risteysalueilla kasvillisuus tulee suunnitella ja hoitaa niin, että se ei haittaa näkyvyyttä.

Kunnossapitolaki määrittelee tontinhaltijalle velvollisuuden hoitaa ajoradan ja tontin välistä nurmialuetta. Hyvinkäällä tämä hoitovelvollisuus on sisällytetty myös kaupungin tontinluovutusehtoihin. Suurin osa kaupungin liikenneviheralueista on siis asukkaiden hoidossa. Kaupungin hoidettavana ovat kaikkien katualueiden istutukset, viheralueet katujen keski- ja välikaistoilla sekä aukioilla ja raiteilla.

Vuodenaikojen vaihtelut näkyvät liikenneviheralueiden istutuksissa.

5.3.1. Aukiot ja levähdyspaikat

Aukioilla ja aukioluonteisilla nurkkauksilla on tärkeä merkitys katualueen elävöittäjänä ja kokoontumispaikkoina sekä kävelyreittien varrella toimivina levähdyspaikkoina, jotka edistävät myös seniorien ja liikkumisrajoitteisten liikkumista. Aukiot täydentävät puistoalueiden levähdys- ja virkistysmahdollisuuksia. Aukiot ovat kooltaan ja luonteeltaan erityyppisiä: laajoista kiveytyistä alueista pieniin, viihtyisiin ja puistomaisiin nurkkauksiin. Osa aukiosta on määritelty kaavoitusvaiheessa, osa taas syntyy muulle yleiselle alueelle suunnitteluvaiheessa.

Pienet aukiot sijoittuvat keskustassa lähinnä Uudenmaankadun ja Hämeenkadun varrelle. Lisäksi Vieremän alueella on muutama pieni aukio. Nämä soveltuvat lähialueensa kokoontumispaikoiksi ja levähdyspaikoiksi. Keskustan isojen aukioiden lisäksi Martissa ja Hakalassa on iso aluekeskusaukio. Isojen aukioiden ongelmana on usein tilallinen jäsentymättömyys, ja ne tarvitsevatkin kunnostussuunnitelman viihtyisyyden parantamiseksi. Vehkojan aluekeskuksen aukioksi soveltuu Sairaalankadun liikenneympyrän lähetyvillä oleva levähdysalue, mutta Paavolasta aluekeskusaukio puuttuu.

”Hyvinkään esteetön liikkumisympäristö – HELY 2005” -hankkeessa kartoitettiin Hyvinkään keskustan reittien esteettömyyttä käyttäjien näkökulmasta. Liikkumisrajoitteisten eniten käyttämiin reitteihin kuuluvat seuraavat kadut: Asemankatu, Siltakatu, Hämeenkatu Torikatuun asti, Torikatu, Nestorinkatu, Suokatu, Kauppalankatu ja Urheilukatu sekä koko keskustan kävelyalue. Lisäksi tarkasteltiin seuraavat keskustan viheralueet: Kirkkopuisto, Jussinmäki ja Tammipuisto. Selvityksessä todettiin että näiden katujen, puistojen ja kävelyalueen levähdyspaikkoihin tulee kiinnittää erityistä huomiota, ja vaihtaa penkit esteettömiksi eli käsi- ja selkänojallisiksi. Lisäksi portaiden ja luiskien käsijohteiden lisääminen parantaa esteetöntä liikkumista. Ulkotilojen esteettömyyden kartoitus- ja arviointiopas SuRaKu (suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito) antaa ohjeita esteettömän ympäristön suunnittelusta.

Kehittämistavoitteet:

Paavolan aluekeskusaukion sijoituspaikkaa tutkitaan, ja uusia pieniä aukioita ja levähdyspenkkejä suunnitellaan katusuunnittelun yhteydessä. Tavoitteena on saada penkkien sijoitus sellaiseksi, että se mahdollistaa liikkumisen myös liikkumisrajoitteisille.

Aukio voi olla Martintorin kaltainen laaja kiveytyä aluekeskusaukio tai hyvinkin pieni levähdyspaikka, kuten Kutomokadun aukio.

Hämeensillan levähdyspaikan väri on ”Hyvinkään sininen”.

Oskarinaukio on viihtyisä ja puistomainen, mutta penkit istuskelua varten puuttuvat.

5.3.1. AUKIOT JA LEVÄHDYSPAIKAT

Nykyisten aukioiden kehittämistavoitteet ja tavoite kunnostusajankohdaksi.

1	Kauppatori	Keskustakorttelin aukiot kunnostetaan	
2	Nestorinaukio	maisemasuunnitelman	
3	Kirjastoaukio	mukaisesti kauppakeskuksen valmistuessa	2012-2013
4	Värttinäpolun ja Kutomokadun aukiot	Pienet viihtyisät levähdysalueet keskustassa, ei muutostarpeita	
5	Hämeenaukio	Käytetään p-alueena, laaditaan kunnostussuunnitelma kauppakeskuksen valmistuessa ja tarkistetaan pysäköintipaikkojen tarve	2014
6	Oskarinaukio	Viehättävä vihreä aukio koulun edustalla, lisätään penkkejä	2014
7	Vantaankadun aukio	Pienet levähdysalueet Vantaankadun varrella, ei muutostarpeita	
8	Munckinkadun aukio	Laaja risteysalue, muutostarpeet ratkaistaan Hämeenkadun suunnittelun yhteydessä	
9	Hämeensillan aukio	Pieni levähdysalue sillan kupeessa, ei muutostarpeita	
10	Kauppilanaukio	Radanvarren kävelyreitillä viihtyisä aukio, kunnostetaan penkit	2012
11	Yhteiskoulun aukio	Pieni levähdysalue koulun edessä, kunnostetaan penkit	2011
12	Veturipuiston aukio	Suosittu kokoontumispaikka R-kioskin vieressä, kunnostetaan penkit	2011
13	Sairaalankadun aukio	Levähdyspaikka kävelytien varrella, ei muutostarpeita	
14	Martinkadun aukiot	Levähdyspaikat Seitsemänmiehenkadun ja Martinkadun risteyksessä, ei muutostarpeita	
15	Kurpanpohjanaukio	Kerrostalon etupihana toimiva puolijulkinen aukio, aukion merkitys mietitään Terrisuon kaavoituksen yhteydessä	
16	Saukkosenaukio	Suihkulähdetaideteos kävelytien varrella, ääni aiheuttaa häiriötä lähiasukkaille, mietitään teokselle arvokkaampaa paikkaa	
17	Vaiveronkadun aukio	Pieni istuksin rajattu aukio kerrostalon edessä, kaavoitettu aikoinaan puhelinkioskia varten, mietitään käyttötarkoitus uudelleen	2015
18	Veikkarintori	Viihtyisä pensain rajattu aukio, hiekka-alue sopii petankkiin, rikkinäiset penkit poistetaan	2011
19	Hakalantori	Kolmesta alueesta muodostuva laaja epäviihtyisä aukio, laaditaan kunnostussuunnitelma	2015-2020
20	Eteläisen Kehäkadun aukio	Kioskin yhteydessä oleva aukio, laaditaan kunnostussuunnitelma Eteläisen Kehäkadun suunnittelun yhteydessä	
21	Martintori	Laaja aukio Martintalon edustalla, laaditaan kunnostussuunnitelma	2014
22	Pikkukuja	Martintorin jatkeena oleva kävelytie, jossa viihtyisät oleskelualueet, rajataan kaupalle päin istuksin	
23	Välipellon aukio	Kahden kadun välissä kevyenliikenteenreittinä, laaditaan kunnostussuunnitelma	2015-2020

5.3.2. Kiertoliittymät

Kiertoliittymät tai liikenneympyrät, kuten niitä puhekielessä useimmiten kutsutaan, muodostavat liikenteellisiä solmukohtia, jotka parhaimmillaan ovat myös merkittäviä kohokohtia kaupunkikuvassa. Kiertoliittymät helpottavat kaupungissa suunnistamista, ja niiden suunnittelulla voidaan korostaa paikan luonnetta. Hyvinkäällä on kymmenen kiertoliittymää.

Siltakadun ympyrä, joka kulkee myös Vinettoympyrän nimellä, on ollut liikenneympyrä jo niiden ensimmäisen tulon aikaan 1960-luvulla. Se muutettiin välillä normaaliksi risteykseksi mutta peruskorjauksessa 2005 siitä tuli jälleen kiertoliittymä. Muutostyön jälkeen keskiympyrässä ovat keväisin kukkineet viininpunaiset tulppaanit.

Kiertoliittymien rakentaminen alkoi Hyvinkäällä vuonna 2002 Sairaalankadun ja Uudenmaankadun risteyksen uudelleen järjestelystä. Kiertoliittymä teki vaikeasta risteyksestä helppokulkuisen ja kiertoliittymän ympäristösuunnittelulla saatiin Vehkojan keskustaan kaupunkimaista ilmettä. Kiertoliittymän keskiympyrä on kukkulamainen ja sen istutukset edelleen lisäävät ympyrän tilaa jakavaa luonnetta. Ajonopeuksien hidastamiseksi keskiympyrällä on haluttu vähentää näkyvyyttä ympyrän yli; jokainen autoilija joutuukin miltei pysähtymään varmistaakseen, että eteneminen on turvallista. Kiertoliittymän vihersuunnittelussa keskiympyrän ideana oli oja, josta Vehkoja on saanut nimensä. oja on näkyvissä istutusalueen muodossa mutta siniseksi se muuttuu vain parin kevätviikon ajaksi kun idänsinililja kukkii. Muut istutukset on suunniteltu lähinnä kevyenliikenteen iloksi, välikaistojen perennaistutukset avautuvat vain poispäin kadusta.

Myös muiden kiertoliittymien suunnittelussa on pyritty löytämään paikan henki; Pavinmäenkadun kiertoliittymään on istutettu mänty, josta toivotaan vuosikymmenien kuluessa kehittyvän muhkea ”Pavinmäen petäjä”. Puuta ympäröivät erilaiset, kuivaa kasvupaikkaa suosivat luonnonkasvit. Myös Tanssikallionkadun kiertoliittymässä on käytetty luonnonkasveja. Sillankorvankadun ensimmäinen kiertoliittymä on pieni ”kaupunkiympyrä” jonka ainoana koristeaiheena on toteemi kesäkukka-amppeleinen. Sillankorvankadun kahdessa muussa kiertoliittymässä on käytetty yhteistä kasvilajistoa, vain hieman eri tavoin ryhmiteltynä; pallotuijat tuovat vehreyttä talvimaisemaan, keijunkukat väriä ja villanukkajäkkärät hopeanhohdetta. Monia lehdistöltään värikkäitä ja etenkin syysväriltään näyttäviä kasveja on käytetty myös Torikadun kiertoliittymässä. Suokadun kiertoliittymään on istutettu kadun nimen mukaan soiden varpulajistoa ja muita happaman maan kasveja.

Hyvinkään uusin kiertoliittymä on Koneen kiertoliittymä, joka rakennettiin Kone Oyj:n ja Konecranesin aloitteesta. Kiertoliittymän keskusaiheena on Koneen toiminnan 100-vuotisjuhlan kunniaksi Hissitornit –tilateos, johon on sijoitettu kolme Koneen tuottamaa oikeaa hissimoottoria. Tilateoksen ympäristö on sen suunnittelijan toivomuksen vuoksi suunniteltu hyvin yksinkertaiseksi; tilateoksen jalusta on mustaa gabroa, kivilajia jota aikanaan on louhittu myös Hyvinkäältä. Vuorimännyt tuovat vihreyttä sommitelmaan.

Kehittämistavoitteet:

Kiertoliittymille annetaan nimet, jotta niiden tunnistaminen olisi helpompaa. Kiertoliittymistä laaditaan reitti, jonka esittelymateriaalin voi tulostaa mukaansa netistä. Esittelyssä kerrotaan kiertoliittymien synnystä ja niiden istutuksista. Kiertoliittymien ympäristösuunnittelussa pidetään edelleen tärkeällä sijalla paikan luonteen korostamista. Kiertoliittymien istutusten ylläpidolla huolehditaan, että kasvillisuus ei kasvaessaan muodostu näkemäesteeksi tai muuten liikenteen haitaksi.

Monivärinen kasvilajisto Torikadun kiertoliittymässä.

Helletorpan kiertoliittymän ”hissitornien” kaapelit on valaistu pimeään aikaan.

5.3.3. Opas- ja seurataulut

Opastaulujen nykytila

Kaupungin yleiset opastaulut on sijoitettu seitsemän vilkkaimman sisääntulotien varteen. Opastaulut löytyvät Pohjoisen yhdystien, Kerkkolankadun, Hämeenkadun, Jokelankadun, Kalevankadun, Uudenmaankadun ja Läntisen yhdystien varrelta. Lisäksi Sahanmäenteollisuus alueella, Lääninrajankadulla, on oma, alueen yritysten opastaulu. Martinlehdon opastaulu, Sillankorvankadulla, on rakenteilla. Tauluihin on sijoitettu keskustajaman kartta sekä tietoa kaupungista ja palveluista. Kaikki taulut ovat näiltä osin samansisältöisiä. Kahdessa opastaulussa teollisuusalueen sisääntuloissa (Kerkkolankadulla ja Kalevankadulla) on myös lisäosia, jossa on listaus alueen yrityksistä ja niiden osoitteista.

Opastaulujen ilme on yhtenäinen, kaupunkikuvaryhmän määrittelemä, vaikka taulujen sisältö hieman vaihtelisikin. Ulkoasun on kehittänyt arkkitehti Petteri Patolinna vuonna 1998, alun perin ulkoilureittien opastusta varten suunnittelemansa taulun pohjalta.

Taulut koostuvat turkooseiksi maalatuista puhelinpylväistä ja näiden väliin kiinnitetyistä opastauluista. Pylväiden päissä on linnunpönttöhattu ja korkeimman pylvään huipulla on tuuliviiri. Kokonaisuuteen liittyy myös roska-astia ja penkki. Viisi taulua olemassa olevista seitsemästä taulusta on uuden mallisia, kaupunkikuvaryhmän määritelmän mukaisia opastauluja. Jokelankadulla ja Uudenmaankadulla on vielä vanhanmalliset, metallikehysteiset taulut. Myöskään Lääninrajankadulla oleva alueen yritysten oma taulu ei ole kaupunkikuvaryhmän määrittelyn mukainen.

Opastauluilla ei ole varsinaista omaa valaistusta, mutta ympäristön liikennealueiden valaisimet valaisevat tauluja hieman. Uuden malliset opastaulut ovat pääosin hyvässä kunnossa ja siistejä. Myös vanhanmalliset opastaulut Jokelankadulla ja Uudenmaankadulla ovat siistit. Opastaulut ovat kaupungin maalla lukuun ottamatta Uudenmaankadun ja Läntisen yhdystien varren opastauluja, jotka ovat Liikenneviraston alueella.

Opastaulujen ympäristöt ovat pääosin siistejä ja hoidettuja liikenneviheralueita, joiden näkyvyys on hyvä. Opastaulujen ympäristöt on hoitoluokitettu E-alueiksi, eli eritysalueiksi. E-alueita hoidetaan muuta ympäristön useammin, jotta alueen ilme säilyisi aina siistinä ja hoidettuna.

Kehittämistavoitteet:

Jokelankadulla ja Uudenmaankadulla olevat vanhanmalliset opastaulut tulisi korvata uudenmallisilla tauluilla viimeistään silloin, kun nyt olemassa olevien taulujen kunto ja ilme heikkenevät. Lääninrajankadulla oleva Sahanmäenalueen yritysten oma opastaulu tulisi muuttaa ilmeeltään vastaamaan kaupungin muiden opastaulujen ilmettä. Taulujen ja niiden ympäristön siisteydestä on huolehdittava hoitotoimin, ja ympäristön näkyvyys on pidettävä hyvänä. Mahdollisten uusien opastaulujen ympäristöt tulee suunnitella helppohoitaisiksi ja näkyvyyteen tulee kiinnittää huomiota.

Seurataulujen nykytila

Seuratauluilla tarkoitetaan urheiluseurojen omia mainos- ja infotauluja, joissa kerrotaan tulevista tapahtumista ja otteluista. Hyvinkään Tahkolla ja Hyvinkään Pontevalla on omat seurataulunsa.

Seurataulut sijaitsevat pääosin kaupungin omistamilla ja hoitamilla liikenneviheralueilla. Seurataulut sijaitsevat Kalevankadun ja Eteläisen kehäkadun risteyksessä, Eteläisen kehäkadun ja Sillankorvankadun risteyksessä, Erkylänkadun ja Hämeenkadun risteyksessä Oskarinuokiolla, Pohjoisen Yhdystien varrella Kulomäessä ja Läntisen Yhdystien varrella Helletorpan kiertoliittymän alueella.

Seurataulujen ulkonäkö vaihtelee seuran mukaan, ja tauluja on uutta ja vanhaa mallia. Vanhimmat tauluista ovat huonokuntoisia ja taulujen kehikot ovat ruostuneita.

Helletorpan alueella olevien seurataulujen ulkoasu on juuri muutettu yhtenäiseksi kaupungin yleisten opastaulujen kanssa. Uusien seurataulujen ilmeeseen on suunnitellut Arkkitehti Petteri Patolinna ja se on yhtenäinen kaupungin yleisten opastaulujen kanssa.

Seurataulujen ympäristöt ovat pääosin siistejä ja hoidettuja liikenneviheralueita, joiden näkyvyys on hyvä.

Kehittämistavoitteet:

Kaikki vanhan malliset seurataulut tulisi vaihtaa uuden suunnitelman mukaisiksi, opastaulujen kanssa yhtenäisiksi tauluiksi. Taulujen ja niiden ympäristön siisteydestä on huolehdittava hoitotoimin, ja ympäristön näkyvyys on pidettävä hyvänä. Mahdollisten uusien seurataulujen ympäristöt tulee suunnitella helppohoitaisiksi ja näkyvyyteen tulee kiinnittää huomiota.

5.3.4. Liikenneviheralueiden puusto

Liikenneviheralueiden puustolla tarkoitetaan katu-, kevyenliikenteenväylä- tai aukioalueeksi kaavoitettujen alueiden puustoa. Hyvinkään erityispiirteenä on monilajisten istutusten käyttö liikenneviheralueilla. Puita käytetään sekä kadun reunoilla että ajoratojen keski- ja välikaistoilla.

Liikenneviheralueilla kasvava puusto kartoitettiin kesällä 2008. Kartoitus koottiin taulukkomuotoiseen nykytilanteen selvitykseen, josta löytyvät seuraavat tiedot: puulaji, puiden määrä, ikä, rungonympäryys n. 1,5 m korkeudelta, kunto, juuristoalueen pinnoite ja leveys, runkosuojan tyyppi, puiden maisemallinen merkitys, puiden luokitus katu- puisto- ja metsäpuihin sekä paikkaustarve tai muuta huomioitavaa. Katupuulla tarkoitetaan riviin istutettua puustoa, jota hoidetaan leikkauksin, ja joka vaatii rungon korkeuden nostoa. Puistopuiksi luokiteltu puusto saa kasvaa vapaammin ja metsäpuut ovat luonnostaan paikalla kasvavia. Kartoituksesta laadittiin 4 karttaa, joissa esitetään puulaji-, ikä-, kunto- ja luokitustiedot. Edellä olevien tietojen perusteella puistoyksikkö voi suunnitella puiden hoitotoimenpiteet paremmin.

Puuston ja katujen talvihoidon yhteensovittaminen

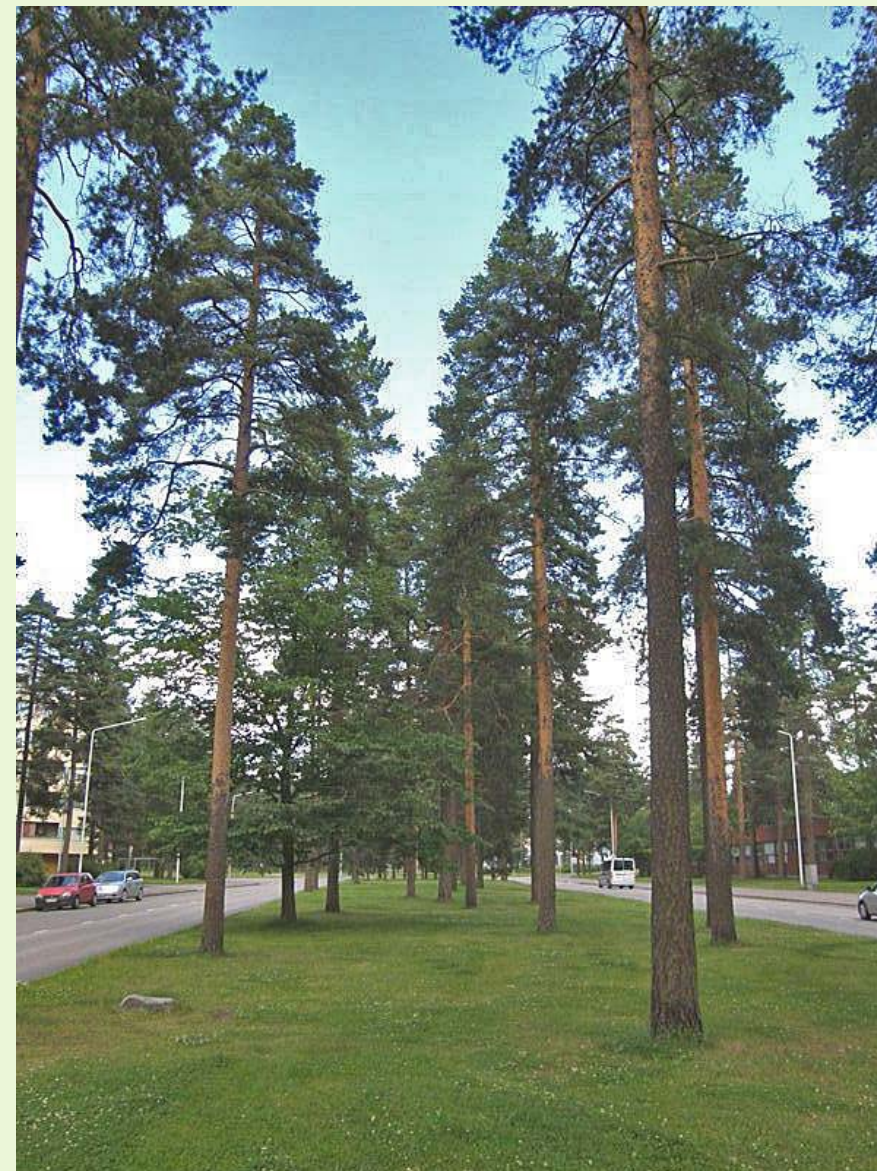
Kytäjänkatu, Riihimäenkatu, Vaiveronkatu ja Kauppatorin alue ovat talvihoidon kannalta hankalimpia kohteita, koska istutusalueet ovat kapeita ja pääasiassa kenttäkivettyjä. Hoito on helpompaa, jos puiden etäisyydet ovat riittäviä. Hyvinkäällä on käytössä 10 m istutusväli, joka tarpeen mukaan joustaa 9-12 m välillä. Myös puuryhmät rivi-istutuksen sijaan ovat hyvä vaihtoehto, koska puuryhmien etäisyys toisistaan voi joustaa enemmän. Puuryhmästä poistettu kuollut puu ei myöskään aiheuta niin suurta ulkonäköhaittaa, kuin rivissä oleva aukko, johon harvoin saadaan samankokoinen ja -näköinen uusi yksilö.

Puiden alla käytettävän kovan materiaalin (asfaltti, kenttäkiveys, betonikiveys) pitäisi olla helposti pestävää.

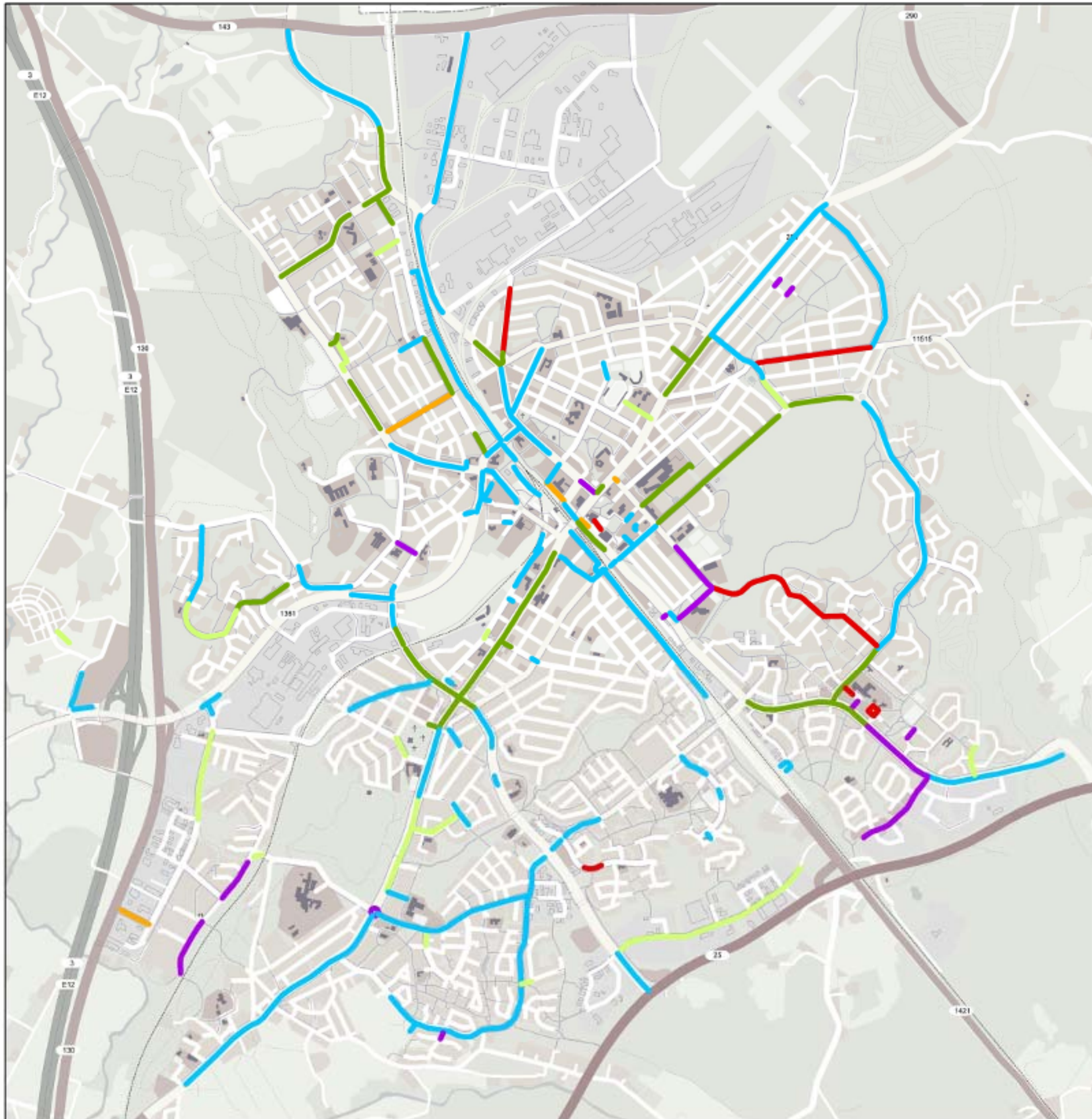
Paikoissa, joissa tontin ja kevyenliikenteen/ajoradan välinen etäisyys on riittävä, niin etteivät puut kasva tonttien puolelle, voidaan puita sijoittaa välikaistan sijasta tälle alueelle.

Uudenmaankadun lehmusrivit ovat näyttävimpiä puustutuksia Hyvinkäällä.

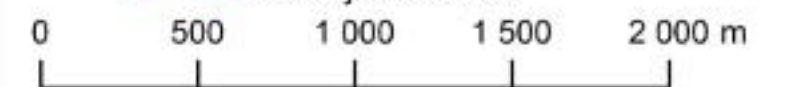

Männyt ovat tärkeä osa Pohjoisen puistokadun miljööä.

LIIKENNEVIHERALUEIDEN PUUSTO:
PUULAJIT

- Koivu
- Lehmus
- Pihlaja
- Vaahtera
- Muu yksilajinen istutus
- Monilajinen istutus

Kehittämistoimenpiteet:

Tehdyn selvityksen pohjalta laadittiin kaksi pitkän tähtäimen suunnitelmaa puuston kehittämisestä:

1. Liikenneviheralueiden puusto, toimenpide-ehdotukset

Säilytettävä puusto : Puusto on pääosin hyväkuntoista. Kuolleita yksilöitä, tuhoutuneita runkosuojia tai kasvualustan pintaa uusitaan tarpeen mukaan.

Kasvualustan kunnostustarve : Kadun peruskorjauksen yhteydessä uusitaan kasvualustaa ja sen pinnoitetta lähinnä vanhoilla tyydyttävä- tai välttäväkuntoisilla puilla nykyteknikkaa käyttäen. Vanhat puut saavat toimenpiteellä lisääikää ja kaupunkikuva pysyy ennallaan. Työn kiireellisyysjärjestys täytyy määritellä kaduittain ja laatia sen pohjalta kustannusarvio 2011-2020. Nuorille huonokuntoisille puille laaditaan ravinneanalyysien pohjalta tehohoito-ohjelma.

Uusittavat tai lisättävät istutukset : Istutukset, jotka ovat huonokuntoisia, mutta kaduilla, joissa tarvitaan puustoa uusitaan runkosuojineen kadun peruskorjauksen yhteydessä. Kapeilla välikaistoilla käytetään kantavaa kasvualustaa kevyenliikenteenväylän puolella, jolloin puulle saadaan riittävästi kasvualustaa ja sen ikä pitenee.

Poistettavat istutukset : Kadut, joilla on huonokuntoista puustoa ja joilla sitä ei ole katsottu tarpeelliseksi. (VälENOjankatu, Jussintorin p-alueen reuna)

Kaavamuuotosalue : Nykyinen puusto poistuu kaavamuutoksen takia ja alueelle suunnitellaan mahdollisuuksien mukaan uutta puustoa.

Suunnitellut istutukset : Katusuunnitelmiin merkityt istutukset, joita ei ole vielä toteutettu.

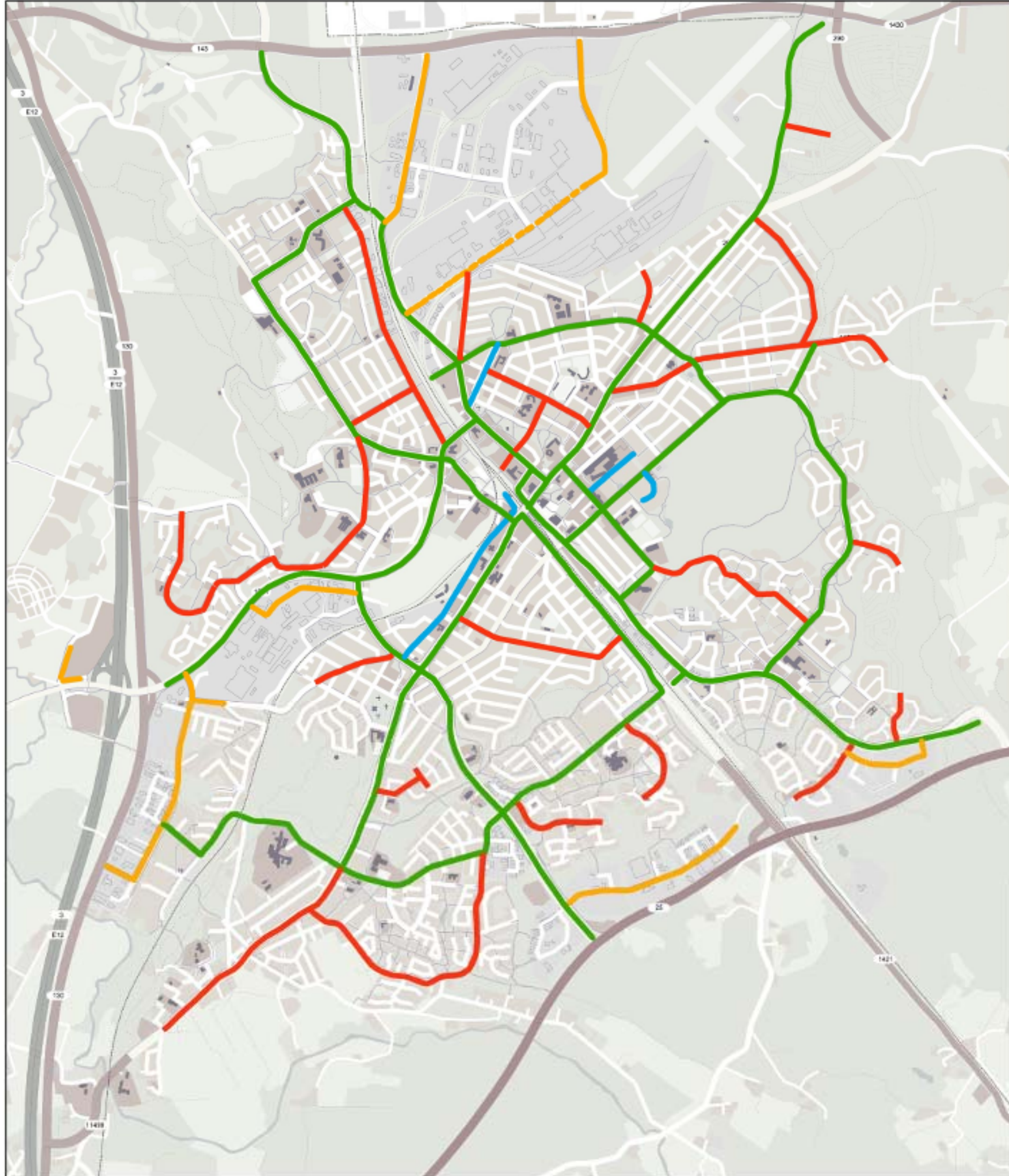
Näiden toimenpiteiden lisäksi on uusittava hyväkuntoisen puuston tai kasvualustan uusimistarpeessa olevan puuston vanhoja runkosuojia. Ne ovat erittäin huonokuntoisia ja rumia. Ne vaikuttavat paitsi kaupunkikuvaan myös talvihoidon yhteydessä syntyvien vaurioiden vähenemiseen. Uusimisesta laaditaan kustannusarvio ja aikataulu.

LIIKENNEVIHERALUEIDEN PUUSTO: TOIMENPIDE-EHDOTUKSET NYKYISELLE PUUSTOLLE

- Kaavamuutosalue
- Suunnitellut istutukset
- Säilytettävä puusto
- Uusittavat tai lisättävät istutukset
- Kasvualustan kunnostustarve
- Poistettavat istutukset

0 500 1 000 1 500 2 000 m

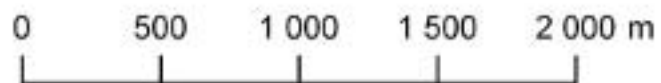
2. Liikenneviheralueiden puusto, tavoiteluokitus

Luokituksessa on määritelty keskustan ja teollisuusalueen pääkadut, asuntoalueen kokoojajadut sekä miljööltään merkittävät kadut, joilla puustoa pidetään tärkeänä kadun luonteen korostajana.

Puustosta laaditaan suunnitelmat katusuunnitelmien yhteydessä. Nykytilan selvitys ja suunnitelmakartat muodostavat liikenneviheralueiden puuston sijoittamisesta kokonaissuunnitelman viheralueohjelmakaudelle.

LIIKENNEVIHERALUEIDEN PUUSTO: TAVOITELUOKITUS

- Pääkatu
- Teollisuusalueen pääkatu
- Tärkeä asuntokatu
- Merkittävä miljöö

6. Viheralueiden käyttö

Viheralueiden käyttöön ja käytettävyyteen liittyvät asiat ovat tärkeässä osassa julkisten viheralueiden suunnittelussa, rakentamisessa ja hoidossa. Näin ollen viheralueohjelmatyön keskeinen osa on viheralueiden merkityksen, käytön ja tarpeellisuuden selvittäminen. Nämä tiedot saadaan viheralueiden käyttäjiltä, kuntalaisilta. Asukasyhteistyö onkin viheralueohjelmatyön keskeinen osa.

Hyvinkäällä asukasyhteistyön toteuttaminen tehtiin pääosin syksyllä 2008. Asukasyhteistyön toteuttamisesta tehtiin opinnäytetyö Hämeen ammattikorkeakouluun.

Asukasyhteistyön toteutus jaettiin kahteen vaiheeseen. Ensimmäisessä vaiheessa, viheralueohjelmaluonnoksen tekoaikana tehtiin ns. suoraa asukasyhteistyötä, jossa viheralueiden nykytilaan ja tulevaisuuteen liittyviä huomioita, tarpeita ja toiveita kysyttiin suoraan kuntalaisilta. Viheralueohjelmaluonnoksen nähtävilläoloaikana käynnistyy asukasyhteistyön toinen vaihe. Toisessa vaiheessa toteutetaan sekä epäsuoraa että suoraa asukasyhteistyötä.

Asukasyhteistyön kautta saatua palautetta on käytetty viheralueohjelmatyössä esimerkiksi viheralueisiin ja –palveluihin kohdistuvia tavoitteita mietittäessä.

Asukasyhteistyön toteuttaminen:

Asukasyhteistyön keinoiksi valittiin asukasillat ja viheraluekysely. Asukasillojen kautta saatava perusteltu palaute on usein välittömämpää ja laaja-alaisempaa kyselyn kautta saatavaan palautteeseen verrattuna. Viheraluekysely mahdollistaa tiedon keräämisen monista aiheista, mutta saatavat tulokset eivät ole niin tarkkoja kuin asukasillojen perusteltu palaute.

Asukasilloissa asukkaiden on mahdollista tuoda esiin ideoita ja näkemyksiä esimerkiksi viheralueiden kehittämisestä. Koska monet viheralueisiin liittyvät asiat ovat hyvinkin paikallisia, jopa kaupungin sisällä, haluttiin kuntalaisille antaa palautteenantomahdollisuus juuri oman alueensa viherasioista. Asukasilloja järjestettiin viisi, joista ensimmäinen ilta oli yleinen, koko kaupungin viheralueita esittelevä ja käsittelevä ilta. Alueellisia asukasilloja oli yhteensä neljä. Kaupunki oli jaettu yhteentoista asuinalueeseen, ja jokaisessa asukasillassa käsiteltiin kahden tai kolmen asuinalueen viheralueet asuinalue kerrallaan.

Samaan aikaan asukasillojen kanssa kuntalaisilla oli mahdollisuus vastata viheraluekyselyyn, minkä avulla selvitettiin kuntalaisten kokemuksia, mielipiteitä, toiveita, ja tarpeita viheralueita ja -palveluita koskien. Kyselylomakkeita oli saatavana kunnan toimipisteissä; kirjastolla ja kaupungintalolla, sekä järjestökeskuksessa. Kyselyn saattoi myös täyttää asukasilloissa. Sama kysely toteutettiin myös nettikyselynä kaupungin nettisivuilla. Nettikyselyyn oli liitetty myös mahdollisuus antaa kartalle kohdennettua palautetta paikkatietopalvelun avulla. Nettikysely ei kuitenkaan yltänyt suosiossa perinteisen paperisen kyselylomakkeen tasolle. Aikuisista vastaajista yksi viidestä vastaajasta täytti kyselyn netissä. Nuorten kyselyt palautettiin kaikki paperisina versioina.

Asukasyhteistyöstä saatujen aiempien kokemusten perusteella arvioitiin asukasyhteistyöhön osallistuvan pääsääntöisesti työikäisiä ja eläkkeellä olevia kuntalaisia. Kuitenkin nähtiin tärkeänä huomioida asukasyhteistyössä myös ne viheralueita käyttävät ryhmät, jotka eivät välttämättä kuitenkaan ole innostuneita osallistumaan asukasilloihin tai täyttämään kyselylomaketta.

Nuorten kaupunkilaisten tiedettiin omakohtaisten kokemusten perusteella käyttävän ainakin keskikaupungin viheralueita aktiivisesti. Toisaalta usein yleisesti ajatellaan, että nuoret käyttävät viheralueita väärin, sotkevan paikkoja ja rikkovan kalusteita ja varusteita. Nuoret kaupunkilaiset haluttiin ottaa mukaan asukasyhteistyöhön omana erityisryhmänään, ja tarjota nuorille kaupunkilaisille helpohko mahdollisuus kertoa omia näkemyksiään ja kokemuksiaan viheralueista.

Nuorille vastaajille toteutettiin yhteistyössä kahden yläkoulun kanssa oma Nuorten viheraluekysely. Kyselyt täytettiin luokissa opettajan johdolla, ja näin ollen oppilailta oli mahdollisuus kysyä mahdollisia tarkentavia kysymyksiä opettajalta. Nuorten kyselyyn vastasi yli 180 nuorta.

Asukasyhteistyön tulokset:

Asukasilloihin osallistui 71 kaupunkilaista ja viheraluekyselyyn tai nuorten viheraluekyselyyn vastasi yhteensä 275 henkeä. Asukasyhteistyön tekemiseen saatiin mukaan siis noin 300 kaupunkilaista.

Jokainen asukasyhteistyön kautta saatu palaute on itsessään todella arvokas ja tärkeä. Kaikki saatu palaute kerättiin yhteen, ja vastauksista luettavissa olleita teemoja on käytetty hyväksi esimerkiksi viherpalveluiden tavoitetasoa mietittäessä.

Asukasyhteistyön tekemisellä saatiin paljon tietoa siitä, mitä asioita kaupunkilaiset arvostavat viheralueissa ja pitävät tärkeinä. Keskuspuistojen merkitys korostui niin asukasilloissa, kuin viheraluekyselyissäkin. Kaupunkilaiset käyttivät ikään katsomatta aktiivisesti lenkkipolkuja ulkoiluun ja paikasta paikkaan siirtymiseen. Laajojen viheralueiden merkitys niin lenkkeily- ja ulkoilumaastoina, kuin rauhoittumis- ja virkistymispaikkoina korostui. Saadusta palautteesta voidaan huomata esimerkiksi se, että viheralueiden laaja-alaisen ja monipuolisen käytön mahdollisuus tulee turvata myös tulevaisuudessa.

Asukasiltojen palaute oli hyvin laaja-alaista koskien paitsi puistoyksikön myös liikuntatoimen, kunnallistekniikan suunnittelun ja katujen kunnossapitoyksikön toimialoja. Saatu palaute välitettiin eteenpäin oikeille tahoille tarpeen mukaan, ja palautteeseen on voitu reagoida myös viheralueohjelman puitteissa, koska viheralueohjelmatyöryhmä on koostunut eri yksiköiden edustajista.

Viheraluekyselyistä nousi selkeästi esiin Sveitsin alueen tärkeys viheralueena vastaajille. Aikuisten vastaajien palautteissa asia nousi selkeämmin esiin kuin nuorten vastaajien palautteissa. Nuorten vastaajien keskuudessa tärkeimmän alueen huomiota saivat myös Kirjastoaukio ja Parantolanpuisto. Kirjastoaukion merkitys nuorille vastaajille kavereiden tapaamis- ja oleskelupaikkana oli odotettua, mutta Parantolanpuiston tärkeys oli yllättävää. Puistoa on totuttu pitämään lasten ja heidän vanhempinsa, sekä vanhusten puistona.

Miten asukasyhteistyötä jatketaan:

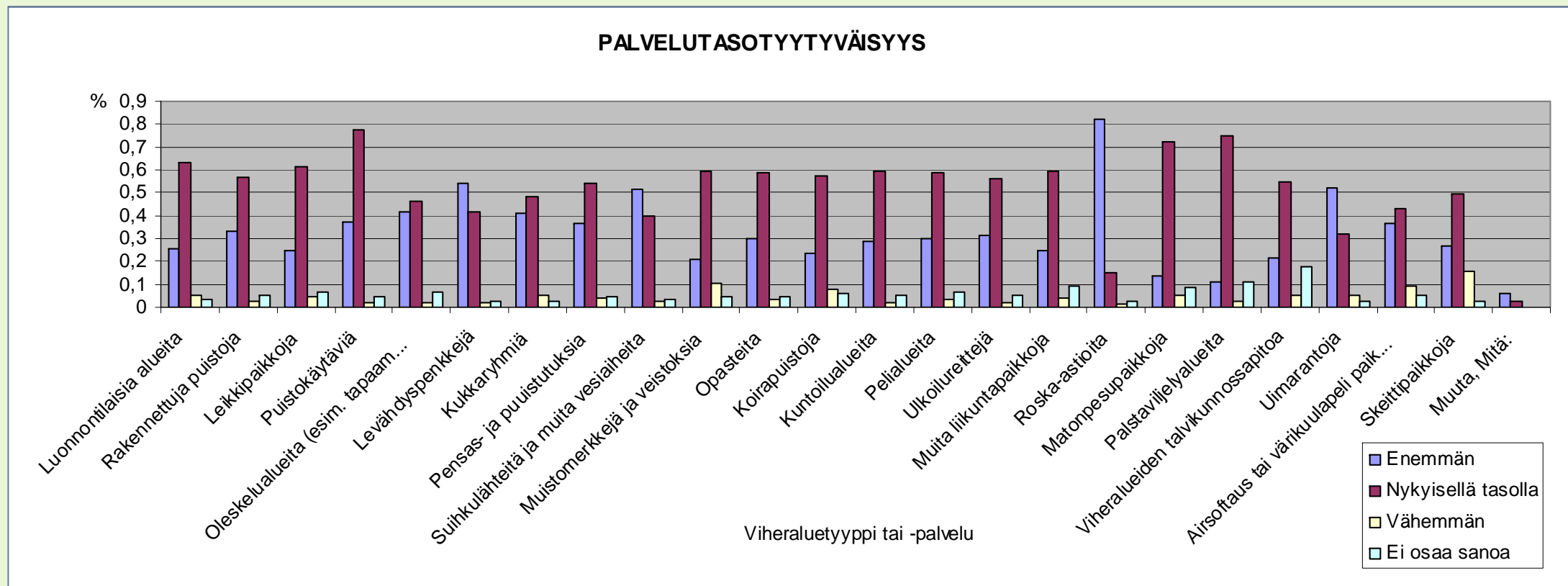
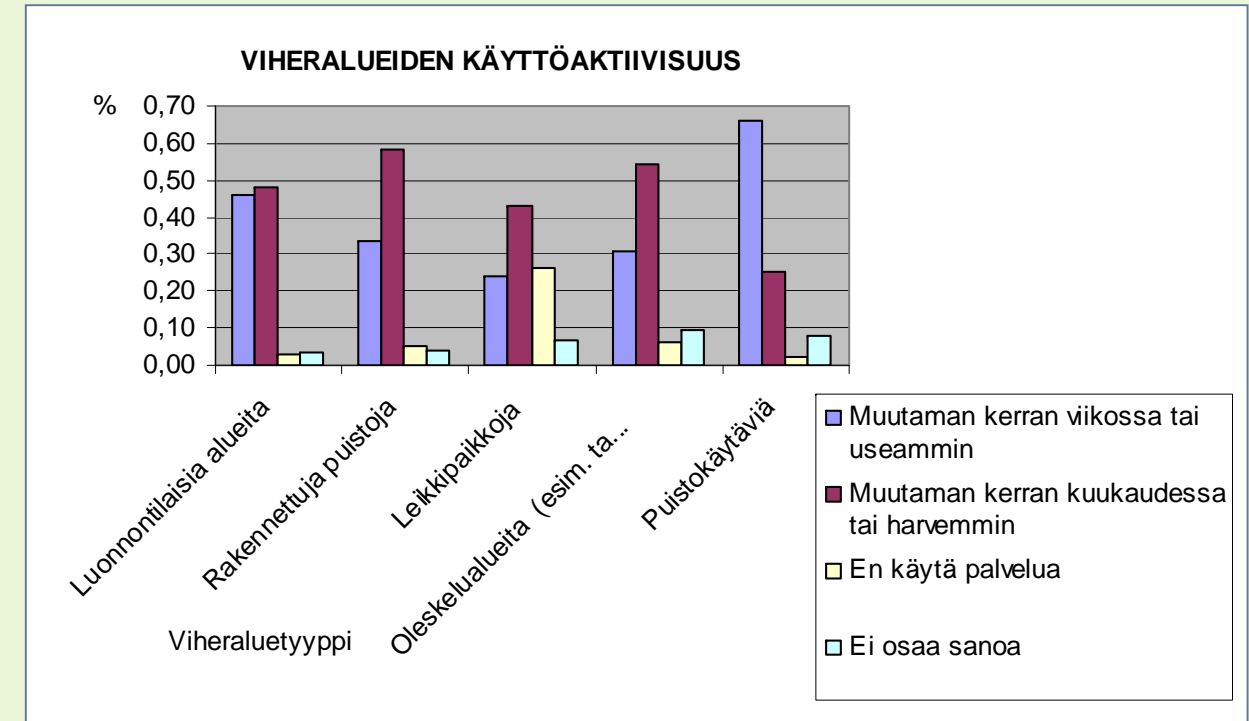
Viheralueohjelmaluonnoksen nähtävilläoloaikana käynnistyy asukasyhteistyön toinen vaihe. Tässä vaiheessa tullaan tekemään sekä epäsuoraa että suoraa asukasyhteistyötä. Epäsuoralla asukasyhteistyöllä tarkoitetaan tässä esimerkiksi asukasyhdistyksiltä pyydettäviä ohjelmaluonnoksen lausuntoja ja sidosryhmien kuulemista. Suoraa asukasyhteistyötä jatketaan järjestämällä asukasiltoja.

Oikealla: Viheraluekyselyssä kartoitettiin erityyppisten viheralueiden käyttöastetta.

Alla: Viheraluekyselyssä kysyttiin muun muassa sitä, miten tyytyväisiä asukkaat ovat erilaisiin viheralueisiin ja viheraluepalveluihin. Vastaajilta kysyttiin, tulisiko erilaisia viheralueita ja -palveluita olla heidän mielestään enemmän vai vähemmän tai onko tarjottu nykytasoa hyvä.

Viheraluekyselyiden vastausten satoa:

Asukasyhteistyön tuloksista on laadittu erillinen yhteenveto ja raportti, ja siksi kaikkea saatua palautetta ei käydä tässä koko laajuudessaan läpi. Ohessa on esitetty kahden viheraluekyselyssä olleen kysymyksen tuloksia. Avovastaus-kysymyksiin saadut vastaukset vietiin paikkatieto-ohjelmaan ja koostettiin kartoiksi, joista voidaan nähdä millaista palautetta eri kohteet ovat saaneet. Sivulla 56 on esitelty yksi kartta.

7. Viheralueiden kehittämisen erityiskohteet

7.1. Muistomerkkiohjelma

Veistokset ja muistomerkit muodostavat merkittävän osan kaupungin ilmeestä ja kertovat niin suurista kuin pienistäkin tapahtumista kaupungin ja sen asukkaiden historiassa. Hyvinkään viheralueilla on kaupungin tiedon mukaan ainakin 76 erilaista muistomerkkiä, -laattaa, veistosta, suihkuaihetta ja tilateosta. Suurin osa kohteista on keskustaaajaman alueella, mutta myös haja-asutusalueelta löytyy muistomerkkejä.

Muistomerkkien joukossa on kaupunkilaisille hyvin tuttuja ja kaupunkikuvassa näkyviä kohteita, kuten 'Hitsaajat' ja Rautatienrakentaja – veistokset, sekä Pärsképyrstö ja Donnerin obeliski – suihkulähdekokonaisuudet, mutta myös tuntemattomampia kohteita, kuten Lieskaliisa-veistos Paavolan koulun pihalla ja Anna Ahmatovan muistolaatta Parantolan seinällä. Muistomerkkikohteista 46 on kaupungin hallinnoimia kohteita, ja noin 30 kohdetta on yksityisten tahojen pystyttämiä ja ylläpitämiä muistolaattoja ja -merkkejä.

Veistosten ja muistomerkkien kunto ja niiden ympäristön hoito muodostavat merkittävän indikaattorin, jolla vierailijat ja kaupunkilaiset muodostavat mielipiteensä kaupungista. Viheralueohjelman yhtenä selvityksenä laadittiin Hyvinkään viheralueiden veistoksista ja muistomerkeistä selvitys- ja toimenpideohjelma. Kohteista selvitettiin mahdollisimman monipuoliset, teokseen itseensä, koko kohteeseen ja sen ympäristöön liittyvät tiedot. Ohjelmassa määritellään myös vastuutahot ja työnjako kunkin kohteen osalta.

Kehittämistoimenpiteet:

Kaupungin hallinnoimista 46 kohteesta 31 vaatii jonkinlaista kunnostusta ympäristön tai teoksen suhteen. Selvityksen perusteella laadittiin kaupungin hallinnoimille veistos- ja muistomerkkikohteille kunnostussuunnitelma kustannusarvioineen.

Kehittämistavoitteet:

Sovitaan järjestelyistä, joiden avulla muistomerkeistä kerättyä tietoa pystytään pitämään ajan tasalla, ja täydentämään rekisteriä uusien kohteiden osalta.

Kaupungin muistomerkkien tunnettuuden parantamiseksi tehdään esittelyt kaupungin hallinnoimista kohteista paikkatietona. Muistomerkeistä voidaan laatia eriaiheisia kulttuuripolkuja.

Donnerinpuistossa sijaitsee Donnerin obeliskin lisäksi Terho Sakin suunnittelema Veteraanikivi.

Timo Salmen Syli-veistos sijaitsee Hangonsillan päiväkodin pihalla ja toimii osana päiväkotilasten leikkejä.

Hyvinkääläisen kuvanveistäjän Terho Sakin Puro-veistos vuodelta 1979 kuvaa saukon kotiympäristöä, puroa ja on toteutettu hyvinkääläisen liikemiehen Kalle Saukkosen muistoksi.

Veistos- ja muistomerkkikohteille ehdotettavat kunnostustoimenpiteet.

1.	1918 kaatuneiden saksalaisten sotilaiden hauta ja muistomerkki	Nurmien kunnostus, kohteen valaistus
2.	1918 teloitettujen punaisten muistomerkki	Taustaistutus näköesteeksi sähkömuuntamokopille päin.
3.	Ahdenkallion Kartanon tilanhoitajan muistokivi	Ympäristön kunnostus ja korostaminen
4.	Alttarikivi	Ympäristön kunnostus ja korostaminen
5.	Anna Ahmatovan muistolaatta	Pihavalaisimen siirto ja kiveyksen kunnostus
6.	Arjen kulku	Valaistuksen parempi suuntaaminen
8.	Helene Schjerfbeckin muistomerkki "Ovi"	Toisen penkin edustalle kiveys
10.	Hyvinkään palloseuran muistolaatta	Liikennemerkkin siirtäminen kauemmas kohteen viereltä, laatan valaiseminen
11.	Hyvinkään parantolan (1906-1939) muistolaatta	Laatan siirtäminen oven vasemmalle puolelle
12.	Hyöky	Suihkuaiheen kunnostaminen ja ympäristön peruskorjaus
14.	Kalle Heikkisen muistokivi	Metsän ja aluskasvillisuuden raivaaminen, kohdetaulu, kaiteen uusiminen
15.	Karjalaisten evakkotien muistokivi	Ympäristön kunnostus ja korostaminen, polku kohteen luokse
16.	Kasvu	Ympäristön kunnostus ja korostaminen, kohteen mahdollinen siirtäminen paremmalle paikalle
17.	Kaupungintalon suihkulähteet	Suihkualtaiden siirtäminen uudelle kaupungintalolle
18.	Kavio-Kaisa	Nurmen kunnostaminen
19.	Kiikku	Veistoksen kunnostaminen
20.	Kiljavaha-kivi	Uusi kohdetaulu
21.	Kirjavatolppa	Kiveyksen kunnostaminen ja uusi kohdetaulu
23.	Leivätön	Uusi kohdetaulu
25.	Liikettä tilassa	Ympäristön kunnostus ja korostaminen
26.	Lintutyttö	Veistoksen kunnostaminen
28.	Nestorin aukion suihkulähde	Suihkuaiheen kunnostaminen, uudet istuimet suihkuaiheen lähistöön
29.	Nosturin hitsaajia työssään (Hitsaajat)	Kalkkivalumiinien siistiminen teoksen jalustasta tai laattojen uudelleen muuraus
30.	Olympiatuli Hyvinkäällä 1952 muistokivi	Kohteen siirtäminen keskeisemmälle paikalle Urheilupuistossa
31.	Papyrus	Selvitetään teoksen tekijänoikeuskysymykset ja mietitään teoksen siistimistä/ kunnostamista. Myös ympäristön kunnostaminen.
32.	Puro	Ympäristön kunnostus ja korostaminen
35.	Rautatienrakentajien muistomerkki	Ympäristön kunnostus ja korostaminen
41.	Taksvärkki-kivi	Ympäristön hienovarainen siistiminen ja kohdetaulun uusiminen
42.	Tanssikallion muinaishauta	Ympäristön hienovarainen siistiminen ja kohdetaulun uusiminen
43.	Veteraanikivi	Kohteen valaiseminen
44.	Villateollisuuden muistomerkki, Donnerin Obeliski	Tekstien kunnostaminen
45.	Yhdistyneet Villatehtaat Oy:n pystyttämä muistomerkki 1939-1944 kaatuneiden henkilökunnan jäsenten muistoksi	Kohteen ympäristön kunnostaminen ja korostaminen

7. Viheralueiden kehittämisen erityiskohteet

7.2. Vesistöjen virkistyskäytön kehittämisohjelma

Hyvinkään kaupungin luonnonvesialueiden yhteispinta-ala on n. 15 km². Tämä on n. 4,5 % kaupungin pinta-alasta. Järviä ja lampia on yhteensä yli sata. Keskustaajaman viheralueilla on virkistyskäyttöön soveltuvia puroja lähes 20 ja lampiakin kymmenkunta. Vettä siis Hyvinkäälläkin on, vaikka laajempia vesistöjä ei aivan keskusta-alueella olekaan. Kaikki vesialueet kuuluvat Vantaanjoen vesistöön.

Hyvinkään jokien ja järvien sekä keskustaajaman purojen ja lampien maisemallista arvoa ja virkistyskäyttömahdollisuuksia on selvitetty kesän 2009 aikana. Vesialueista on myös kerätty perustietoja mm. maanomistuksen ja aiempien suunnitelmien osalta.

JOET

Vantaanjoki

Joki saa alkunsa juuri Hyvinkään pohjoispuolelta Erkylän Lallujärvestä. Joki virtaa Hyvinkään alueella 20 km matkan. Joen leveys vaihtelee pohjoisosan 6 metristä Hyvinkäänkylän kohdan 28 metriin. Virtaamavaihtelut ovat suuria johtuen vähäjärvisyydestä, valuma-alueen tehokkaasta ojituksesta ja sadevesi-viemäröinnistä. Kuivana aikana virtaama joen suulla voi olla alle 2 m³/s ja tulvien aikana jopa 170...300 m³/s. Keskimääräinen virtaama joen suulla on 16 m³/s.

Vantaanjoen virkistyskäyttömahdollisuudet ovat monipuolisia. Vantaanjoen virkistyskäyttöä on kehitetty 1990-luvun lopulla alkaneissa "Vantaanjoki –projekteissa". Kalastusolosuhteita on kehitetty kunnostamalla kaikki Hyvinkään alueen seitsemän koskea. Kalataloudellinen kunnostus on tuottanut hyviä tuloksia lohikalojen lisääntymisen kannalta. Joella harrastetaan myös paljon melomista, jota varten on kunnostettu veteenlaskupaikkoja. Melomisen ongelmana on usein vähävetisyys, mutta myös joen rantojen kasvillisuus, mm. jokeen kaatuvat puut aiheuttavat ongelmia. Uudenmaan maaseutuoppilaitoksen kohdalla joen varressa on luontopolkureittejä, joista osa esittelee joenrantaluontoa.

Hyvinkään keskustaajaman osayleiskaavassa on esitetty ajatus Hyvinkään ympäri kiertävästä ulkoilureitistä, joka merkittävällä osalla sijoittuisi Vantaanjoen rantaan. Rantareittiä on kuitenkin toteutunut vain pieninä paloina Usminkallion ja Hyyppärän alueella. Virkistyskäytön laajentaminen olisi joen varressa luontevinta Hyyppärän ja Kravunarkunmäen kohdalla, missä kaupunki omistaa maata joen varressa.

Hyvinkään alueella Vantaanjokeen laskevat Kytäjoki ja Paalijoki. Kytäjoki alkaa Kytäjärvestä ja virtaa 12 km matkalla laajassa, maisemallisesti arvokkaassa viljelylaaksossa. Kytäjoki laskee Vantaanjokeen Vatvuorten pohjoispuolella, minkä jälkeen Vantaanjoki levenee huomattavasti. Kytäjoen virkistyskäyttö on lähinnä kalastusta ja melontaa. Kaupunki ei omista maata Kytäjoen rannoilla.

Paalijoki alkaa Riihimäen Paalijärvestä ja virtaa Hyvinkäällä Usmin kallioalueen jyrkkäreunaisessa murroslaaksossa. Jokivartta pitkin on mahdollista retkeillä kalliokanjonissa, joka yhdistää Usmin alueen kaksi ulkoilureittiä. Joessa voi myös meloa korkean veden aikaan. Kalastus on Paalijoessa kielletty. Kaupunki omistaa jonkin verran Paaljoen ranta-alueita Usminkallion eteläpuolella, missä Paalijoki liittyy Vantaanjokeen.

Kehittämistavoitteet:

Parannetaan Vantaanjoen virkistyskäyttömahdollisuuksia toteuttamalla ulkoilureitti ja levähdyspaikkoja joen varteen Kravunarkunmäen kohdalle. Vantaanjokivarren puuston hoidon osalta tarvitaan sopimus maanomistajien kanssa, jotta jokeen kaatuva puusto on mahdollista poistaa ja jokivarren kasvillisuutta hoitaa niin, että jokiuoma pysyy auki.

Palojoki

Palojoki saa alkunsa Tehtaansuon ja Takamartin puroista. Alussa Palo-oja virtaa pääradan itäpuolella mutta siirtyy Hanko-Mäntsälä tien jälkeen radan länsipuolelle palatakseen taas Palopuron koulun kohdalla radan itäpuolelle. Palojoen pituus Hyvinkään alueella on noin 10 km ja sen leveys on puoluokkaa eli vain n. 2 metriä. Palojoessa on tehty kalataloudellisia kunnostuksia Virtavesien hoitoyhdistyksen toimesta alajuoksulta Yli-Jurvaan asti. Hyvinkään kaupunki omistaa maata Palojoen rannoilla Yli-Jurvan alueella.

Kehittämistavoitteet:

Joen rantojen käyttö ratkaistaan Yli-Jurvan alueen asemakaavoituksessa.

Keravanjoki

Keravanjoki saa alkunsa Ridasjärvestä. Joki virtaa Hyvinkään alueella kilometrin matkan. Joen leveys on 6...10 metriä, suvantopaikoissa jopa 35 metriä. Keskivirtaama on n. 4 m³/s. Joki laskee Vantaaseen vasta Helsingin rajalla. Keravanjoessa on Hyvinkään alueella useita koskia. Keravanjoen varret ovat vaihtelevia ja monin paikoin maisemallisesti hyvin arvokkaita. Osa koskista on lähes luonnontilaisia, kuten Niinikosken eteläosa tervaleppäkorpineen. Toisaalta joki kulkee myös vanhan teollisuusmiljöön rakennetussa kulttuurimaisemassa. Keravanjoessa on tehty kalataloudellisia kunnostuksia mm. vuonna 2006 padon ohittava kalatie Kaukasten koskeen. Keravanjoen virkistyskäyttömahdollisuuksia ovat kalastus ja melominen, mikä on kuitenkin koskien vuoksi haastavaa jopa korkean veden aikaan. Saunakosken suvannossa on epävirallinen, kaukaslaisten ylläpitämä uimapaikka, joka sijaitsee kaupungin omistamalla alueella.

Kehittämistavoitteet:

Selvitetään mahdollisuudet kehittää Saunakosken suvannon virkistyskäyttöä.

JÄRVET

Hirvijärvi

Hirvijärvi on Hyvinkään luoteisosassa, 23 km päässä keskustasta. Yli 400 hehtaarin järvestä vain vajaa kolmannes on Hyvinkään alueella. Hyvinkään puolella on rantaviivaa 4 km. Järven vedenpinta on säännöstelty, koska se kuuluu pääkaupunkiseudun vedenhankinnan varavesistöön. Keskisyvyys on 14 m ja syvin kohta 32 metriä. Hirvijärven vedet laskevat Riihimäen puolella Vatsianjärven kautta Suolijärveen. Kirkasvetisen järven virkistyskäyttöarvo on erinomainen. Vedenlaatu on erittäin hyvä, ja luontaisen muikkukannan lisäksi järveen on istutettu mm. siikaa, kuhaa ja järvitaimenta sekä jokirapuja.

Hyvinkään kaupunki omistaa Hirvijärven etelärannalla virkistysalueen, jolla on uimaranta ja veneiden säilytyspaikkoja. Virkistysalue on 13 hehtaarin laajuinen, ja siihen kuuluu myös kaksi saarta: Isosaari ja Pienisaari. Virkistysalue on rakennettu vuonna 1990 laaditun käyttösuunnitelman pohjalta. Kahdenkymmenen vuoden käyttö näkyvä kuluneisuutena.

Kytäjärvi

Kytäjärvi on Hyvinkään länsiosassa. Järvi on pinta-alaltaan lähes 270 hehtaaria. Kytäjärvi saa vetensä Suolijärvestä, Koirajoesta ja Mustajoesta. Kytäjärvi on melko rehevä ja sameavetinen savitasankojärvi, jonka keskisyvyys on 4,5 metriä ja syvin kohta 14,5 metriä. Veden pintaa säännöstellään, ja veden laatu vaihtelee tyydyttävästä välttävään. Kytäjärven rannoilta avautuvat kauniit maisemat avoimessa laaksossa. Kytäjärven alueella onkin monenlaista virkistyskäyttöä. Hyvinkään kaupunki omistaa rannalla sijaitsevat Rytkön koulun ja leirikeskukseen. Kytäjärven rannalle on rakennettu merkittävä golfkeskus. Rakenteilla olevan, Kytäjärven rannalle sijoittuvan Isonkylän asuinalueen asemakaavassa on otettu huomioon myös virkistystarpeet uimapaikkoineen ja veneen pitoalueineen.

Suolijärvi

Suolijärvi on Hyvinkään länsiosassa Kytäjä-USmin retkeilyalueella. Suolijärven pohjoisosassa on Riihimäen puolella. Suolijärvi saa vetensä Hirvijärvestä ja Pojanjärvestä, ja sen pinta-ala on lähes 200 hehtaaria. Järvi on lounaaseen suuntautuneessa pitkässä kallion murroslinjassa, joka päättyy Kytäjärveen. Pääosin erämainen järvi soveltuu hyvin retkeily- ja virkistyskäyttöön. Vesi on hyvälaatuista ja kirkasta. Suolijärvelle voi patikoida Kytäjätien varrella olevalta paikoitusalueelta merkittyä ulkoilureittiä pitkin. Ulkoilureitin varrella on nuotiopaikkoja ja kolme uimapaikkaa. Suolijärven itärannalla on uimapaikka, johon kuuluu myös nuotio- ja telttailupaikka. Hyvinkään kaupunki ei omista maata Suolijärven rannoilla.

Ridasjärvi

Ridasjärvi sijaitsee Hyvinkään itäosassa laakealla savitasanteella. Järvi saa vetensä Aulinjoesta ja Päijännetunnelista, jonka vettä on johdettu järveen vuodesta 1989 alkaen. Järvi laskee Keravanjokeen eteläpäästään. Järvi kuuluu Natura-alueeseen yhdessä sitä reunustavien Ritassaarensuon ja Järvisuon kanssa. Järvi on matala, vain n. 2,5 metriä ja huomattava osa siitä on kasvillisuuden peitossa. Järven rehevyys on tehnyt siitä erinomaisen lintujärven, joka kuuluu valtakunnalliseen lintuvesien suojeluohjelmaan. Järven rannalla on suosittu lintutorni lintujen tarkkailua varten. Rehevöityminen on vaikeuttanut järven muuta virkistyskäyttöä. Kylätien varressa on veneenlaskupaikka, josta voi lähteä melomaan Keravanjoelle. Hyvinkään kaupunki ei omista maata Ridasjärven rannalla.

Sykäri

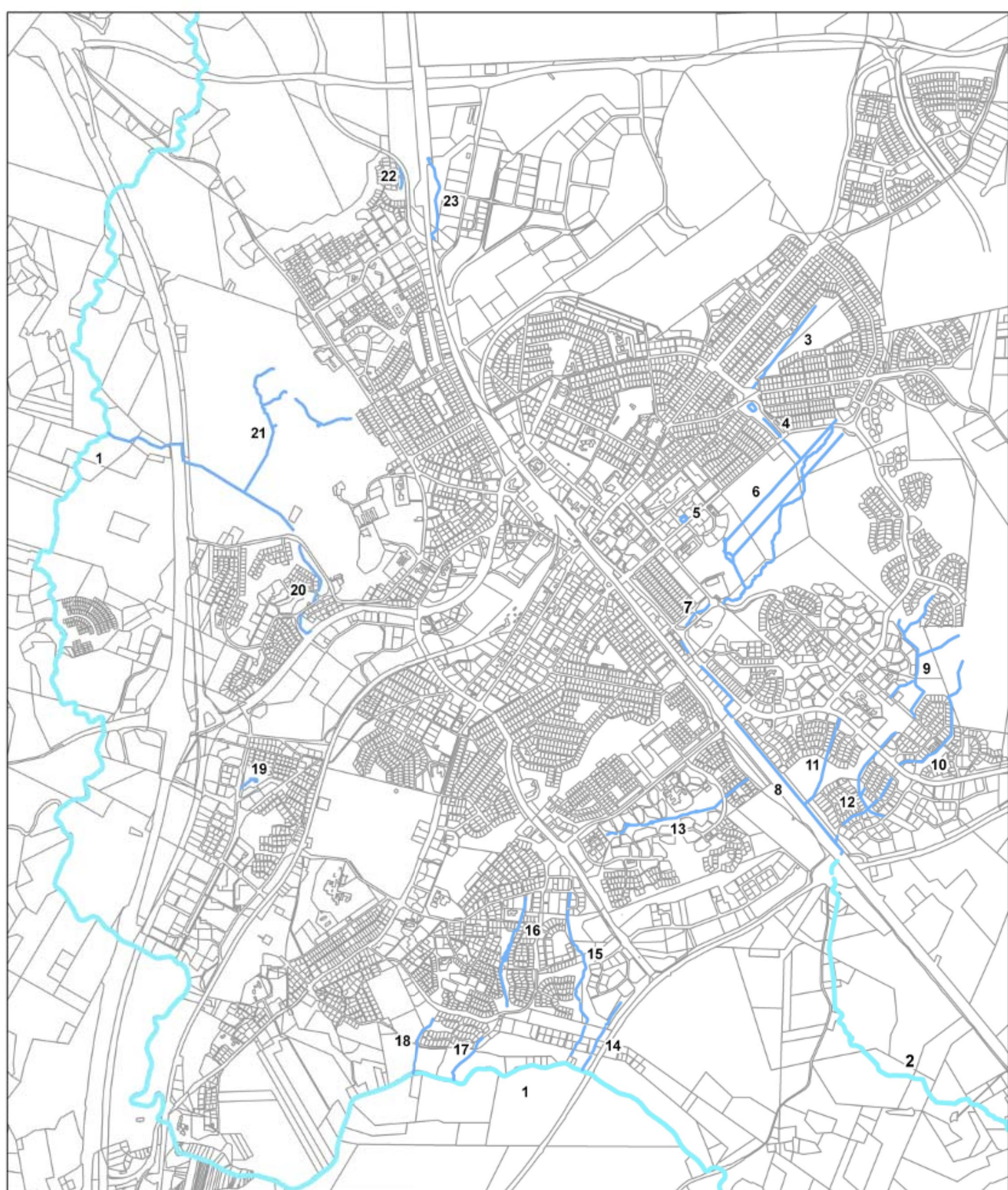
Sykäri sijaitsee Hyvinkään koillisosassa. Järven pinta-ala on lähes 200 hehtaaria, mutta järvi on hyvin matala. Keskisyvyys on vain 0,6 m ja suurin syvyys 2,5 m. Järvi saa vetensä Tervalammesta ja laskee vetensä Aulinjoaa pitkin Ridasjärveen. Järvi on kaksiosainen, pohjoisosassa on varsinainen Sykäri ja eteläosaa kutsutaan Kaidanpäänjärveksi. Vesi on tummaa ja humuspitoista, mutta veden laatu on tyydyttävä. Järven länsiranta on lähes rakentamaton. Eteläosan itärannalla on vakituisia asuntoja, kesämökkejä ja lomakylä. Virkistyskäytön osalta merkittävintä on kalastus, tumma vesi ja satunnaiset leväkukinnat ovat heikentäneet mahdollisuuksia uintiin. Hyvinkään kaupunki ei omista maata Sykäriin rannalla.

Usminjärvi

Usminjärvi sijaitsee Kytäjä-USmin retkeilyalueen itäosassa. Järven pinta-ala on n. 11 hehtaaria ja suurin syvyys 15 metriä. Järven itäranta on loivapiirteistä mutta länsirannalla on jyrkkiä avokallioita. Järvi saa vetensä pohjoispuolelta laskevista ojista ja laskee vetensä puroa pitkin Mätälampeen ja edelleen Kytäjokeen. Usminjärven länsiranta rajautuu Natura-alueeseen. Järven vedenlaatu on hyvä, sinilevää on esiintynyt ajoittain. Usminjärven rannoilla on kymmenkunta asuin- ja vapaa-ajan rakennusta, mm. Usmin retkeilymajasäätiön maja ja Invalidisäätiön lomakylä. Hyvinkään kaupungin uimaranta sijaitsee järven kaakkoisrannalla. Uimaranta on valvottu ja kohtuullisen hyvin varusteltu. Hyvinkään maalaiskunnan entinen uimaranta ei ole käytössä. Hyvinkään kaupunki omistaa maata myös Usminjärven länsirannalla.

Kehittämistavoitteet järvien osalta:

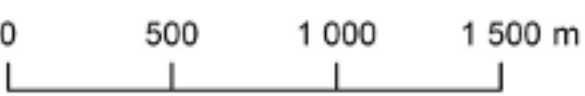
Hirvijärven virkistysalueelle laaditaan peruskorjaussuunnitelma.

VIRTAVEDET

- 1 Vantaanjoki
- 2 Palojoki
- 3 Mustanmännistönpuuro
- 4 Kaupunkisillanpuiston puuro ja lampi
- 5 Kankurinlampi
- 6 Tehtaansuon puurot ja lammet
- 7 Rääkänpäänpuiston puuro
- 8 Palopuuro
- 9 Martin ulkoilupuiston puuro
- 10 Martinlähteenpuiston puuro
- 11 Martinniityn puuro

- 13 Hakalanpuiston puuro ja lammet
- 14 Metsäpuuronpuiston puuro
- 15 Kyllikinpuiston puuro
- 16 Vehkojanpuiston puuro ja Runonlaulajanlampi
- 17 Marjatanpuiston puuro
- 18 Neidonpuiston puuro
- 19 Tiilenpuiston lampi ja puuro
- 20 Talvisillanpuiston puuro
- 21 Sveitsinpuuro ja lähde
- 22 Antinsaarenpuiston puuro
- 23 Niinistönpuiston puuro

PUROT JA LAMMET KESKUSTAAJAMAN VIHERALUEILLA

Keskustaaajaman alueen purot saavat alkunsa joko lähteistä tai soilta. Harjun reuna-alueilla on ollut paljon lähteitä, joista osa on kuitenkin tuhoutunut tai menettänyt luonnontilansa ojituksen tai rakentamisen seurauksena. Luonnontilaisia lähteitä ja niistä alkunsa saavia luonnontilaisia puroja on kuitenkin vielä jäljellä mm. Sveitsinpuiston alueella ja Pohjoisen ohikulkutien varrella. Purojen latvaosat ovat monessa muussakin kohteessa vielä luonnontilaisia, vaikka alajuoksulla onkin tehty muutoksia. Vielä jäljellä olevien luonnontilaisten lähteiden ja purojen säilyminen on erittäin tärkeää.

Keskustaaajaman lammet ovat joko pieniä lähdelampia, kuten Tiilenpuiston lampi Nummenkärjessä, tai ojasta patoamalla aikaansaatuja, kuten Runonlaulajan lampi Vehkojalla. Pääosa lammista on rakennettu tiettyä käyttöä varten. Kankurinpuiston lampi on kaivettu villatehtaan vedenottoa varten, ja Kaupunkisillanpuiston lampi eli maaumala lienee alun perin kaivettu palovesialtaaksi. Lampia ovat rakentaneet myös monet yksityiset maanomistajat sekä koristeeksi että kasteluveden saantia ajatellen. Merkittävin Hyvinkään lampihankkeista on ollut Tehtaansuon tekojärvi, jota on suunniteltu jo 1920-luvulta lähtien. Tekojärvihanke on noussut aika ajoin uudelleen esiin. Nykyisen suunnitelman tavoitteena on luoda suolle pienten lampien ketju, jota toteutetaan sitä mukaan kuin Tehtaansuon reunojen rakentaminen edistyy. Kaupungin omistamille maille on talkoovoimin 1980-90 -luvuilla rakennettu kaksi koristelampiaihetta, Runonlaulajanlampi ja Hakalanpuiston lammet.

Puroilla ja lammilla on tärkeä merkitys viheralueiden elävöittäjänä. Kaupunkilaiset kokevat pienetkin vesiaiheet tärkeinä, ja toiveita erilaisten vesiaiheiden kunnostamisesta esitetään usein.

Kaupungin sadevesiverkostoa rakennettaessa on luonnonpuroja ja oja syvennetty ja oikaistu valtaosiksi, jotka ovat kyenneet kuljettamaan rakennettujen alueiden lisääntyneet hulevedet. Tehokkaan ojaverkoston seurauksena hulevesien mukana Vantaanjokeen ja edelleen mereen kulkeutuu myös kiintoainesta ja ravinteita. Hyvinkäällä on aloitettu toimet hulevesien aiheuttamien haittojen vähentämiseksi jo noin 10 vuotta sitten, kun Tehtaansuolle sadevesiviemäriin rakentamisen yhteydessä rakennettiin kaksi laskeutus- ja haihdutusallasta. Altaat muodostavat päätarkoituksensa lisäksi merkittävän koristeaiheen ja niitä on voitu käyttää myös koirien uimapaikkana.

Nykyisin uusia alueita kaavoitettaessa kunta veloitetaan huolehtimaan siitä, että luonnollinen virtaus vesistöihin ei lisäännä rakentamisen seurauksena. Puhtaat hulevedet pyritään imeyttämään jo rakennuspaikalla, ja sadevesiviemäriverkoston osiksi rakennetaan hidastavia altaita ja rankkasateiden varalle paisunta-alueita. Nämä hidastavat rakenteet toteutetaan pääasiassa viheralueille, joihin onnistuneista ratkaisuista syntyy samalla myös koristeaiheita.

Kehittämistavoitteet:

Laaditaan suunnitelma viheralueiden purojen ja lampien maisemallisten ja virkistyskäyttöarvojen parantamiseksi ottaen huomioon myös hulevesien viivytykselle asetetut tavoitteet. Talkoilla rakennetut ja ylläpidetyt vesiaiheet Vehkojalla ja Hakalassa otetaan kaupungin vastuulle, ja niitä kehitetään osana hulevesien hidastusjärjestelmiä.

Hakalanpuiston puro.

Runonlaulajanlampi Vehkojalla.

8. Viheralueohjelman toteutus ja seuranta

Viheralueohjelma otetaan käyttöön vuoden 2011 alusta alkaen. Päävastuu Viheralueohjelman toteuttamisesta ja seurannasta on puistoyksiköllä, mutta ohjelman tiedoksi saattamisen jälkeen myös muilla viheralueista ja viheraluepalveluista vastuussa olevilla kaupungin yksiköillä on oma osuutensa toteutuksessa.

Kehittämistavoitteista laaditaan toteutusohjelmat kustannusarvioineen. Kehittämishankkeet pyritään jakamaan tasaisesti kymmenvuotiselle ohjelmakaudelle. Monet kehittämistavoitteet ovat periaatteita, joita sovitaan noudatettavaksi yleisiä alueita suunniteltaessa ja rakennettaessa. Näiden osalta ohjelman toteuttaminen ei juuri aiheuta lisäresurssien tarvetta. Toisaalta merkittävä osa kehittämistavoitteista tähtää viheralueiden tason nostamiseen tai viheraluepalveluiden määrän lisäämiseen, jolloin syntyy myös tarvetta viheralueisiin käytettävien taloudellisten resurssien lisäämiseen. Viheralueohjelman toteutusohjelma ja lisäresurssitarve pyritään selvittämään kevään 2011 aikana vuoden 2012 talousarvion laadintaa varten. Viheralueohjelman toteutumista seurataan vuosittain teknisen lautakunnan sitovana tavoitteena.

VIHERALUEOHJELMA TOTEUTTAA TEKNIIKAN JA YMPÄRISTÖN STRATEGIAA

Tekniikan ja ympäristön toimialan visio vuoteen 2017 on:

”Hyvinkää on kasvava, puhdas, terveellinen, turvallinen ja viihtyisä kaupunki, joka tarjoaa mahdollisuudet monipuoliselle asumiselle ja yritystoiminnalle. Eheässä yhdyskuntarakenteessa kuntalaiset elävät sopusoinnussa ympäristönsä kanssa.”

Tämä tavoite on tarkoitus toteuttaa viheralueiden osalta mm. seuraavien keskeisten valintojen kautta:

Vetovoimainen keskusta

Viheralueohjelmaan sisältyy keskustan puistojen kehittämistavoitteita mm. Kirjastoaukion peruskorjaus, joka vaikuttaa merkittäväällä tavalla keskustan ilmeeseen ja vetovoimaisuuteen.

Viihtyisät asuinalueet

Viheralueohjelmaan sisältyy nykyisten asuinaluepuistojen kehittämistavoitteita mm. Hakalanpuiston ja Mustanmännistönpuiston peruskorjaukset sekä tavoitteet uusien asuinalueiden puistojen toteuttamiselle.

Laadukas viherverkosto

Viheralueohjelmaan sisältyy kehittämistavoitteita viheralueverkoston, erityisesti keskuspuistojen ja niitä yhdistävien viherväylien osalta.

Luonnonvarojen säästeliäs käyttö

Viheralueohjelman mukaan Hyvinkäällä korostetaan edelleen taajamametsien merkitystä viheralueena, rakennettujen, paljon hoitoa vaativien puistojen määrä pyritään rajaamaan vain välttämättömään.

Asiakastarpeet palvelujen lähtökohtana

Viheralueohjelma on laadittu asukaskyselyn ja saadun palautteen pohjalta, erityisesti metsänhoidossa toteutetaan jatkuvaa yhteistyötä asukkaiden kanssa. Palvelutuotannossa käytetään hyödyksi paikkatietoa ja asiakaspalautetta palveluiden kohdistamiseksi oikeille alueille.

